

SPRÁVA O VÝSLEDKoch KONTROLNEJ ČINNOSTI

NAJVVYŠŠIEHO
KONTROLNÉHO
ÚRADU SR

ZA ROK 2025

Úvodné slovo predsedu	2
Postavenie a pôsobnosť úradu	4
Útoky na podstatu kontrolnej činnosti	4
Plánovacia činnosť	6
Sústredenie sa na systémové riziká	6
Analytická činnosť	8
Rastúci význam veľkých dát	8
V práci dobre, na dôchodku najlepšie	8
Veľká časť špičkových maturantov naďalej odchádza	9
Nadpriemerných maturantov učiteľstvo stále neláka	10
Riziká v oblasti otvorených údajov v SR pretrvávajú	10
Kontrolná činnosť	12
Kontrola naplňania cieľov fiškálnej politiky	12
Kontrola naplňania cieľov verejných politík	31
Impakt	45
Pridaná hodnota úradu pre krajinu a občana	45
Impakt prostredníctvom odporúčaní a opatrení	45
Impakt prostredníctvom Follow up kontrol	46
Impakt cez implementáciu odporúčaní do systémových zmien	47
Impakt prostredníctvom vzdelávania	47
Impakt prostredníctvom spolupráce	48
Impakt v medzinárodnom prostredí	49
Impakt cez verejnú diskusiu a komunikáciu	49
Impakt a ďalšie aktivity	51
Zahraničná činnosť	51
Záver	53
Správa o vybraných ukazovateľoch ESG	55

Úvodné slovo predsedu

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky ako dôveryhodný strážca verejného záujmu a iniciátor pozitívnych zmien v spoločnosti; tieto slová uvádzajú Stratégiu rozvoja NKÚ na roky 2026 až 2030. Vyjadrujú ambíciu a súčasne podstatu identity nášho úradu. Sme presvedčení, že doba, ktorú dnes žijeme na Slovensku aj v širšom priestore, ale rovnako stav našej krajiny a jej riadenia, si vyžaduje viac ako striktné technokratický výkon nášho mandátu. Skutočnou pridanou hodnotou pre občana a našu krajinu budeme vtedy, ak aktívne prispejeme k zvyšovaniu kvality jej riadenia a tým k rastu kvality života jej obyvateľov.

Sme preto radi, že v roku 2025 sa nám podarilo nielen priniesť 779 kontrolných zistení, ale na ich základe aj posilniť rolu štátu v strategickom systéme distribúcie pitnej vody, prispieť k reforme systému povinného poistenia vozidiel, upriamiť pozornosť štátu na stav krízového riadenia či duševného zdravia detí a mládeže. V neposlednom rade sme prostredníctvom celkovo sedemnástich kontrol systému zdravotnej starostlivosti Slovenskej republiky od roku 2018 boli a aj naďalej budeme jedným z iniciátorov nevyhnutnej, celospoločenskej a zásadnej diskusie o zmenách vo fungovaní a najmä financovaní slovenského zdravotníctva. V tomto aktívnom prístupe chceme pokračovať aj v ďalších rokoch. V stratégii nášho úradu sme si na tento účel stanovili veľmi konkrétne, merateľné ciele.

Žiaľ, aj v roku 2025 sme boli konfrontovaní s javmi, ktoré dobré spravovanie našej krajiny, ale aj samotnú kontrolnú činnosť NKÚ výrazne sťažujú. Najzásadnejším neduhom je opakovane sa preukazujúca absencia alebo absolútne nesystémová práca s dátami v správe štátu a jeho úradov. Každý manažér či riaditeľka čo i len stredne veľkej organizácie vie, že bez systematickej práce s dátami nemožno hovoriť o efektívnom riadení, nieto ešte o rozvoji. Pri riadení štátu ide o systémové zlyhania so škodami v miliónoch. To, čo, žiaľ, opakovane nachádzame či už v systéme zdravotnej starostlivosti, digitalizácie, oblastiach regionálneho rozvoja, či dopravnej infraštruktúry, sme nútení nazvať dátovým smetiskom či digitálnym informačným chaosom. Vďaka tomuto stavu nevieme vyhodnotiť, či viac ako 10 mld. eur, ktoré ročne vynaložíme na zdravotníctvo, je prerozdeľovaných a spravovaných efektívne, či energopomoc v hodnote vyššej ako 4 miliardy eur smerovala k tým, ktorí ju ozaj potrebujú, či spravujeme služby a dávky sociálnej podpory v miliónových objemoch efektívne. Bez zásadnej zmeny prístupu k zberu, vyhodnocovaniu či funkčnej prepojenosti dát v systéme riadenia štátu sa v kvalite jeho riadenia vpred nepohneme. Nieto ešte pri formulovaní dlhodobej vízie rozvoja Slovenskej republiky. Žiaľ, v tomto smere dnes obrat v prístupe štátu konštatovať nemôžeme.

Nemenej nebezpečným, ba priam škandalóznym javom je trend, že štátne a čoraz častejšie aj verejné inštitúcie vynakladajú nemalé verejné prostriedky na externé právne služby, obštrukcie a kľučky, ktorých cieľom je zamedziť či aspoň výrazne obmedziť výkon práce nášho úradu, ktorému kontrola narábania s verejnými prostriedkami vyplýva priamo z Ústavy Slovenskej republiky. Kontrola je integrálnou súčasťou a bazálnym predpokladom zvyšovania kvality riadenia štátu a nakladania s jeho verejnými prostriedkami. Dobré riadené štáty či organizácie aktívne vytvárajú priestor pre mechanizmy vnútornej kontroly, pretože vedia, že je to najefektívnejší nástroj zvyšovania kvality ich výkonu. Opak je znakom úpadku. Rezignácia či zdegradovanie systému vnútornej kontroly v inštitúciách štátu a snaha o znefunkčnenie, paralýzu externej kontroly, sú neklamné známky zlyhania v správe a riadení štátu. Opakovane som preto za NKÚ, ako národnú autoritu pre výkon externej kontroly, apeloval na najvyšších ústavných činiteľov, aby odsúdili a v rámci svojich kompetencií zamedzili tejto neudržateľnej a našej krajine škodiackej praxi.

Napokon, posledným javom, voči ktorému sa ako štatutár ústavnej inštitúcie nezávislej od vládnej či politickej moci, opakovane vymedzujem, je silnejúca tendencia či pokúšenie oslabovania, nerešpektovania či až rušenia nezávislých inštitúcií zo strany politickej moci v štáte. Veľmi jasne som preto verejne varoval všetkých iniciátorov tohto trendu, že aj keď im samotným môže zdaniľavo krátkodobo priniesť politické uspokojenie, v konečnom dôsledku týmto konaním vážne poškodzujú záujmy našej krajiny a jej občanov. Oslabovať či vyradovať zo systému rozhodovania štátnych orgánov nástroje spätnej väzby vedie celkom prirodzene k poklesu kvality ich riadenia. Zavádzanie takejto praxe by znamenalo prehĺbenie úpadku našej krajiny.

Ako malá krajina s mimoriadne vysokou mierou otvorenosti a teda aj zraniteľnosti, hlboko integrovaná do obchodných aj rozhodovacích procesov EÚ, cítime všetky komplikácie vývoja, ktorým EÚ prechádza. Vonkajším turbulenciám najlepšie čelia vnútorne skonsolidované a stabilizované krajiny so silnými inštitúciami. To však, žiaľ, nie je prípad Slovenska. Toto konštatovanie nás neteší, ale sme ho našej vlasti a jej občanom dlžní. Tri vlny konsolidácie výrazne zhoršili ekonomický sentiment, stlačili rastovú krivku hospodárstva nadol a negatívne dopadajú na sociálne postavenie státisícov ľudí a firiem. Po troch vlnách konsolidácie v objeme viac ako 7 miliárd eur sa zadlženie krajiny nijak výrazne neznižuje, naopak, dlh krajiny narastá. Príjmy do štátneho rozpočtu dnes oproti plánom zaostávajú o 1,8 mld. eur. Účelovo ignorujeme náležitosti vyplývajúce z ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. S takýmto vývojom nemožno byť spokojný. Súbeh stavu verejných financií, potreby ďalších úspor, ako aj nevyhnutných modernizačných investícií ešte výraznejšie podčiarkuje urgentnú potrebu čo najefektívnejšieho nakladania s verejnými zdrojmi. Význam kontroly efektívnosti verejných výdavkov zo strany NKÚ tým rastie. My si túto zodpovednosť uvedomujeme a zohľadnili sme ju tak pri plánovaní našej kontrolnej činnosti, ako aj pri formulácii stratégie úradu na roky 2026 až 2030.

Na úrade si plne uvedomujeme, že obdobie, ktoré má Slovensko pred sebou, nebude jednoduché. Zvonku čelíme zmenám geopolitického, ekonomického, technologického či environmentálneho charakteru, doma hospodársky model aj verejné financie narazili na svoje limity. Nedostatky v riadení verejných politík a štátu, či kultúra nezodpovednosti a beztrastnosti, sa stávajú neudržateľnými. Aj z týchto dôvodov sme ako piliere pre pôsobenie nášho úradu do ďalšieho obdobia definovali našu dôslednú nezávislosť, profesionalitu práce kontrolórov na základe najnovších medzinárodných štandardov a metodík, sústredenie sa na významné systémové riziká správy štátu a vývoja našej krajiny. Budeme rozvíjať technologickú zdatnosť, úzku spoluprácu s domácimi aj zahraničnými partnermi a, napokon, proaktívnu komunikáciu ako dôležitý nástroj dosahovania čo najväčšieho vplyvu na zlepšenie riadenia verejných politík a štátu. Náš úrad v ostatnom roku vypracoval a schválil metodiku impaktu. Na jej základe budeme merateľne vyhodnocovať dopad našej kontrolnej činnosti na zvyšovanie kvality riadenia verejných politík a správy štátu. Vnímame to ako ďalší posun vo zvyšovaní nášho prínosu pre krajinu a jej perspektívu do budúcnosti.

Čelíme útokom, ako aj objektívnym obmedzeniam výkonu kontrolnej činnosti. Našou odpoveďou bude aj naďalej dôsledná, profesionálna, na dátach a doložitelných zisteniach postavená, nezávislá kontrola. Verím, že sa nám podarilo vytvoriť na úrade silný tím profesionálnych odborníkov, ktorých vedie poslanie slúžiť Slovenskej republike a jej obyvateľom. To je najlepší základ ako vieme aj v náročných časoch naplniť našu ústavnú, zákonnú a spoločenskú úlohu: byť dôsledným strážcom verejného záujmu pri narábaní s verejnými zdrojmi Slovenskej republiky a prínosom pre jej občanov.

Ľubomír Andrassy, predseda NKÚ SR

Postavenie a pôsobnosť úradu

Útoky na podstatu kontrolnej činnosti

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ“ alebo „Úrad“) je štátny orgán kontroly hospodárenia, ktorého právomoci vymedzuje Ústava a zákon o NKÚ. Legislatíva vymedzuje kompetencie Úradu v oblasti kontroly nakladania s verejnými zdrojmi a určuje skupinu subjektov podliehajúcich kontrolnej právomoci NKÚ. Úrad kontroluje hospodárenie s verejnými zdrojmi, vrátane zdrojov z EÚ, a so zdrojmi plynúcimi z ďalších medzinárodných zmlúv, s ktorými hospodária štátne a verejnoprávne subjekty. Kontrola sa vzťahuje aj na právnické osoby s majetkovou účasťou štátu, verejnoprávne inštitúcie a samosprávy, či právnické osoby, ktoré zriadili obce a vyššie územné celky. Pri procese plánovania, analyzovania aj samotného výkonu kontroly je nezávislý a jeho práva a povinnosti sú vymedzené iba zákonom.

Postavenie NKÚ v sústave kontrolných inštitúcií je výnimočné najmä tým, že výsledky jeho kontrolnej činnosti majú slúžiť občanom, NR SR, vláde SR i územnej samospráve k zlepšovaniu správy vecí verejných. Majú kompetentným orgánom poskytovať spätnú väzbu na to, či sa s verejnými zdrojmi v krajine nakladá efektívne, hospodárne a účelne. Na tomto základe každoročne vypracúva stanoviská k štátnemu rozpočtu, štátnemu záverečnému účtu a správu o výsledku každej zrealizovanej kontroly, ktoré sú určené parlamentu i verejnosti. Celoročne sumarizuje činnosť v správe o svojej činnosti.

V roku 2025 zaznamenal NKÚ zatiaľ najsilnejšiu vlnu účelového a dátami nepodloženého spochybňovania relevantnosti svojich výstupov. Nezávislá najvyššia kontrolná inštitúcia predstavuje jeden zo základných pilierov demokratického a transparentného fungovania štátu. Jej úlohou je dohliadať na to, aby boli verejné zdroje využívané efektívne, hospodárne a zákonne. Keď sa táto inštitúcia stane terčom účelového spochybňovania zo strany kontrolovaných subjektov či záujmových skupín, vzniká závažné riziko pre celý systém nezávislej kontroly. Takýto vývoj môže mať v praxi viacrozmerné dopady, ktoré zasahujú nielen samotnú inštitúciu, ale predovšetkým štát, jeho občanov a kvalitu vládnutia.

Najvýraznejším následkom býva oslabovanie dôvery verejnosti. Ak je dlhodobo spochybňovaný odborný výkon, kvalifikácia či integrita kontrolórov, znižuje sa dôvera občanov v to, že zistenia kontrolnej inštitúcie sú objektívne a nestranné. Nedôvera voči kontrolným mechanizmom následne oslabuje dôveru voči štátu ako celku a vytvára priestor pre konšpirácie či manipulácie verejnej mienky. Keď spoločnosť nedôveruje nezávislým kontrolným autoritám, zväčšuje sa pocit bezmocnosti a rastie presvedčenie, že hospodárenie s verejnými zdrojmi je nekontrolovateľné.

Pokusy o oslabovanie nezávislej kontroly majú tiež priamy vplyv na efektivitu verejných politík. Na doložitelných skutočnostiach založené zistenia a kvalifikované odporúčania NKÚ majú slúžiť vláde, parlamentu či samospráve pre nastavovanie systémových opatrení. Kontrolné zistenia poskytujú objektívne dáta o tom, či sú verejné programy účinné, či dosahujú svoje zábery alebo či štátne investície prinášajú požadovaný spoločenský prínos. Ak sa odporúčania kontrolnej autority dlhodobo neuvádzajú do praxe, môže dôjsť k prehlbovaniu neefektívnych postupov, k plytvaniu verejnými prostriedkami a k strate schopnosti štátu prijímať kvalitné rozhodnutia. Kontrolné zistenia NKÚ z roku 2025 potvrdzujú, že v mnohých verejných politikách sa už Slovensko do takejto situácie dostalo.

Príkladom sú viaceré kontroly z oblasti zdravotníctva so závažnými zisteniami. Namiesto prijatia zodpovednosti a nastavenia systémových opatrení boli zistenia prezentované napríklad ako útok na zariadeniaritickej infraštruktúry a relevancia dát z kontrol, ktoré poskytli samotné kontrolované subjekty, bola verejne účelovo spochybňovaná. Následkom bolo oslabenie dopadu kontrolných zistení na rozhodovací proces.

Krajina, v ktorej sa spochybňuje odborná autorita nezávislej kontrolnej inštitúcie, sa dostáva do rizika erózie demokratických procesov. Osud nezávislej kontroly je úzko spätý s kvalitou vládnutia a právneho štátu. Ak má byť verejná správa efektívna, moderná a dôveryhodná, musí byť nezávislý kontrolný orgán chránený pred vykonštruovanými útokmi, politickými zásahmi aj mediálnou manipuláciou. V opačnom prípade môže krajina prísť o jeden z najdôležitejších nástrojov, ktorý zabezpečuje transparentnosť a férovosť výkonu verejnej moci.

NKÚ preto posilňuje strategickú komunikáciu a bude sa v nej intenzívnejšie zameriavať aj na vyvracanie dezinformácií a prevenciu. Zároveň bude inovovať formáty v rámci proaktívnej komunikácie na sociálnych sieťach a zameriavať sa na posilňovanie dôveryhodnosti značky. V súlade s efektívnym a účelným vynakladaním verejných zdrojov bude NKÚ všetky komunikačné aktivity aj naďalej zastrešovať iba s využitím zamestnancov, na sociálnych sieťach bude pôsobiť bez akéhokoľvek sponzorovania obsahu a spoliehať sa výlučne na organický dosah príspevkov.

V nadchádzajúcich piatich rokoch sa Úrad bude riadiť novou stratégiou. V rokoch 2026 až 2030 by chcel docieľiť, aby minimálne štvrtina kontrolnej činnosti bola venovaná výkonnostnej kontrole verejných politík s významným dopadom na verejné financie, verejný majetok a udržateľný rozvoj spoločnosti. Ďalšou ambíciou je docieľiť mieru poznateľnosti inštitúcie nad 80 a dôveryhodnosti nad 60 percent a implementáciu aspoň 50 percent odporúčaní smerovaných vládou a parlamentu do zmien verejných politík, prípadne do iniciácie verejných diskusií o nich. Naplňovať tieto ciele plánuje v rámci politiky otvoreného úradu, zúčtovateľne a pod permanentným dohľadom verejnosti.

Plánovacia činnosť

Sústredenie sa na systémové riziká

Plán kontrolných akcií na rok 2025 schválil predseda NKÚ 18. decembra 2024. Na začiatku roka 2025 bolo do plánu zaradených 14 kontrolných akcií (ďalej aj „KA“) a 2 predbežné štúdie (ďalej aj „PŠ“). V snahe naplniť svoj záväzok voči spoločnosti a hodnotiť plnenie strategických dokumentov v aktuálnom čase, NKÚ využíva operatívne, tzv. plávajúce plánovanie. Keďže ročný plán kontrolnej činnosti je flexibilný dokument, Úrad počas celého roka pracuje na jeho dopĺňaní. Podľa aktuálnej situácie v spoločnosti a významnosti podnetov poukazujúcich na kľúčové problémy od občanov a rôznych inštitúcií, vyhodnocuje riziká a do plánu kontrolnej činnosti zaraďuje významné témy na kontrolu. Dôležitým poradným orgánom predsedu NKÚ je Plánovacia rada, ktorá v priebehu roka 2025 zasadala sedemkrát a na základe jej odporúčaní predseda schválil zaradenie ďalších 24 kontrolných akcií a tri predbežné štúdie do ročného plánu kontrolnej činnosti.

Plán kontrolnej činnosti NKÚ k 31. 12. 2025 obsahoval spolu 38 kontrolných akcií, v rámci ktorých plánoval skontrolovať 164 subjektov, a vypracovať päť predbežných štúdií. Zároveň boli realizované aj dve stanoviská, a to k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2024 a k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2026. Povinnosť vypracovať tieto stanoviská vyplýva z NKÚ zo zákona.

Kontrolné akcie zaradené do Plánu kontrolnej činnosti na rok 2025 boli zamerané na strategické ciele určené na roky 2024 až 2026. Po vykonaných zmenách v priebehu roka, bola najpočetnejšou skupinou strategická oblasť Efektívna a digitalizovaná verejná správa, do ktorej bolo zaradených 14 KA a dve PŠ. Plánované kontroly boli zamerané na implementáciu vybraných investičných projektov z Plánu obnovy a odolnosti SR, hospodárnosť pri správe dočasného majetku štátu, na systém implementácie integrovaného územného rozvoja v podmienkach SR, na činnosť a hospodárenie Úradu pre reguláciu hazardných hier, kontrolu vybraných organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR, na hospodárenie Automobilových opravovní MV SR, Leteckých opravovní, či kontrolu žiadostí o platbu projektu „Centrálny ekonomický systém“. Do tejto strategickej oblasti bola zaradená aj predbežná štúdia zameraná na dávkovú agendu Sociálnej poisťovne.

V oblasti samosprávy NKÚ zaradil do plánu kontroly zamerané na nakladanie s majetkom obce, využívanie dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru v samospráve, činnosť združení obcí a záujmových združení právnických osôb v oblasti odpadového hospodárstva a predbežnú štúdiu zameranú na stav a problémy zverejňovania otvorených údajov v podmienkach územnej samosprávy

V strategickej oblasti Udržateľné verejné financie NKÚ naplánoval realizáciu deviatich KA, pri ktorých sa zameral na investičné projekty v cestnej doprave, na opravy a údržbu ciest v správe VÚC, vykazovanie vybraných údajov v individuálnej účtovnej závierke a záverečnom účte kapitoly MH SR, na systémový audit k implementácii druhého Švajčiarskeho príspevku, na regionálnu autobusovú dopravu, na nakladanie s dlhodobým finančným majetkom v obciach a mestách a na hospodárenie v Strednej zdravotníckej škole Košice. Do tejto strategickej oblasti boli zaradené aj dve stanoviská NKÚ, a to k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2024 a k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2026.

V strategickej oblasti Strategické riadenie verejných politík NKÚ plánoval v roku 2025 realizovať šesť KA a dve PŠ. V kontrolách sa zameral na systém kategorizácie liekov v podmienkach SR, na hospodárenie spoločnosti MH Teplárenský holding, a. s., na vzdelávanie detí cudzincov v slovenských školách, na podmienky výkonu väzensťva v SR a hospodárenie ZVaJS, v dvoch KA sa zameral na účinnosť rekvalifikačných kurzov a komunitné služby pre seniorov predchádzali aj dve predbežné štúdie.

Dve kontrolné akcie z plánu kontrolnej činnosti boli zamerané na strategickú oblasť Korupcia, podvodné správanie a správa verejného majetku. Jedna bola zameraná na vnútorný kontrolný systém pri poskytovaní a vyúčtovaní dotácií v rámci kapitoly MO SR a druhá na hospodárenie Mesta Humenné. Jedna kontrolná akcia zameraná na financovanie diagnostických a liečebných služieb Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s., bola zaradená do strategickej oblasti Zdravé Slovensko.

Do plánu kontrolnej činnosti boli zaradené aj dve KA a jedna PŠ, ktoré reflektovali na významné témy rezonujúce v spoločnosti v roku 2025, ale neboli súčasťou strategických oblastí spracovaných v strategickom materiáli NKÚ SR na obdobie rokov 2024 až 2026. V rámci verejnej politiky Vzdelávanie, výskum, vývoj a inovácie bola zaradená KA Prevencia duševného zdravia detí na základných školách, na európsku územnú spoluprácu a Európske štrukturálne a investičné fondy bola zameraná KA Program cezhraničnej spolupráce Interreg V-A za programové obdobie 2014 až 2020. Predbežná štúdia Zavádzanie elektromobility na Slovensku (Elektromobilita) bola zaradená do plánu v rámci verejnej politiky Životné prostredie/zelená transformácia a zvyšovanie efektívnosti zdrojov.

NKÚ sleduje aj prijímanie plnenia opatrení kontrolovanými subjektmi na odstránenie zistených nedostatkov. V roku 2025 na strategickú oblasť Plnenie opatrení (tzv. follow up kontroly) zamerlal šesť KA. Preveril plnenie prijatých opatrení pri kontrolách národných zdravotných registrov NCZI, Letových a prevádzkových služieb SR, štátneho podniku, Národnej diaľničnej spoločnosti pri kontrole mýtného systému, štátnych podnikov v zakladateľskej pôsobnosti MPRV SR. Na plnenie opatrení zamerlal aj kontroly hospodárenia Slovenskej pošty a spoločnosti BIONT, a. s. Dve kontroly, pri ktorých bolo predmetom aj plnenie opatrení z predchádzajúcich kontrol, boli prioritne zaradené v strategickom poli Udržateľné verejné financie (kontroly zamerané na opravy a údržbu ciest v správe VÚC a na investičné projekty v cestnej doprave).

Dôležitou súčasťou plánovania sú aj Okružné stoly, v rámci ktorých experti NKÚ diskutujú o najvýznamnejších rizikách napĺňania cieľov verejných politík spolu s odborníkmi z externého prostredia a memorandovými partnermi úradu. V roku 2025 NKÚ zorganizoval Okružný stôl k téme Digitalizácia a kyberbezpečnosť.

V súlade so štandardmi najvyšších kontrolných inštitúcií ISSAI vykonáva NKÚ viacero typov kontrol – kontroly súladu, kontroly výkonnosti a finančné kontroly, pri viacerých KA v priebehu roka 2025 využíval kombináciu týchto typov kontroly. V pláne kontrolnej činnosti na rok 2025 výrazne prevládali kontroly súladu (17 KA), v rámci tohto typu boli využité aj prvky kontroly výkonnosti (14 KA) a finančnej kontroly (3 KA). Iba na výkonnosť bolo zameraných 8 KA. Jedna KA bola zameraná prioritne na finančnú kontrolu s prvkami kontroly súladu.

Ku koncu roka bolo z plánu kontrolnej činnosti na rok 2025 ukončených 35 kontrolných akcií a predbežných štúdií vrátane stanovísk NKÚ SR k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2024 a k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2026. Vzhľadom na rozsah a zložitosť tém bolo v roku 2025 ukončených aj päť kontrolných akcií, ktorých výkon sa začal v priebehu roka 2024.

V správe o výsledkoch kontrolnej činnosti za rok 2025 sú zhrnuté výsledky 40 kontrolných akcií realizovaných v 181 subjektoch z rôznych oblastí štátnej správy a samosprávy, vrátane dvoch stanovísk NKÚ k návrhom štátneho záverečného účtu SR za rok 2024 a štátneho rozpočtu SR na rok 2026.

Analytická činnosť

Rastúci význam veľkých dát

Analytika je aktuálne kľúčovým pilierom kontrolnej činnosti NKÚ. Neplní len podpornú funkciu, ale priamo ovplyvňuje výber kontrolovaných tém, zameranie kontrol a kvalitu záverov. Vďaka analytickej činnosti sú kontroly orientované na najvýznamnejšie riziká a oblasti s najväčším finančným a spoločenským dopadom. Zároveň umožňuje posun od formálnej kontroly súladu k hodnoteniu efektívnosti, účinnosti a reálnych dopadov verejných politík.

V januári 2025 bol na NKÚ zriadený Inštitút stratégie, analýz a inovácií. Jeho súčasťou sa stal aj odbor stratégie a analýz, ktorý na úrade pôsobí od roku 2019. Okrem pravidelného monitorovania rozpočtového procesu a prípravy stanovísk úradu k návrhu štátneho rozpočtu a k návrhu štátneho záverečného účtu sa odbor venuje aj systematickej analýze rizík vo vybraných oblastiach verejných politík. V tejto súvislosti spolupracuje a konzultuje riziká aj s externými expertmi, či už v rámci každoročného prieskumu o zameraní ďalšej činnosti NKÚ alebo v prípade analýzy vybraných rizík.

Odbor stratégie a analýz oslovuje expertov z akademickej obce, neziskových organizácií alebo analytických útvarov na ministerstvách. Výsledky jeho analytickej činnosti využíva vedenie úradu aj sekcia kontroly pri plánovaní a výkone kontrolnej činnosti, zároveň sú vybrané analýzy zverejnené aj ako samostatné výstupy odboru. V rámci inštitútu analytici spolupracujú aj s odborom EUROSAL a medzinárodných záležitostí, a to najmä pri zapájaní sa do činnosti medzinárodných pracovných skupín, v rámci ktorých prezentujú výsledky svojej činnosti alebo pri poskytovaní informácií do medzinárodných dotazníkov.

Na národnej úrovni sa na inštitúte zapájajú analytici aj do poskytovania poradenskej a konzultačnej činnosti (v roku 2025 napríklad pri príprave investičného plánu 2050) a pôsobia ako pozorovatelia vo viacerých poradných orgánoch. Napríklad vo Výbore pre makroekonomické prognózy a Výbore pre daňové prognózy na ministerstve financií alebo v Rade pre tvorbu rozpočtu v zdravotníctve.

V roku 2025 analytici z odboru stratégie a analýz NKÚ publikovali viacero výstupov. Najväčšiu pozornosť analytici venovali fiškálnej politike a dopadu zavedenia predčasných dôchodkov na štátny rozpočet.

Popri systematickom analyzovaní vývoja fiškálnej politiky a tvorbe stanovísk k návrhu štátneho rozpočtu a k návrhu štátneho záverečného účtu sa zamerali na vybrané problémy v školstve a na pretrvávajúce problémy zverejňovania otvorených údajov v štátnej správe. Podrobnosti zhrnuli v nasledujúcich analytických komentároch.

V práci dobre, na dôchodku najlepšie

Slovenská populácia za posledné dve desaťročia výrazne zostarla. Rast indexu starnutia a indexu ekonomickej závislosti starých ľudí potvrdzuje nepriaznivý demografický vývoj, čo prináša väčší nápor na sociálny a dôchodkový systém. Vláda preto čelí výzve zabezpečiť nielen dlhodobú udržateľnosť verejných financií, ale aj poskytnúť primeranú podporu starším občanom.

K demografickým problémom sa pridala aj novela zákona o sociálnom poistení, zavádzajúca predčasný starobný dôchodok po 40 odpracovaných rokoch. Pôvodne mala pomôcť ľuďom, ktorí stratili prácu tesne pred dôchodkom alebo čelili zdravotným problémom. V skutočnosti ju však využili aj zamestnanci, ktorí pracovali a odišli do dôchodku predčasne. Predčasný starobný dôchodok sa tak pre nich stal dostupnejší a aj mimoriadne atraktívny kvôli vysokej inflácii a výhodnej valorizácii novopriznaných dôchodkov. Túto situáciu využilo od účinnosti novely do konca roka 2024 približne 43-tisíc poistencov, z ktorých vyše polovica odišla do dôchodku viac než dva roky pred dovŕšením riadneho dôchodkového veku. Približne 60 % poberateľov tvorili muži a 40 % ženy. Na základe dostupných údajov o predchádzajúcom zamestnaní, podľa odvetvovej klasifikácie, najviac ľudí odišlo do predčasného starobného dôchodku z priemyselnej výroby, veľkoobchodu a maloobchodu či dopravy a skladovania.

Zavedenie predčasných starobných dôchodkov po odpracovaní 40 rokov má aj finančné dôsledky. Celkové výdavky na predčasný starobný dôchodok dosiahli v roku 2024 historické maximum 461,3 mil. eur. Analytický komentár v tejto súvislosti upozornil aj na výpadok príjmov Sociálnej poisťovne na sociálnych odvodoch. Pri skupine poistencov, ktorí odišli do dôchodku viac ako dva roky pred termínom, analytici NKÚ odhadli priamy výpadok na odvodoch vo výške 372 mil. eur, ak by pracovali až do dovŕšenia riadneho dôchodkového veku. Konzervatívnejší scenár počítal s výpadkom na úrovni 165 mil. eur.

Aj napriek odchodu pracovníkov do predčasného starobného dôchodku, časť poberateľov naďalej zostáva ekonomicky aktívna. Z údajov Sociálnej poisťovne vyplýva, že niektorí z nich sa po odchode do dôchodku znovu zamestnávajú, a to buď u nového zamestnávateľa alebo v pôvodnom podniku. Napr. ku koncu roka 2024 pracovalo na dohodu popri predčasnom starobnom dôchodku približne 6 366 osôb, z ktorých 3 906 pokračovalo v práci u rovnakého zamestnávateľa ako pred odchodom do predčasného dôchodku po odpracovaní 40 rokov.

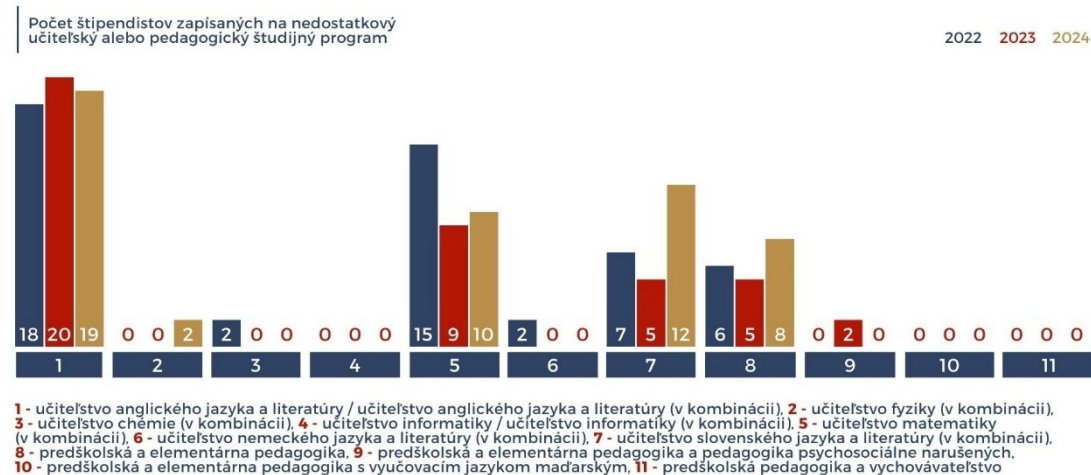
Vzhľadom na fiškálne dopady predčasných starobných dôchodkov NKÚ odporúča zvážiť revíziu nastavenia predčasného starobného dôchodku po odpracovaní 40 rokov s cieľom zvýšiť jeho adresnosť alebo sprísniť podmienky čerpania. Ďalej navrhol priebežne monitorovať vplyv súčasného nastavenia predčasného starobného dôchodku na verejné financie, trh práce a efektívny vek odchodu do dôchodku, posilniť kontrolu pri súbehu poberania dôchodku a vykonávania práce na dohodu a v budúcnosti zvážiť úpravu mechanizmu prvej valorizácie novopriznaných dôchodkov.

Veľká časť špičkových maturantov naďalej odchádza

Ministerstvo školstva v roku 2022 zaviedlo štipendijnú schému pre talentovaných domácich študentov, ktorej primárnym cieľom bolo motivovať najväčšie talenty spomedzi slovenských maturantov zostať študovať a uplatniť sa na Slovensku. V pôvodnej podobe a s financovaním z Plánu obnovy mala schéma „Študujem doma, Slovensko ma odmení“ tri ročníky. Od roku 2025 schéma pokračuje v mierne zmenenej podobe a so začatím spolufinancovania aj zo štátneho rozpočtu. Aj z tohto dôvodu sa NKÚ pozrel na efektívnosť a hospodárnosť takto vynakladaných prostriedkov.

Analýza zapojenosti špičkových maturantov z roku 2024 do tejto štipendijnej schémy ukázala, že ani tri roky jej existencie nezabránili tomu, aby v roku 2024 pravdepodobne až tri štvrtiny špičkových maturantov odišli študovať do zahraničia. Z celkového počtu 1 241 špičkových maturantov sa do štipendijnej schémy zapojilo iba 335. Do akej miery štipendiá zabránili ešte väčšiemu odlivu talentov, nebolo možné vyhodnotiť.

V roku 2024 ministerstvo zaviedlo do schémy nový prvok. Navýšenou sumou chcelo motivovať potenciálnych uchádzačov o štúdium nedostatkových študijných programov. Podiel štipendistov zapísaných na nedostatkový študijný program oproti roku 2023 síce mierne vzrástol, ale v porovnaní s rokom 2022 sa takmer nezmenil. Medziročný nárast v roku 2024 spôsobila podpora pre študentov lekárstva. Pri 19 nedostatkových študijných programoch (napr. farmácia, hospodárska informatika, aplikovaná informatika či priemyselná mechatronika) bol identifikovaný medziročný pokles počtu štipendistov. Študovať učiteľstvo chémie, informatiky alebo nemeckého jazyka a literatúry sa nerozhodol žiadny štipendista. NKÚ preto vyhodnotil navýšené štipendium pre štipendistov zapísaných na študijný program pripravujúci na nedostatkové povolanie ako neefektívny nástroj na riešenie nedostatku napríklad učiteľov, farmaceutov či aplikovaných informatikov. Rezort školstva vníma tieto zistenia NKÚ ako dôležitý podnet; výstup má potenciál ovplyvniť budúce úpravy štipendijnej schémy.

Zdroj: MŠVVaM SR; výpočty a spracovanie NKÚ SR

Poznámka: Kategória „najväčšie talenty spomedzi slovenských maturantov“

Nadpriemerných maturantov učiteľstvo stále neláka

V roku 2025 NKÚ realizoval aj analýzu maturitných výsledkov študentov učiteľstva. Cieľom bolo čo najkomplexnejšie zhodnotiť aktuálnu kvalitu, resp. akademickú úspešnosť študentov učiteľstva na Slovensku a porovnaním s rokmi 2019 a 2012 zistiť, či sa situácia zlepšila alebo zhoršila.

Hlavným záverom uskutočnených porovnaní maturitných výsledkov študentov 1. ročníka vysokých škôl, teda maturantov z príslušného roku pokračujúcich v štúdiu na vysokej škole na Slovensku v akademických rokoch 2012/2013, 2019/2020 a 2025/2026 je, že hoci boli identifikované viaceré pozitívne trendy, učiteľské štúdium stále nie je dostatočne atraktívne pre nadpriemerných či najlepších maturantov. Študenti učiteľstva mali vo všetkých analyzovaných rokoch v priemere horšie maturitné výsledky než študenti neučiteľských študijných programov.

Spomedzi študentov učiteľstva majú v priemere najlepšie maturitné výsledky študenti učiteľstva fyziky, najhoršie študenti učiteľstva etickej výchovy a učiteľstva techniky. Ich maturitné výsledky sú hlboko pod priemerom za všetkých maturantov z roku 2025, pokračujúcich v štúdiu na vysokej škole na Slovensku.

Na základe výsledkov analýzy NKÚ odporučil ministerstvu školstva prijať štyri opatrenia: zvýšiť atraktivitu učiteľského povolania; systematicky a dostatočne komplexne vyhodnocovať kvalitu a počet študentov a absolventov učiteľských študijných programov; zaviesť cielenú a efektívnu štipendijnú podporu štúdia vybraných aprobácií; venovať dostatočnú pozornosť vysokoškolskej príprave budúcich učiteľov, profesijnému rozvoju učiteľov a odchodu kvalitných pedagógov zo škôl.

Riziká v oblasti otvorených údajov v SR pretrvávajú

V oblasti zverejňovania otvorených údajov v ústredných orgánoch štátnej správy aj v roku 2025 pretrvávali nedostatky identifikované v predošlých rokoch. Dôsledkom je stagnácia Slovenska pri tvorbe a implementácii politik založených na otvorených údajoch. Na túto situáciu NKÚ poukázal v analytickej informácii zverejnenej v novembri 2025.

Podľa posledných údajov vykazuje Slovensko rozporuplné postavenie v medzinárodnom porovnaní s krajinami EÚ. Kým v oblasti „vyspelosti“ otvorených údajov sa deklaruje výrazný pokrok, digitalizácia verejných služieb zaostáva. Tento nesúlad naznačuje, že strategické dokumenty a formálne iniciatívy ako koncepcie, metodiky, dotazníky, sú síce spracované, no praktická realizácia a používateľská kvalita služieb zostávajú slabé. Analytici v komentári konštatovali rozpor medzi deklarovanou pripravenosťou a reálnym výkonom otvorených údajov, a je potrebné sa zamerať na implementáciu a používateľskú pridanú hodnotu digitálnych služieb aj otvorených údajov pre občanov a podnikateľov.

V auguste 2025 realizoval NKÚ tretí prieskum v ústredných orgánoch štátnej správy, zameraný na problematiku zverejňovania otvorených údajov.

Medziročné porovnanie výsledkov prieskumu medzi ústrednými orgánmi štátnej správy

	10/2021	8/2023	8/2025	Trend 2025 / 2023
ÚOŠS má koncepciu na zverejňovanie otvorených údajov	20%	19%	29%	↑
ÚOŠS má interné predpisy definujúce sprístupňovanie otvorených údajov	20%	19%	35%	↑
Zverejňovanie otvorených údajov je zahrnuté v ročnom pláne úloh (prípadne iný ekvivalent plánovaných ročných aktivít) ÚOŠS	40%	29%	29%	→
ÚOŠS vyhodnocuje počet stiahnutí zverejnených datasetov a identifikuje používateľov	4%	15%	18%	↑
ÚOŠS má vytvorenú pozíciu dátového kurátora (podľa uznesenia vlády SR č. 346/2017)	68%	90%	83%	↓
Do procesu zverejňovania otvorených údajov sú okrem dátového kurátora zapojení aj iní zamestnanci ÚOŠS	72%	70%	67%	→
ÚOŠS realizuje aktivity, ktoré sú naviazané na vyhodnocovanie zverejnených datasetov a spätnú väzbu od používateľov	16%	10%	24%	↑

Zdroj: prieskum NKÚ SR medzi dátovými kurátormi ÚOŠS

Vysvetlivka: zlepšenie medziročného trendu; stagnácia v medziročnom porovnaní; zhoršenie v rámci medziročného trendu

Poznámka: V roku 2021 sa do prieskumu zapojilo 25 ÚOŠS, v roku 2023 sa zapojilo 21 a v roku 2025 18 ÚOŠS

Najväčšie prekážky pre zverejňovanie otvorených dát, identifikované dátovými kurátormi v inštitúciách zapojených do prieskumu, súvisia najmä s nepripravenosťou informačných systémov, absenciou smerníc upravujúcich zverejňovanie otvorených údajov, nepochopením konceptu otvorených údajov zo strany správcov a vlastníkov údajov a finančnou poddimenzovanosťou tejto oblasti.

Stav otvorených údajov na Slovensku stále nedosahoval úroveň, ktorá by zabezpečila efektívnu transparentnosť, dôveru verejnosti a podporu inovácií v štátnej správe. Objektívne a dostupné dáta sú základom pre kvalitné rozhodovanie, zvyšovanie efektivity verejných služieb a podporu podnikateľského prostredia. NKÚ pre výraznejší posun v oblasti otvorených údajov odporúča schváliť chýbajúci zákon o údajoch; zrealizovať samohodnotenie SR v dotazníku k indexu ODML; za podpory MIRRI SR zaviesť koncepciu a súvisiace predpisy aj na ústredných orgánoch štátnej správy, kde tieto materiály absentujú. Taktiež odporúča odstrániť najväčšie prekážky súvisiace so zverejňovaním otvorených údajov, identifikované dátovými kurátormi v rámci prieskumu NKÚ, a zamerať sa na implementáciu a používateľskú pridanú hodnotu digitálnych služieb aj otvorených údajov pre občanov a podnikateľov.

Analytický komentár bol prezentovaný 20. novembra 2025 na workshope „Stav a problémy zverejňovania otvorených údajov“, ktorý prebehol v hybridnej forme za širokej účasti odborníkov zo štátnej správy aj samospráv. Workshop mal ohlas u odbornej verejnosti a jeho priamy dopad sa prejavil aj na skutočnosti, že zúčastnená analytická jednotka ministerstva školstva implementuje odporúčania NKÚ pri ďalšom zverejňovaní otvorených údajov rezortu, napríklad z pravidelných prieskumov medzi učiteľmi, žiakmi stredných a vysokých škôl.

Kontrolná činnosť

V správe o svojej činnosti za rok 2024 NKÚ konštatoval, že Slovensko je v úpadku, zlyháva pri strategickom plánovaní, rozmáha sa kultúra nezodpovednosti a plytvanie zdrojmi. Na základe výsledkov kontrol z roku 2025 možno konštatovať, že úpadok sa prehĺbuje a krajina sa stáva dátovým smetiskom Európy. Štát buď nemá aktuálne dáta, alebo nemá relevantné dáta alebo množstvo nesúrodých štátnych databáz medzi sebou nekomunikuje, čím sa vytvára prostredie chaosu a priestor na podvody. Takéto dátové prostredie vylučuje možnosť efektívnych reforiem.

Aj v roku 2025 NKÚ počas výkonu kontrolnej činnosti opakovane naprieč kontrolovanými subjektmi narážal na prehĺbajúce sa systémové zlyhania v riadení, ktorých dôsledkom je stagnácia a úpadok. Absencia relevantných dát znemožňuje robiť v štáte správne rozhodnutia. Bez dát štát nevie, ktoré opatrenia fungujú a ktoré sú len vyhadzovaním peňazí. Dotácie a sociálne balíčky smerujú plošne a neefektívne. Na krízy štát bez relevantných dát reaguje neskoro a nekonceptne. Bez objektívnych údajov sa verejná diskusia zvrháva na emócie, dezinformácie a populizmus.

Kontrola napĺňania cieľov fiškálnej politiky

Udržateľné verejné financie sú jednou z hlavných strategických oblastí kontrolnej činnosti Úradu najmä z dôvodu zvyšujúceho sa dlhu verejnej správy na Slovensku a s tým súvisiacimi rastúcimi nákladmi na jeho financovanie.

Počas sledovania rozpočtového procesu upozornil NKÚ v minulom roku na viaceré riziká, ktoré mali vplyv aj na makroekonomický vývoj, a to napríklad v **Správe o vývoji rozpočtového hospodárenia SR za 1. polrok 2025**. Slovenská ekonomika mala podľa schváleného rozpočtu rásť v roku 2025 medziročne o 2,2 %, pričom rozpočtové predpoklady vychádzali z očakávaného postupného oživenia hospodárskej aktivity po predchádzajúcom období spomalenia. Vývoj v priebehu roka však poukázal na slabšiu dynamiku ekonomiky, než s akou rozpočet pôvodne počítal. Podľa makroekonomickej prognózy Ministerstva financií (MF SR) zo septembra 2025 sa očakávaný rast HDP v roku 2025 znížil na úroveň 0,8 %, čo predstavuje výraznú revíziu oproti rozpočtu. Spomalenie ekonomického rastu potvrdil už aj odhad HDP za prvý polrok 2025. V Správe o vývoji rozpočtového hospodárenia SR za prvý polrok 2025 NKÚ poukázal na zhoršenie prognózy daňovo-odvodových príjmov v dôsledku pomalšieho rastu HDP, miezd a spotreby domácností.

Rozpočtový proces sa dodržiava len formálne

NKÚ sa v kontrole [024/2025 Stanovisko NKÚ SR k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2026](#) po prvýkrát detailnejšie venoval aj hodnoteniu procesu zostavovania návrhu rozpočtu verejnej správy. Konsolidačné balíky, prijaté od roku 2023, boli vládou schvaľované bez adekvátnej diskusie s tripartitou či odbornou verejnosťou, často bez možnosti pripomienkovania a v skrátanom legislatívnom konaní. NKÚ konštatoval, že **priebeh tvorby rozpočtu na roky 2026 až 2028 nebol v súlade s odporúčaniami OECD pre rozpočtové riadenie a nebol dostatočne transparentný**. Takýto prístup oslabuje dôveru v rozpočtové riadenie a znižuje efektívnosť prijatých opatrení na ozdravenie verejných financií.

Aktuálna aplikačná prax rozpočtových pravidiel predstavuje výzvu pre zainteresované strany mimo vlády SR, vrátane NKÚ. Do roku 2017 predkladalo MF SR návrh rozpočtu na rokovanie vlády do 15. augusta a tá ho schvaľovala do 30. septembra, čo vytváralo primeraný časový rámec na spracovanie stanoviska NKÚ. V roku 2023 NKÚ pripravil dve stanoviská – prvé k návrhu vyrovnaného rozpočtu formálne predloženému úradníckou vládou a druhé v mimoriadne krátkom čase po schválení programového vyhlásenia vlády na začiatku decembra 2023. V roku 2024 sa príprava druhého konsolidačného balíka predĺžila, čím vznikla časová tieseň aj pre tvorbu a schvaľovanie rozpočtu na rok 2025. Príprava rozpočtu na roky 2026 až 2028 bola skrátaná tretím kolom konsolidácie a snahou schváliť rozpočet pred 21. novembrom 2025, aby sa vláda vyhla najvyššiemu pásmu dlhovej brzdy. Pri očakávanej výške dlhu a nezmenených ďalších predpokladoch nesmie vláda predložiť národnej rade návrh rozpočtu na roky 2027 až 2029 s rozpočtovaným schodkom.

Návrh rozpočtu verejnej správy (RVS) sa prerokúva aj so sociálnymi partnermi, pričom v posledných rokoch na to nemajú adekvátny časový priestor. Hospodárska a sociálna rada vlády dohoduje stanoviská a odporúčania v oblasti štátneho rozpočtu, no pri príprave posledných rozpočtov zasadnutia tripartity prebiehali tesne pred schvaľovaním rozpočtu vo vláde. Sociálnym partnerom tak nebol vytvorený primeraný priestor na

vznesenie pripomienok a ich zapracovanie do rozpočtu. **NKÚ konštatuje, že len formálne dodržanie rozpočtového procesu narúša jeho dôveryhodnosť a transparentnosť.**

Dodržiavanie rozpočtových pravidiel je problémom aj v rámci jednotlivých kapitol, čo potvrdzujú zistenia z kontroly 010/2025 Vykazovanie vybraných údajov v individuálnej účtovnej závierke a záverečnom účte kapitoly Ministerstva hospodárstva SR, pri ktorej našli kontrolóri 140 miliónov eur, ktoré bolo ministerstvo povinné vrátiť do štátneho rozpočtu. Ide o dividendy z nerozdeleného zisku minulých rokov, ktoré rezort hospodárstva v roku 2021 ako jediný akcionár Slovenského plynárenského priemyslu (SPP) neodviedol do štátneho rozpočtu, ale zamenil za vklad do kapitálového fondu z príspevkov akcionára. Rezort tak urobil v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách a pred rozhodnutím obišiel vládu. Kontrolóri na túto operáciu a peniaze nachádzajúce sa v kapitálovom fonde SPP prišli pri krížovej kontrole účtovnej závierky plynárenského podniku a výšky majetkových účastí, ktoré vykazovalo ministerstvo. Chybný postup ministerstva hospodárstva potvrdil aj rezort financií a peniaze musia byť presunuté do štátneho rozpočtu. Kontrolóri našli chybu aj pri ďalšej transakcii, tentokrát vo výške 500 miliónov eur z roku 2022. V tomto prípade o vklade dividend do kapitálového fondu SPP rozhodla vláda. Dôvodom bola snaha o zabezpečenie finančnej stability počas energetickej krízy a extrémnych cien plynu. Aj táto suma bude postupne odvedená do štátneho rozpočtu, prvá splátka vo výške 80 mil. eur bola zrealizovaná v novembri 2024.

V súvislosti so zabezpečením udržateľnosti verejných financií je dôležitým nástrojom aj limit verejných výdavkov. Rozpočtový cyklus 2025 až 2027 bol prvým kompletným, v ktorom sa aplikovali novelizované rozpočtové pravidlá, vrátane limitu. NKÚ v Správe o vývoji rozpočtového hospodárenia za 1. polrok 2025 podrobne analyzoval uplatňovanie limitu verejných výdavkov a zmeny oproti schválenému rozpočtu k 30. júnu 2025.

Spolu s rozpočtom verejnej správy na roky 2025 až 2027 bol stanovený limit verejných výdavkov na 2025 vo výške 61,1 miliardy eur, na rok 2026 v sume 62,1 miliardy eur a na 2027 v sume 63,1 miliardy eur. Hodnoty sú o 7 až 38 mil. eur nižšie ako uvádzal návrh rozpočtu aj stanovisko NKÚ k návrhu rozpočtu. Limit výdavkov pre štátny rozpočet bol na rok 2025 schválený vo výške 23,3 miliardy eur, čo je oproti návrhu o 123,6 miliónov eur menej.

Celkový schválený limit je nemenný, upravovať sa môže len prerozdelenie medzi jednotlivými subjektmi. Počas prvého polroka 2025 klesol limit štátneho rozpočtu o vyše 529 milióna eur na 22,8 miliardy eur. Najväčšiu položku predstavovali presuny v rámci ministerstva dopravy. Ďalšou významnou položkou bol presun 96 mil. eur z kapitoly ministerstva obrany na nemocnice v Ružomberku a Prešove. Medzi ostatnými úpravami limitu verejných výdavkov boli napríklad presuny obciam, VÚC alebo vysokým školám.

Nízky hospodársky rast je rizikom pre udržateľnosť verejných financií

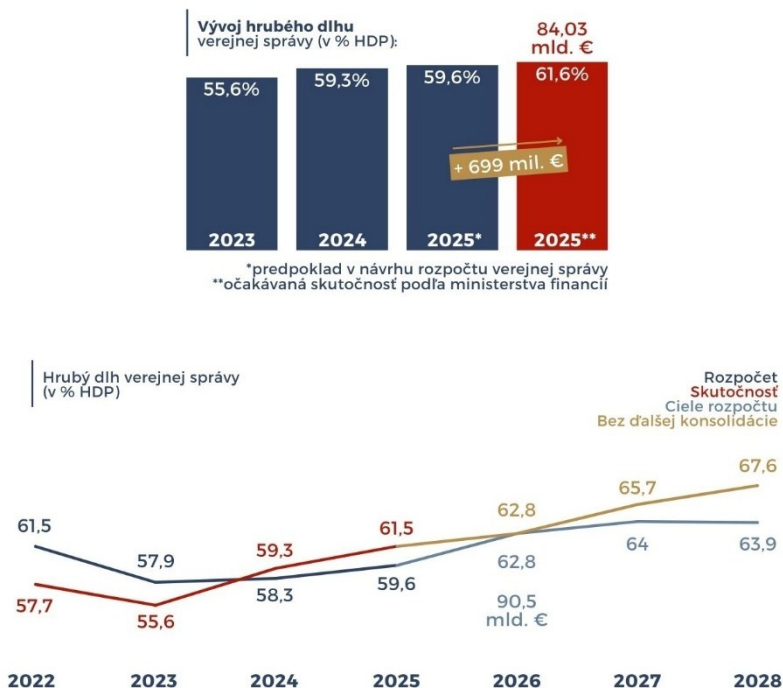
Pri hodnotení návrhu štátneho rozpočtu na rok 2026 identifikoval NKÚ viacero rizík, ktoré môžu ovplyvniť napĺňanie rozpočtových cieľov. Tieto riziká vyplývajú z makroekonomických predpokladov, nastavenia príjmovej a výdavkovej stránky rozpočtu, ako aj z miery neistoty súvisiacej s externým prostredím. Medzi kľúčové riziká patrí vývoj makroekonomického prostredia, keďže rozpočet vychádza z predpokladu zrýchlenia hospodárskeho rastu v roku 2026. Vzhľadom na pretrvávajúcu slabú dynamiku domáceho dopytu, neistý vývoj zahraničného obchodu a geopolitické riziká hrozí, že ekonomický rast môže byť nižší, než s akým rozpočet počíta.

Riziká sa vzťahujú aj na príjmovú stranu rozpočtu, a to najmä v oblasti daňových príjmov, ktorých vývoj je úzko viazaný na situáciu v hospodárstve. Slabší rast spotreby domácností, miezd alebo zamestnanosti by sa mohol prejaviť v nižšom výbere daní a odvodov v porovnaní s rozpočtovými predpokladmi. Na výdavkovej strane rozpočtu NKÚ upozornil hlavne na riziká spojené s rastúcimi nákladmi na obsluhu verejného dlhu, keď v 1. polroku 2025 boli celkové vynaložené výdavky na obsluhu štátneho dlhu na úrovni 1,05 mld. eur, pričom dlh presahuje 80 mld. eur. A tiež aj na vývoj povinných výdavkov viazaných na legislatívne nastavené mechanizmy, najmä v oblasti sociálnych výdavkov. Tieto výdavky znižujú flexibilitu rozpočtu a obmedzujú priestor na reakciu vlády v prípade nepriaznivého vývoja.

NKÚ vo svojich stanoviskách aj v roku 2025 upozorňoval na nevyhnutné zlepšenie udržateľnosti verejných financií. Od roku 2020 sa hrubý dlh verejnej správy nachádza v najvyššom, 5. sankčnom pásme podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, pri ktorom sa uplatňuje päť sankcií dlhovej brzdy. Nástupom novej vlády v októbri v roku 2023 a schválením programového vyhlásenia vlády bola aktivovaná úniková klauzula z troch horných sankcií dlhovej brzdy na dva roky. Z toho dôvodu sa v roku 2025 uplatňovali sankcie len z prvých dvoch pásiem. Prvou sankciou je, že MF SR zasiela NR SR písomné zdôvodnenie výšky dlhu vrátane návrhu opatrení na jeho zníženie.

Avšak tieto opatrenia sa ukazujú ako nedostatočné, keďže zadlženosť krajiny naďalej výrazne rastie. Druhou sankciou je zníženie platov členov vlády na úroveň predchádzajúceho roka, ktorá bola nepriamo porušená.

NKÚ pozitívne hodnotil snahu o ozdravenie verejných financií, ale napriek doteraz prijatým konsolidačným opatreniam sa vláde nepodarilo dosiahnuť skutočné zníženie deficitu a dlhu. Tretí rok po sebe zaznamenáva SR výrazný nárast dlhu, ktorý aktuálne presahuje úroveň 84 mld. eur. Hrubý dlh verejnej správy sa očakáva v roku 2025 o 975 mil. eur vyšší ako bol v návrhu rozpočtu. MF SR v návrhu rozpočtu na rok 2025 predpokladalo, že hrubý dlh verejnej správy dosiahne 59,6 % HDP, no očakávaná hodnota je vyššia o 1,9 p. b. na úrovni 61,5 % HDP. Spomalenie ekonomiky aj z dôvodu prijatých konsolidačných opatrení nedokáže kompenzovať narastajúci dlh a stabilizovať jeho podiel na HDP. V roku 2026 očakávame hrubý dlh na úrovni 62,8 % HDP v celkovej hodnote 90,5 mld. eur. **NKÚ dôrazne vyzýva na stabilizáciu verejných financií, keďže hrubý dlh verejnej správy by mohol v roku 2028 atakovať hranicu takmer 100 mld. eur.**

Slovensko v júli 2024 vstúpilo do procedúry nadmerného deficitu. Cieľom tejto procedúry je, aby krajiny napravili nadmerný deficit alebo úroveň svojho verejného dlhu. Na základe odporúčaní Európskej komisie v súvislosti s procedúrou nadmerného deficitu bol na jeseň 2024 schválený Národný fiškálno-štrukturálny plán SR na roky 2025 až 2028. Úlohou plánu bolo nastaviť rozpočtové ciele tak, aby slovenské verejné financie boli udržateľné aj v horizonte nasledujúcej dekády. V apríli 2025 MF SR vypracovalo prvú Výročnú správu o pokroku SR, ktorá zhŕňa úvodné plnenie Národného fiškálno-štrukturálneho plánu. Rozpočtové pravidlá EÚ zaviedli v roku 2024 nový ukazovateľ – rast čistých výdavkov. Dodržanie trajektórie rastu čistých výdavkov v roku 2025 by mali zabezpečiť prijaté konsolidačné opatrenia v objeme 1,9 % HDP. V správe sa uvádza, že z dôvodu nepriaznivých geopolitických faktorov zníženie deficitu verejných financií pod 3 % sa posúva na rok 2028, o rok neskôr ako sa pôvodne plánovalo. Na zabezpečenie naplnenia aktualizovaných cieľov budú nevyhnutné konsolidačné opatrenia v objeme približne 1,7 mld. eur v roku 2026 a do 3,5 mld. eur v roku 2027.

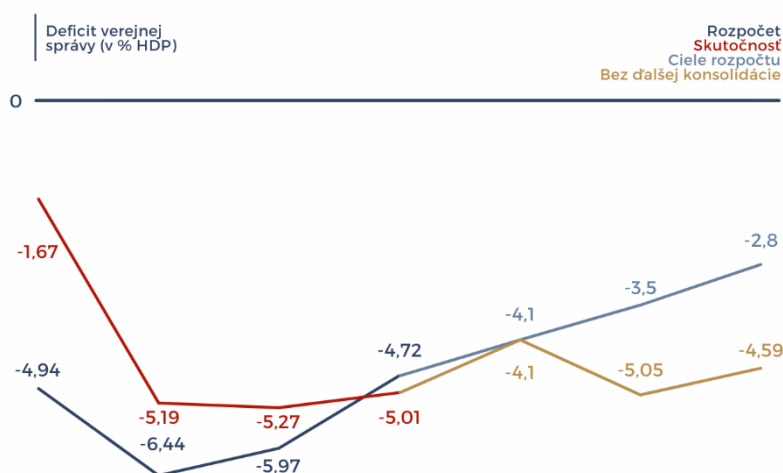
NKÚ vo svojich stanoviskách sleduje aj problematiku štátneho dlhu. Závery kontroly Strednodobé riadenie štátneho dlhu a likvidity boli zverejnené v prvej polovici roka 2025. Systém riadenia dlhu a likvidity má viacero úrovní, pričom na najvyššej úrovni je ministerstvo financií SR, ktoré predstavovalo jediný kontrolovaný subjekt. MF SR má na starosti strategické riadenie dlhu, pričom operatívne riadenie je presunuté na Agentúru pre riadenie dlhu a likvidity (ARDAL) a Štátnu pokladnicu.

Rámce pre strednodobé riadenie dlhu a likvidity sú ukotvené v stratégii pre riadenie dlhu a likvidity na príslušné strategické obdobia, spravidla na štyri roky. Podľa zákona túto stratégiu vypracúva ARDAL a schvaľuje MF SR. Od roku 2003 sa zaviedla prax zvyšujúca dôveryhodnosť v podobe schvaľovania stratégie vládou SR. Posledná stratégia z roku 2014 sa formálne predlžovala a to formou prílohy k návrhu rozpočtu verejnej správy, pričom

nereflektovala na meniace sa prostredie. Stratégia na obdobie rokov 2019 až 2022 bola pripravená, no z rokovania vlády SR vypustená, pričom v ďalšom období nebola preukázaná snaha o prípravu ďalšej verzie.

NKÚ odporúča MF SR vypracovať a schváliť novú stratégiu, ktorej plnenie bude každoročne odpočítavať v prístupnej forme vláde s informovaním NR SR a vrátiť sa k osvedčeným postupom uplatňovaným do roku 2014.

Vývoj deficitu verejných financií v roku 2025 potvrdil pretrvávajúce problémy v konsolidačnom úsilí vlády. Podľa dostupných údajov a odhadov sa deficit verejnej správy (VS) za rok 2025 pohyboval okolo úrovne 5 % HDP. Tento výsledok je o 0,3 p. b. horší oproti pôvodnému rozpočtovému cieľu. NKÚ v predchádzajúcich stanoviskách a analýzách opakovane upozorňoval, že konsolidačné opatrenia sú prevažne založené na príjmovej strane a dočasných riešeniach, bez dostatočných štrukturálnych reforiem. To spôsobuje, že deficit sa po krátkodobom znížení (očakávaných 4,1 % v roku 2026), opäť vráti nad úroveň 5 % HDP v nasledujúcich rokoch.

Tento vývoj má priamy vplyv na zadlžovanie krajiny. Hrubý dlh VS v roku 2025 prekročí hranicu 60 % a pokračuje v raste, čo zvyšuje náklady na obsluhu dlhu a obmedzuje manérovací priestor pre budúce rozpočty. Bez hlbších systémových reforiem, efektívnejšieho čerpania európskych zdrojov a cieleného znižovania neefektívnych výdavkov zostáva riziko ďalšieho zhoršovania fiškálnej pozície vysoké.

V roku 2025 pokračovalo Slovensko v úsilí o fiškálnu konsolidáciu, z ktorej malo podľa predpokladov za tri roky získať približne 7,4 mld. eur. Aj napriek výraznému medziročnému rastu príjmov štátneho rozpočtu sa konsolidačné opatrenia nenaplnili tak, ako by bolo potrebné na dosiahnutie trvalého zlepšenia verejných financií. Najvýraznejší tlak vyvolal rast nákladov na obsluhu štátneho dlhu. Naopak, najväčší pozitívny príspevok k príjmom priniesli opatrenia na daňovej strane, vrátane zvýšenia nepriamych daní a zavedenia nových daní. Daň z finančných transakcií a daň zo sladených nápojov však nedosiahli očakávaný výnos. Prognóza MF SR z júna 2025 zároveň revidovala očakávania smerom nadol, najmä pri dani z príjmov právnických osôb, DPH a spotrebných daniach, a to v dôsledku spomalenia ekonomického rastu a slabšieho domáceho dopytu. Na výdavkovej strane sa konsolidácia prejavovala len minimálne, pričom sa potvrdilo riziko nesystémového znižovania počtu zamestnancov verejnej správy. Limit počtu zamestnancov sa, naopak, zvýšil o 699 osôb a osobné výdavky boli v kapitolách navýšené o viac ako 240 mil. eur.

NKÚ opakovane upozorňuje, že doterajšie konsolidačné opatrenia majú prevažne jednorazový charakter a absentuje dlhodobá dôveryhodná rozpočtová stratégia, postavená na štrukturálnych reformách. Zároveň sa zvyšujú riziká spojené so šedou ekonomikou a daňovými únikmi. Zavedenie dane z finančných transakcií môže viesť k presunu časti operácií do hotovosti, čím sa znižuje transparentnosť finančných tokov a ohrozuje výber iných daní, najmä DPH a dane z príjmov. NKÚ preto odporúča priebežne monitorovať správanie daňových subjektov a včas vyhodnocovať dopady nových opatrení.

Medzi opatreniami tretieho konsolidačného balíka majú najväčší fiškálny vplyv tri zmeny. Prvou je zvýšenie zdravotného odvodu zamestnanca o 1 p. b. (od roku 2026), ktorý prinesie približne 358 mil. eur v prvom roku, so stúpajúcim efektom v ďalších rokoch. Toto opatrenie má okamžitý výnos, no zároveň zvyšuje celkové daňovo-odvodové zaťaženie, ktoré už dnes patrí na Slovensku medzi najvyššie v EÚ. Rizikom je negatívny dosah na konkurencieschopnosť ekonomiky, keďže rastúce daňovo-odvodové zaťaženie môže odrádzať kvalifikovanú pracovnú silu aj investorov. NKÚ opakovane odporúča orientovať opatrenia viac na dane z majetku a dane reflektujúce negatívne externality, kde je SR v rámci EÚ, naopak, hlboko pod priemerom.

Druhou zmenou je zvýšenie progresivity dane z príjmov fyzických osôb so zavedením tretej (30-percentnej) a štvrtej (35-percentnej) sadzby dane, ktorá má priniesť približne 205 mil. eur ročne. Mierne sa znižujú hranice pre aplikáciu druhej sadzby a dochádza k obmedzeniu nezdaniteľných častí základu dane. Opatrenie posilňuje redistribučnú funkciu dane a zvyšuje daňovú záťaž vyšších príjmových skupín. Rizikom je možné oslabenie motivácie k deklarovaniu príjmov u časti daňovníkov, no z pohľadu NKÚ ide o štandardný konsolidačný nástroj s predvídateľným výnosom.

Treťou zmenou je zrušenie odvodových prázdnin a zavedenie povinného minimálneho odvodu pre SZČO, čo prinesie 124 mil. eur v roku 2026 a viac než 251 mil. eur v roku 2027. Ide o zmenu, ktorá zasiahne veľký počet malých podnikateľov, keďže aj SZČO pod hranicou príjmu začnú platiť poistné vo výške 131 eur mesačne. Toto opatrenie zvyšuje spravodlivosť systému a eliminuje skupinu dlhodobu „neplatiacich“ živnostníkov, avšak je politicky citlivé a nesie riziko, že časť SZČO zareaguje odchodom do šedej ekonomiky alebo ukončením svojej činnosti.

Osobitnú pozornosť si zaslúži aj návrh na daňovú amnestiu, ktorá má priniesť jednorazový výnos približne 80 mil. eur. Takýto krok však, podľa NKÚ, predstavuje riziko morálneho hazardu, ak štát v pravidelných intervaloch udeľuje amnestie. Vďaka tomu posilňuje očakávanie daňovníkov, že podobná možnosť sa objaví aj v budúcnosti. To môže viesť k vedomému neplneniu daňových povinností, odkladaniu platieb či k vyššej ochote vstupovať do podvodných schém. Navyše, nejde o prvú daňovú amnestiu v histórii Slovenska, čo signalizuje slabosť vymáhateľnosti a predvídateľnosti daňového systému. Krátkodobý prínos opatrenia preto nemusí vyvážiť jeho negatívny dlhodobý dosah na dôveru v pravidlá a spravodlivosť daňového systému.

Z celkovej sumy konsolidačných výdavkových opatrení vo výške 1,144 miliardy eur je podrobne rozpracovaných len 375 mil. eur, ktoré predstavujú administratívne viazanie výdavkov jednotlivých kapitol štátneho rozpočtu. Zvyšok balíka tvoria položky, ktorých úsporný efekt je buď dočasný, účtovný alebo len čiastočne preukázateľný. Takéto nastavenie výrazne sťažuje transparentnú kontrolu plnenia opatrení a predstavuje riziko, že plánovaný fiškálny efekt nebude dosiahnutý.

NKÚ upozorňuje aj na riziko spojené s financovaním tzv. energopomoci vo výške 420 mil. eur, ktoré je zatiaľ naplánované z fondov EÚ a v rámci konsolidačných opatrení predstavuje len „kvázi“ úsporu. V prípade schválenia presunu financovania energopomoci na národné zdroje sa zo zdrojov EÚ budú financovať projekty, ktoré ešte nie sú vybrané. Existuje tak riziko nevyčerpania všetkých takto plánovaných prostriedkov, ktoré by mali byť primárne použité na znižovanie regionálnych rozdielov.

Výdavky verejnej správy narastajú

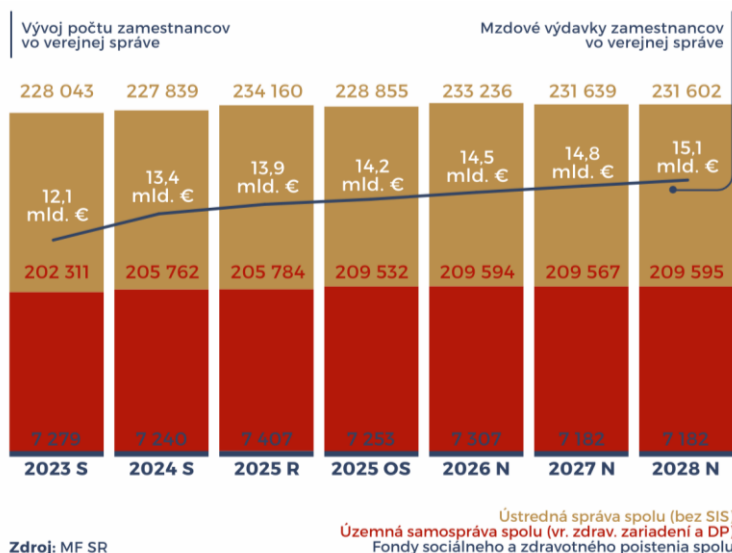
Verejná správa na Slovensku je často vnímaná ako málo efektívna, čo sa prejavuje najmä v zdĺhavých administratívnych procesoch, nedostatočnej digitalizácii a nízkej kvalite služieb pre občanov.

Celkové výdavky verejnej správy sa v roku 2026 v porovnaní s rokom 2015 majú zvýšiť z 35,5 mld. eur na očakávaných 67 mld. eur, čo je nárast o viac ako 88,8 %. Kapitálové výdavky, zamerané na dlhodobé investície do majetku, rezerv alebo podpory projektov, z nich tvoria iba 13 %. Najväčší podiel výdavkov dlhodobo predstavujú sociálne transfery (41,6 %) a kompenzácie na mzdy zamestnancov verejnej správy (22,9 % z celkových výdavkov). Rozpočet je tak čoraz viac zaťažovaný fixnými sociálnymi výdavkami, ktoré obmedzujú priestor na reformné a rozvojové opatrenia.

Zvýšené výdavky verejnej správy sú spôsobené aj opatreniami vlády a parlamentu v aktuálnom volebnom období. Ide najmä o výrazné zvýšenie 13. dôchodkov, energopomoc a vznik nových orgánov ústrednej štátnej správy. Počas posledných dvoch rokov sa štruktúra ústrednej štátnej správy rozšírila o dva nové orgány – Ministerstvo cestovného ruchu a športu SR a Úrad podpredsedu vlády SR pre Plán obnovy a znalostnú ekonomiku. Súčasne vzrástol celkový počet štátnych tajomníkov na jednotlivých ministerstvách a k decembru 2025 mala ústredná štátna

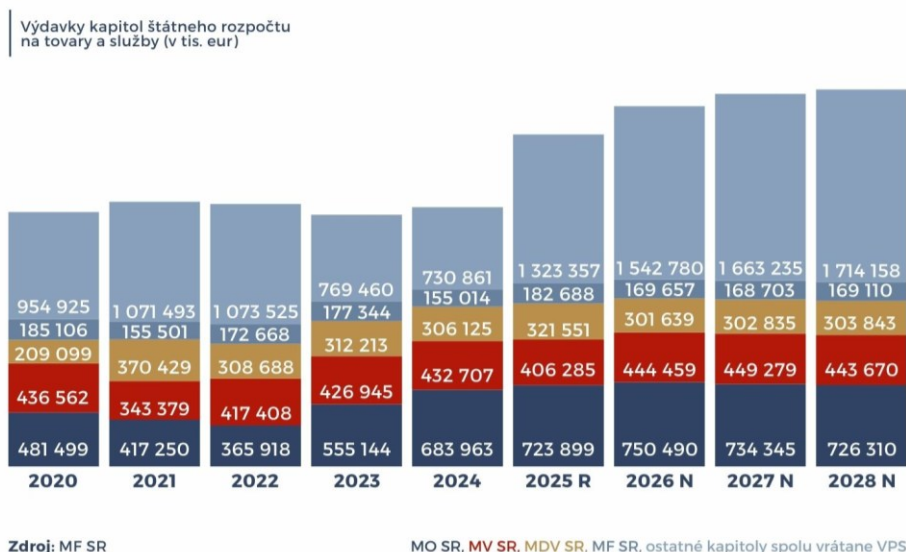
správa najvyšší počet štátnych tajomníkov od roku 2020. Rozširovanie štátneho aparátu sprevádza duplicita kompetencií, nejasné rozdelenie zodpovednosti a riziko neefektívneho využívania verejných zdrojov

Počet zamestnancov verejnej správy napriek deklarovanému konsolidačnému úsiliu narastá. Za posledných 10 rokov (od roku 2015) sa počet pracovníkov vo verejnej správe zvýšil o viac než 36-tisíc, čo sa premietlo do rastu mzdových výdavkov približne o 1,2 mld. eur. V priemere tak zamestnanosť vo verejnej správe narástla o vyše 3 500 zamestnancov ročne. Možno tak konštatovať systematické rozširovanie verejného aparátu.

Investičné výdavky (obstarávanie kapitálových aktív) zostávajú na nízkej úrovni. Tento vývoj potvrdzuje, že konsolidačné opatrenia vlády sa zatiaľ sústreďujú predovšetkým na príjmovú stranu rozpočtu, zatiaľ čo kvalitatívna štruktúra výdavkov sa nezlepšuje. NKÚ upozorňuje, že dlhodobé obmedzovanie kapitálových výdavkov môže negatívne ovplyvniť modernizáciu verejnej infraštruktúry, inovačný potenciál a schopnosť štátu podporovať hospodársky rast. Najväčšiu časť výdavkov stále tvoria osobné náklady, pričom mzdy a poistné predstavujú 50,4 % z celkových výdavkov kapitál. Ich výška sa po roku 2024 neznižuje, ale ďalej mierne rastie (medziročne o 1,9 %).

Výdavky štátu na tovary a služby medziročne vzrastú a v roku 2026 majú dosiahnuť 3,2 mld. eur, čo predstavuje nárast o 8,5 %, pričom dochádza k presunu zdrojov z materiálových a energetických nákladov smerom k službám a prenájmom. Tento trend poukazuje na rastúcu závislosť štátu od externých služieb a prenajatých priestorov.

Pri zostavovaní návrhu rozpočtu je dôležité zamerať sa na dlhodobú udržateľnosť financovania investícií a zabezpečiť kontinuitu v plánovaní. Posledné tri roky v návrhu rozpočtu nie je zverejnený zoznam najväčších investičných projektov, ktoré sa plánujú financovať v nasledujúcom roku. NKÚ opakovane odporúča vypracovať zoznam najväčších investičných projektov, vytvoriť prioritizáciu projektov a doplniť investičné zámery, ktoré sa majú v nasledujúcom období financovať.

Kapitálové výdavky v roku 2026 sú rozpočtované v celkovej sume 6,433 miliardy eur, čo je takmer o 22 % menej ako očakávané čerpanie v roku 2025. Z celkových kapitálových výdavkov predstavujú najväčšiu časť kapitálové investície, a to v objeme 5,145 miliardy eur. V roku 2025 sa prekročil plánovaný rozpočet kapitálových výdavkov o 1,2 miliardy eur, no napriek tomu sa investície plánované na budúci rok oproti skutočným znížili takmer o 1,8 miliardy eur.

NKÚ opakovane upozorňuje na nehospodárne využívanie verejných zdrojov v súvislosti s investíciami. ÚHP od júla 2024 nevykonáva hodnotenie štúdií uskutočniteľnosti – nezávislé posúdenie ekonomickej efektívnosti viacerých strategických investícií. Do 30. septembra 2025 vláda zaradila medzi strategické investície celkovo 35 projektov, nielen v oblasti dopravy. Rezort, ktorý je zodpovedný za realizáciu investičného projektu, musí zverejniť štúdiu uskutočniteľnosti, pričom za jej hodnotenie je zodpovedný samotný rezort. Prenesenie tejto kompetencie z ÚHP na zodpovedné ministerstvá pri strategických investíciách môže viesť k nižšej kvalite a objektívnosti hodnotenia.

Investičná aktivita rezortu obrany pokračovala vysokým tempom aj v roku 2025. Očakávaná skutočnosť kapitálových výdavkov pre rok 2025 presahuje 1 mld. eur, čím sa investície do obrany zaradili medzi najvýznamnejšie výdavkové položky verejných financií. NKÚ však identifikoval nedostatky v investičnom plánovaní a rozpočtovej disciplíne. Prevažná časť realizovaných investícií nebola zahrnutá v pôvodne schválenom rozpočte a rozpočtové prostriedky boli v priebehu roka opakovane upravované, čo oslabuje predvídateľnosť rozpočtových dopadov a sťažuje hodnotenie efektívnosti vynakladaných prostriedkov.

Najväčší objem kapitálových výdavkov v roku 2025 smeroval do projektov, ktoré neboli pôvodne rozpočtované, najmä do dopravnej a leteckej techniky a bezpečnostnej infraštruktúry. Tento spôsob realizácie investícií zvyšuje riziko neefektívneho využívania verejných prostriedkov, keďže rozhodovanie o významných finančných objemoch prebieha mimo štandardného rozpočtového procesu a bez dostatočného časového priestoru na vyhodnotenie ich dlhodobých fiškálnych dôsledkov.

Súbežne s tým SR realizuje viacročné obranné akvizície v celkovom objeme presahujúcom 6 mld. eur, ktoré predstavujú významné budúce rozpočtové záväzky. Okrem samotných obstarávacích nákladov tieto projekty generujú aj dodatočné výdavky na prevádzku, údržbu, logistickú podporu a personálne zabezpečenie, čím zvyšujú tlak na udržateľnosť verejných financií v strednodobom a dlhodobom horizonte.

V európskom kontexte rok 2025 potvrdzuje pokračujúci trend rastu obranných investícií, keď sa očakáva ďalšie zvýšenie investičných výdavkov členských štátov EÚ nad úroveň 100 mld. eur v roku 2024. Tento vývoj, podporený novými iniciatívami EÚ v oblasti obrany, vytvára dodatočný tlak na národné rozpočty a zvyšuje význam efektívneho zapájania spoločných európskych finančných nástrojov.

Rozpočtový výhľad na roky 2026 až 2028 predpokladá pokračovanie vysokého objemu investícií do obrany, pričom tempo rastu obranných výdavkov (3,6 až 4 %) významne prevyšuje prognózovaný rast HDP (1,3 až 1,8 %). Táto skutočnosť zvyšuje fiškálne riziká a kladie zvýšené nároky na efektívne plánovanie, transparentnosť obstarávaní a preukázateľnú nadväznosť investícií na dlhodobé strategické ciele štátu.

Pretrvávajúce problémy pri čerpaní finančnej pomoci EÚ

V kontexte neschopnosti Slovenska čerpať rozpočtované prostriedky na investície NKÚ v roku 2025 v rámci svojich stanovísk opakovane upozorňoval aj na pomalý nábeh čerpania fondov EÚ, najmä v rámci nosného Programu Slovensko 2021 až 2027. V Správe o vývoji rozpočtového hospodárenia SR za prvý polrok 2025 NKÚ konštatoval, že čerpanie Programu Slovensko za prvých šesť mesiacov roku 2025 takmer zdvojnásobilo svoju úroveň a dosiahlo 8,6 % z celkovej alokácie. Výdavky z rozpočtu príslušných kapitol boli realizované predovšetkým zo zdrojov prenesených z predchádzajúcich rokov, čo poukazuje na pretrvávajúce systémové problémy s naštartovaním nových projektov a absorpciou čerstvých výdavkov, ako aj s pomalším čerpaním už rozbehnutých projektov než sa očakávalo.

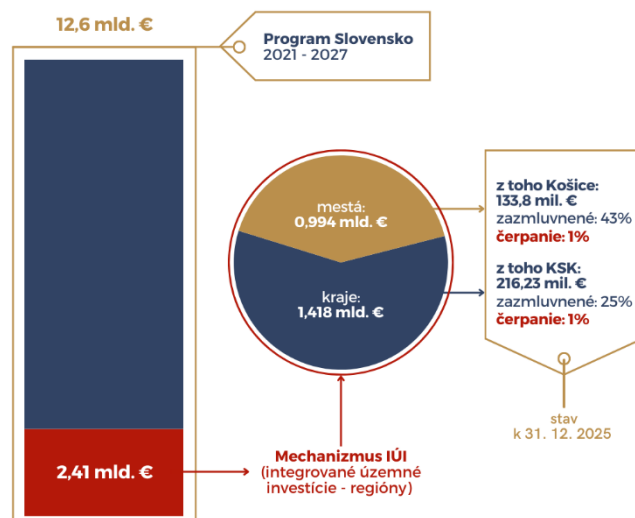
V Stanovisku k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2026 NKÚ ďalej zdôraznil, že **po viac ako polovici obdobia oprávnenosti dosahuje čerpanie Programu Slovensko 2021 až 2027 len približne 10,3 % z celkovej alokácie vo výške 12,6 mld.** Do konca roka 2026 bude potrebné vyčerpať takmer dvojnásobok doteraz čerpaných prostriedkov (2,3 mld. eur), aby sa splnilo pravidlo N+3 v rámci ročného záväzku 2023 a zabránilo sa tak prepadnutiu časti alokácie.

Čerpanie programu ku koncu roka 2025, napokon, dosiahlo 12,8 % z alokácie (1,6 mld. eur), čím došlo k splneniu prvého finančného záväzku za rok 2022. V decembri 2025 riadiaci orgán MIRRI predložil na EK revíziu programu, ktorá zohľadňuje presun alokácie v objeme 865,1 mil. eur do priorit Modernizovanej kohéznej politiky. V prípade jej schválenia by Slovensko získalo niekoľko výhod, vrátane predĺženia lehoty na čerpanie finančných prostriedkov o jeden rok.

NKÚ tiež upozorňoval na vysoké riziko prepadu časti alokácie v prípade Programu Rybné hospodárstvo 2021 až 2027, ktorý mal ku koncu roka 2025 nulové čerpanie. V prípade programu hrozí scenár podobný predchádzajúcemu programovému obdobiu 2014 až 2020, kedy vďaka nízkemu čerpaniu program prišiel o takmer 80 % pôvodnej alokácie (t. j. o 12,5 mil. eur). Tento dlhodobý stav je možné pripísať úzkemu okruhu potenciálnych prijímateľov a zložitým byrokratickým procesom, ktoré môžu pri relatívne nízkej výške získaného nenávratného finančného príspevku odradiť záujemcov od podania žiadosti. Prvý finančný míľnik, ktorý predstavuje viac ako jednu tretinu celkovej alokácie, sa bude odpočítavať na EK ku koncu roka 2026.

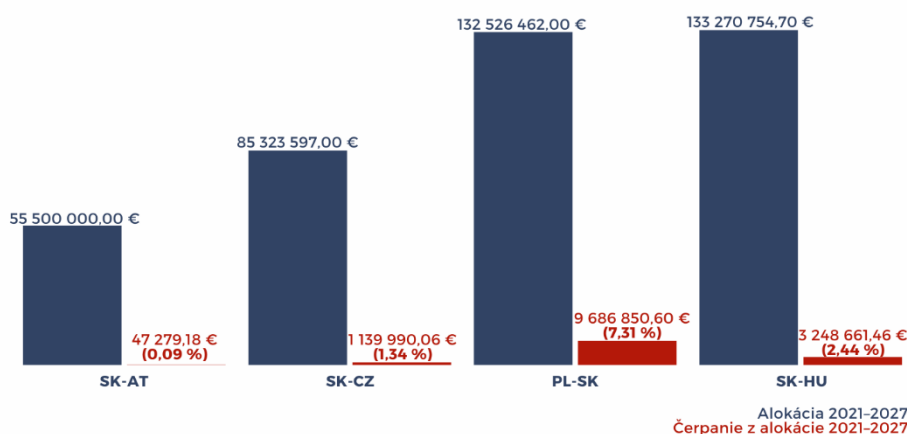
Nízke čerpanie majú aj programy cezhraničnej spolupráce – Interreg SK-AT a Interreg SK-CZ, avšak do konca roka 2025 dokázali absorbovať prvý ročný záväzok 2022, čím sa vyhlí prepadnutiu prostriedkov.

Špecifické problémy sa prejavili aj v kontexte mechanizmu integrovaného územného rozvoja, realizovaného na Slovensku prvýkrát cez fondy EÚ, a to v rámci Programu Slovensko. Kontrolou [008/2025 Systém implementácie integrovaného územného rozvoja v podmienkach SR](#) (IÚS NUTS 3 a IÚS UMR), vykonanou v Košickom samosprávnom kraji, v meste Košice a na MIRRI SR, NKÚ zistil zlyhania jednak na strane gestora MIRRI SR (nedostatočná pripravenosť a s tým súvisiace oneskorenie vyhlasovanie výziev, nedodržanie princípu partnerstva pri rozdeľovaní prvých alokácií podľa potrieb územia), ako aj na strane regionálnych partnerov združených v rámci Rady partnerstva KSK a Kooperačnej rady udržateľného mestského rozvoja Košice (dlhodobá nečinnosť a výber izolovaných projektov podľa stavu pripravenosti a nie projektov prispievajúcich k integrovanému rozvoju územia). Očakávané zrýchlenie čerpania a ani integrovaný rozvoj regiónov zatiaľ nenastali. Ku koncu roka 2025 bola miera čerpania integrovaných územných investícií len 3 % a zazmluvnenosť dosahovala necelú tretinu z pridelenej alokácie (746 mil. eur z alokácie 2,4 mld. eur).

V programovom období 2021 až 2027 sú realizované nové programy Interreg, pričom sa opätovne neskoro nabieha do nového programového obdobia. Riadiaci orgán nedostatočne odstraňoval problémy identifikované v predchádzajúcom období a v prípade pokračovania v zabehnutých postupoch možno očakávať podobné problémy aj v celom PO 2021 až 2027. V rámci kontroly 014/2025 Program cezhraničnej spolupráce Interreg V-A za programové obdobie 2014 až 2020 NKÚ preveril programy Interreg V-A na podporu cezhraničnej spolupráce. Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (MIRRI SR), ako riadiaci orgán, si neplnilo povinnosť zverejňovať dáta a dokumenty v informačnom systéme ITMS2014+. Pri projekte výstavby mosta pre peších a cyklistov Dobrohošť – Dunakiliti, ktorý mal spojiť cyklotrasu EuroVelo 6 na Slovensku a v Maďarsku, napojiť na sieť TEN-T a zvýšiť hustotu hraničných priechodov, sa do konca obdobia oprávnenosti výdavkov (31. 12. 2023) nepodarilo naplniť ciele projektu určené v zmluve o poskytnutí NFP a zaradil sa tak medzi nefungujúce projekty. Nový termín na ukončenie realizácie projektu, už s dofinancovaním z vlastných zdrojov prijímateľa, bol stanovený „do 15. februára 2027“. Ak ho Vodohospodárska výstavba nestihne, bude povinná vrátiť už čerpané prostriedky za zdroj EÚ do rozpočtu EÚ vo výške takmer 2,8 milióna eur.

Stav čerpania jednotlivých programov Interreg VI-A na alokácii PO 2021-2027 k 1. 6. 2025 (EÚ zdroj)

Aj zistenia NKÚ potvrdzujú dlhodobú tendenciu, že Slovensko patrí medzi krajiny s najpomalším nábehom čerpania fondov EÚ, čo brzdí investície do infraštruktúry, vodného hospodárstva, energetickej efektívnosti či regionálneho rozvoja. Najväčší objem čerpania sa kumuluje vždy ku koncu programového obdobia, s čím súvisí riziko zvýšenej chybovosti výdavkov a prejedanie prostriedkov na projekty bez väčšieho prínosu pre rozvoj Slovenska.

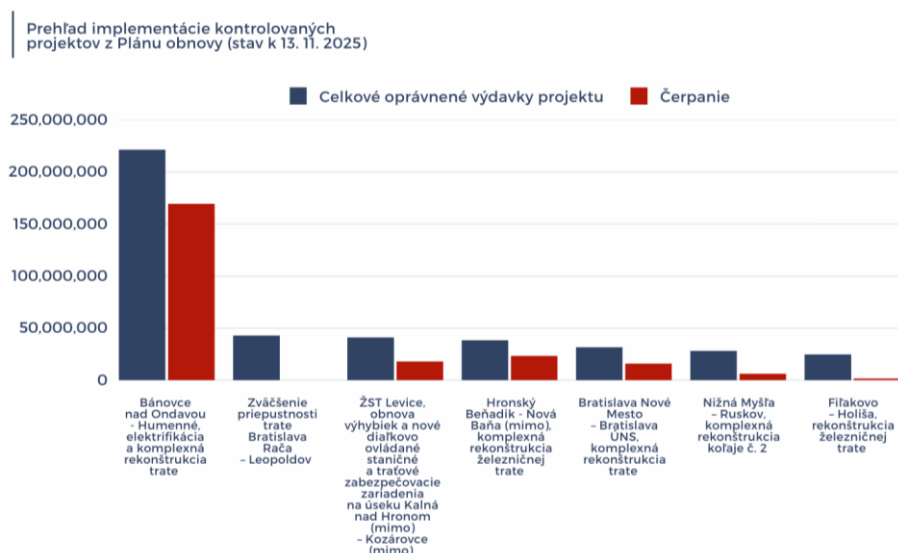
Celkovo NKÚ hodnotí situáciu ako nevyužitú príležitosť na posilnenie hospodárskeho rastu a na znižovanie regionálnych rozdielov. Pomalé čerpanie zvyšuje riziko straty časti alokácie a núti štát kompenzovať zakontrahované výdavky z národných zdrojov, čo ďalej zaťažuje verejné financie v čase konsolidácie. NKÚ odporúča urýchliť procesy vedúce k zazmluvneniu projektov, zefektívniť proces verejného obstarávania a využívať

možnosť včasnej revízie programov na presun zdrojov z oblastí s najväčším rizikom prepadnutia prostriedkov do oblastí s potenciálom najvyššej absorpčnej kapacity. V prípade integrovaných územných investícií, vzhľadom na nízke čerpanie, je nevyhnutné posilniť koordináciu medzi gestorom MIRRI a regionálnymi partnermi. Bez týchto systémových zmien zostáva Slovensko v riziku opakovania historických problémov s eurofondmi aj v nasledujúcich rokoch.

Problémom nie je len pomalé a nedostatočné čerpanie, ale pri realizovaných projektoch aj množstvo nedostatkov a nedodržanie pravidiel. V rámci kontroly [026/2025 Žiadosť o platbu NP „CES“ OP II NKÚ](#) preveroval plnenie záväzku SR voči EÚ v oblasti zákonnosti a oprávnenosti deklarovaných výdavkov v rámci žiadosti o platbu v Národnom projekte „Centrálny ekonomický systém“ operačného programu Integrovaná infraštruktúra. Žiadosť o platbu zahŕňala dve faktúry za testovanie a migráciu dát v celkovej sume 5 141 141,38 eur s DPH u prijímateľa, ktorým bolo Ministerstvo financií SR. NKÚ tu konštatoval administratívny nedostatok s finančným dopadom za takmer 22-tisíc eur, čo je 0,42 % z celkovej sumy žiadosti o platbu. V deviatich prípadoch bol preukázaný nesúlad činnosti k položke deklarovanej v sumarizačnom hárku. NKÚ konštatoval nedostatočne vykonanú základnú finančnú kontrolu predložených pracovných výkazov a sumarizačných hárkov na MF SR. Nedostatky v oblasti riadiacej dokumentácie, vzdelávania či špecifikácii pracovných miest zaznamenal NKÚ aj pri inom type finančnej pomoci v rámci kontroly [027/2025 Systémový audit k implementácii druhého Švajčiarskeho príspevku – „Audit účtov a audit výdavkov“](#).

V roku 2025 došlo k výraznému pokroku v implementácii plánu obnovy a odolnosti, čo sa prejavilo v schválení piatej žiadosti o platbu zo strany EK a podaní ďalších dvoch žiadostí o platbu, v ktorých sa odpočítavalo plnenie 37 míľnikov a cieľov. Súčasne v roku 2025 boli na EK podané a ňou aj schválené dve revízie programu, ktoré reflektovali na problematiku oblastí v implementácii. Rok 2025 bol poznamenaný aj krátením alokácie plánu obnovy o 1,2 mil. eur, keď EK v máji 2025 rozhodla o znížení pridelených prostriedkov z dôvodu identifikovaného konfliktu záujmov na projekte Univerzitný klaster Trnava. Zistenie EK sa týkalo míľnika, ktorého plnenie SR odpočítavala EK ešte v prvej žiadosti o platbu.

Výber, realizáciu a čerpanie finančných prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti SR, určených na projekty železničnej infraštruktúry, preverovala kontrolná akcia [025/2025 Implementácia vybraných investičných projektov z Plánu obnovy a odolnosti SR](#). Celkové oprávnené výdavky preverovaných projektov boli vo výške 429,4 milióna eur bez DPH, z toho čerpanie bolo vo výške 235,4 milióna eur bez DPH, teda 55 % z celkových oprávnených výdavkov k 13. 11. 2025. Nedodržanie harmonogramov a neskorá implementácia projektov má priamy vplyv na stav čerpania finančných prostriedkov, v dôsledku čoho zostáva v období siedmich mesiacov do ukončenia oprávnenosti výdavkov vyčerpať viac ako 193 mil. eur.

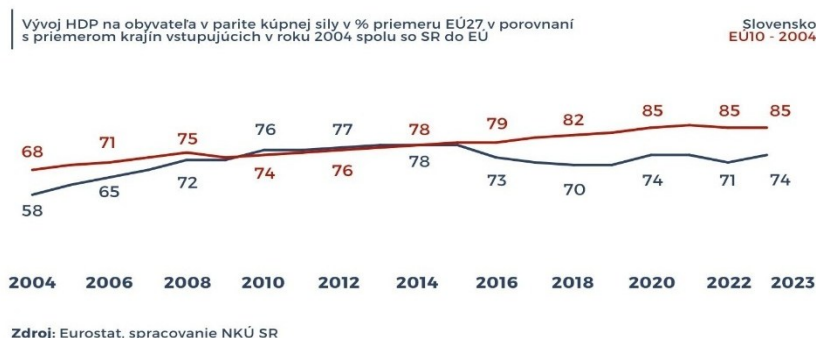
Do konca roka 2025 Slovensko splnilo 43,9 % z celkového počtu 212 míľnikov a cieľov a v súvislosti s tým prijalo z EK 61,9 % prostriedkov alokovaných na POO. V júni 2025 Slovensko podalo šiestu žiadosť o platbu, ktorá obsahovala 19 míľnikov a cieľov a v novembri 2025 siedmu žiadosť o platbu, v ktorej odpočítavalo 18 opatrení. K najvýznamnejším opatreniam patrili reformy v oblasti školstva, výskumu, digitalizácie a modernizácie verejnej

správy, investície do modernizácie nemocníc a ambulancií primárnej starostlivosti, obnovy budov, kybernetickej bezpečnosti, policajného zboru a environmentálnych projektov. Napriek výraznejšiemu pokroku v implementácii upozorňoval NKÚ v stanoviskách na pretrvávajúce riziká, a to najmä v súvislosti s omeškami v realizácii veľkých investičných projektov, s čím súvisí ohrozenie plnenia míľnikov a cieľov v rámci posledných dvoch žiadostí o platbu. Rok 2025 predstavoval najdynamickejšiu fázu implementácie POO od jeho spustenia, no vyžadoval intenzívnu koordináciu na národnej úrovni, aby došlo k napĺňaniu všetkých zostávajúcich cieľov.

NKÚ v roku 2025 mapoval 20 rokov čerpania eurofondov. SR získala od svojho vstupu do EÚ v roku 2004 celkovo 25,6 mld. eur. V tomto období bola SR čistým prijímateľom fondov EÚ a ročne jej členstvo v EÚ prispelo v priemere vo výške 1,1 % HDP. Finančné prínosy členstva v EÚ potvrdzuje aj návratnosť našich platieb do EÚ. Koeficient návratnosti kvantifikuje, koľko eur dostane štát naspäť z každého eura, ktorým prispeje na konkrétnu politiku, či program EÚ. **V roku 2024 Slovenská republika za 1 euro zaplatené do EÚ získala späť 2,62 eura.**

NKÚ dlhodobo upozorňuje, že SR nedokáže naplno využívať potenciál prostriedkov EÚ, prijatých vo forme nenávratnej pomoci na udržateľný rozvoj krajiny. Prevažuje financovanie tzv. mäkkých projektov na úkor strategických investícií, ktoré by priniesli dlhodobý pozitívny vplyv na ekonomiku a sociálne istoty obyvateľov Slovenska. Cieľom finančných prostriedkov poskytovaných EÚ je znižovanie regionálnych rozdielov. SR vstupovala do EÚ spolu s ďalšími deviatimi krajinami, vrátane troch susedných krajín. NKÚ sa v kontrole [018/2025 Stanovisko NKÚ SR k návrhu štátneho záverečného účtu za rok 2024](#) pri hodnotení tohto cieľa pozrel na vývoj medzinárodne porovnateľného kľúčového merateľného ukazovateľa – HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily, počítaného ako percento priemeru EÚ27, a taktiež na vývoj v regiónoch SR. Ďalším významným porovnaním je dobiehanie priemeru krajín voči regiónu hlavného mesta v danej krajine.

SR dobehla v roku 2010 v HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily, počítaného ako percento voči priemeru EÚ27, svojich desiatich partnerov, ktorí spolu so SR vstupovali v roku 2004 do EÚ (EÚ10-2004). V roku 2015 však nastal zlom a odvtedy sa vývoj tohto ukazovateľa značne zhoršil. SR prestala dobiehať EÚ10-2004 a začala sa od partnerov súčasne prijatých do EÚ vzdďaľovať. Výkonnostne sa SR voči priemeru EÚ27 nachádzala v roku 2023 na úrovni 74 % a zaostávala tak za svojimi partnermi EÚ10-2004 o 11 p. b., pričom v roku 2004 to bolo o 10 p. b.

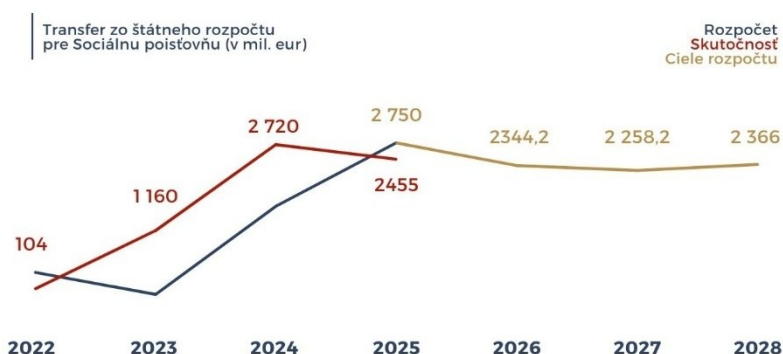
SR je od roku 2004 nad priemerom EÚ27 v HDP na obyvateľa v parite kúpnej sily, počítaného ako percento priemeru EÚ27 len v Bratislavskom kraji, zvyšné kraje nedosiahli od vstupu do EÚ úroveň priemeru EÚ27. Najbližšie k regiónu hlavného mesta SR má Trnavský kraj, ktorý sa za 20 rokov od vstupu do EÚ priblížil k priemeru EÚ27 o 20 p. b. (zo 61 % na 81 %). Najhoršie výsledky od vstupu SR do EÚ dlhodobo dosahuje Prešovský kraj, ktorý sa od roku 2004 priblížil k priemeru EÚ27 len o 12 p. b. (z 34 % na 46 %). V priemere dosahovali zvyšné kraje bez regiónu hlavného mesta v roku 2023 úroveň 63 % priemeru EÚ27, v roku 2004 dosahovali 49 %. Približovanie zvyšných regiónov SR k regiónu hlavného mesta nemusí byť teda nevyhnutne len zlepšenie v týchto regiónoch, ale aj zhoršovanie úrovne voči priemeru EÚ27 v regióne hlavného mesta.

Dôchodkový systém významne ovplyvňuje udržateľnosť verejných financií

Zásadnou mierou sa na rozpočte verejnej správy na Slovensku podieľajú sociálne výdavky, zdravotníctvo a školstvo, na ktoré ide spolu bezmála 30 % HDP ročne.

Najväčší dopad na štátny rozpočet má v posledných rokoch sociálna oblasť, a to najmä z dôvodu meniaceho sa nastavenia dôchodkového systému. V roku 2026 sa predpokladá, že sa na sociálnu oblasť minie 19,6 mld. eur, čo predstavuje 18,4 % HDP. Z tejto sumy sa rozpočet Sociálnej poisťovne predpokladá vo výške 15,1 mld. eur a na výdavky kapitoly ministerstva práce je vyčlenených 4,5 mld. eur.

Príjmy Sociálnej poisťovne z poistného medziročne rástli, avšak nedosiahli úroveň schváleného rozpočtu. Ich podstatnú časť tvorili sociálne odvody zamestnancov a zamestnávateľov, zatiaľ čo samostatne zárobkovo činné osoby sa na nich podieľali minimálne. Iba 20,5 % živnostníkov platilo poistné z vyššieho ako minimálneho vymeriavacieho základu. Výber poistného od ekonomicky aktívneho obyvateľstva bol oproti rozpočtu nižší o 2,3 %. Deficitné hospodárenie SP si preto vyžiadalo historicky najvyšší transfer zo štátneho rozpočtu, ktorý bol použitý najmä na financovanie dôchodkových dávok.

Výdavky na podporu rodiny sa medziročne zvýšili o 7,2 % na 2,2 mld. eur, avšak oproti rozpočtu boli nižšie o 10,1 %. Dominovali prídavok na dieťa a rodičovský príspevok, ktoré tvorili 67,8 % skutočných výdavkov na podporu rodiny a štátom platené poistné s 22,2 % podielom. Najvyšší medziročný nárast zaznamenala dotácia na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa a to o 58,6 %, z dôvodu rozšírenia okruhu oprávnených detí a oprávnených žiadateľov o poskytnutie dotácie na stravu od septembra 2023.

Demografický vývoj sa už dlhšie vyznačuje takými negatívnymi trendmi, ako je starnutie obyvateľstva a pokles hrubej miery živorodenosti. Počet živonarodených detí klesá už tretí rok po sebe a dostal sa na najnižšiu úroveň 853 živonarodených detí na 100 tisíc obyvateľov za posledných 30 rokov. Tento trend predstavuje dôležitú výzvu pre budúce fungovanie dôchodkového systému. Okrem úprav v dôchodkovom systéme je preto nevyhnutné posilniť populačnú politiku štátu a podporovať rodiny s deťmi. Zavádzanie nových nástrojov proročinnej politiky by sa malo stať strategickou prioritou vlády SR.

NKÚ upozorňuje už dlhodobo na problémy súvisiace so starnutím. Jedným z nich sú zvyšujúce sa výdavky na starobné dôchodky, ktoré sa naakumulovali v posledných rokoch, čo ohrozuje udržateľnosť verejných financií ako aj dôchodkového systému. Na dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému majú rozhodujúci vplyv výdavky dôchodkového poistenia. Za posledných desať rokov sa zdvojnásobili z 6,4 mld. eur na 12,5 mld. eur. V roku 2026 sa plánujú v historickej najvyššej výške 13,3 mld. eur. Významne sa na nich podieľajú výdavky na 13. dôchodok, ktoré sa očakávajú za rok 2025 vo výške 912 mil. eur.

Dôchodkový systém, aj napriek vysokej miere náhrady príjmu, často nedokáže dostatočne pokryť životné náklady penzistov, čo je slovenský paradox. Príčinu môžeme hľadať v nízkej úrovni miezd na Slovensku, ktorá je najnižšia v krajinách V4 a zároveň v relatívne vysokej cenovej hladine výrobkov a služieb. Sociálna situácia obyvateľstva na Slovensku vykazuje zhoršujúci trend od roku 2020, čo potvrdzuje vývoj miery rizika chudoby alebo sociálneho

vylúčenia. V roku 2024 počet osôb ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením presiahol 980 tisíc. Z regionálneho hľadiska je priepastný rozdiel medzi mierou chudoby v Prešovskom kraji (28,0 %, 223 974 osôb) a Bratislavskom kraji (8,6 %, 62 274 osôb) a to až 19,4 percentuálneho bodu. **Znižovanie chudoby by malo byť dlhodobou prioritou sociálnych politík nielen na národnej, ale aj na regionálnej úrovni, avšak tento cieľ sa v praxi nedarí naplňať.**

Riziká spojené so starnutím obyvateľstva boli dôvodom zapojenia NKÚ do medzinárodnej paralelnej kontroly pod vedením najvyššej kontrolnej inštitúcie Izraela. Cieľom kontroly je preskúmať kľúčové aspekty pripravenosti vlád, systémov zdravotnej starostlivosti, sociálneho zabezpečenia, dôchodkových systémov a trhov práce vo vzťahu k starnutiu populácie. Partneri z najvyšších kontrolných inštitúcií z deviatich krajín (Albánsko, Izrael, Litva, Malta, Paraguaj, Poľsko, Portugalsko, Severné Macedónsko, Slovensko) pracujú v štyroch pracovných skupinách. NKÚ je účastníkom v troch z nich, a to: komplexné vládne plány a aspekty rozpočtu, pripravenosť zdravotného systému – komunitná starostlivosť o seniorov a pripravenosť dôchodkového systému.

Kontrola konštatuje nepriaznivý demografický vývoj takmer vo všetkých zúčastnených krajinách, vrátane Slovenska. V SR v posledných desiatich rokoch vzrástol index starnutia takmer o štvrtinu. Index ekonomickej závislosti starých ľudí ako podiel seniorov (65+) na produktívnej populácii sa zvýšil z 20,6 % (2015) na 28,7 % (2024), čím sa prehĺbilo dlhodobé demografické zaťaženie. Rok 2024 priniesol najnižší počet živonarodených detí (46,2 tis.) od vzniku samostatnej republiky (73,3 tis.).

Nepripravenosť Slovenska na nepriaznivý demografický vývoj potvrdila aj kontrola [038/2025 Komunitné služby pre seniorov](#). Je potrebné zabezpečiť dostatok kvalitných zariadení a ďalších špecifických služieb pre seniorov, po ktorých je už dlhodobo vyšší dopyt ako ponuka. Z európskeho Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP) Slovensko mohlo v rokoch 2017 až 2021 získať viac ako 160 miliónov eur na zvýšenie dostupnosti sociálnych služieb a zníženie počtu veľkokapacitných domovov pre seniorov, no 104 miliónov sme nedokázali vyčerpať. Za politiku sociálnej starostlivosti je zodpovedné ministerstvo práce, ktoré nedokázalo kontrolórom poskytnúť jasné vysvetlenie, prečo takáto významná čiastka zostala nevyčerpaná.

Nepriaznivý demografický vývoj ovplyvňuje aj trh práce a vytvára tlak na tvorbu stimulačných opatrení. V rámci kontroly [039/2025 Účinnosť rekvalifikačných kurzov](#) kontrolóri zistili, že systém rekvalifikačných kurzov má vytvorený základný legislatívny a organizačný rámec, v ktorom sú definovaní kľúčoví aktéri zabezpečujúci jeho strategické riadenie a implementáciu. V kontrolovanom období 2018 až 2024 bolo realizovaných viac ako 7 600 rekvalifikačných kurzov najmä prostredníctvom národných projektov, do ktorých sa zapojilo viac ako 89 tisíc uchádzačov o zamestnanie. Kontrolóri identifikovali priestor na zlepšenie predovšetkým v oblasti dát a ich evidencie. Súčasné nastavenie dátovej evidencie umožňuje vkladať do systému údaje identického charakteru, avšak rôznym spôsobom, ako príklad môže slúžiť 39 evidovaných spôsobov kurzov SBS. Sťažuje to analytickú využiteľnosť údajov pre potreby správneho riadenia alebo vyhodnocovania. V kontrolovanom období z celkového počtu vyradených uchádzačov o zamestnanie, ktorí absolvovali rekvalifikačný kurz, sa miera spätného návratu do systému evidencie nezamestnaných v horizonte do 6 mesiacov po absolvovaní rekvalifikácie pohybovala od 9,47 % do 12,36 %. Systém však eviduje len informáciu, či sa absolvent rekvalifikácie vrátil naspäť do systému evidovaných nezamestnaných v časovom horizonte do 6 mesiacov po jej absolvovaní. Po tomto období sa už žiadna evidencia nevedie. Na základe dát, ktoré mal NKÚ k dispozícii, sa nedá preukázať, že uchádzač si našiel prácu výhradne vďaka absolvovaniu rekvalifikácie, alebo v oblasti kde sa rekvalifikoval.

Zdravotníctvo naďalej medzi prioritami NKÚ

Vyššie desať miliárd eur bolo v roku 2025 vynaložených z verejných zdrojov na zdravotníctvo, čo tvorilo niečo pod 15 % celkových výdavkov verejnej správy.

Prudký nárast výdavkov na zdravotníctvo, na ktorý upozorňoval NKÚ vo svojich stanoviskách k návrhu štátneho záverečného účtu za rok 2024 a k návrhu štátneho rozpočtu na rok 2026, je krytý najmä výberom zdravotných odvodov od ekonomicky aktívneho obyvateľstva (EAO). Podľa očakávanej skutočnosti z júna 2025 boli mesačné zdravotné odvody od EAO takmer 3,5-násobne vyššie než mesačné odvody za poistenca štátu. Kým priemerná mesačná platba od jednej EAO sa medziročne zvýšila o 12 eur na úroveň 227 eur, platba za poistenca štátu sa zvýšila o 5 eur na 66 eur. Jedným z konsolidačných opatrení na rok 2026 je aj zvýšenie zdravotných odvodov o 1 p. b., čím sa predpokladá ďalšie skokové zvýšenie zaplateného ročného poistného od EAO.

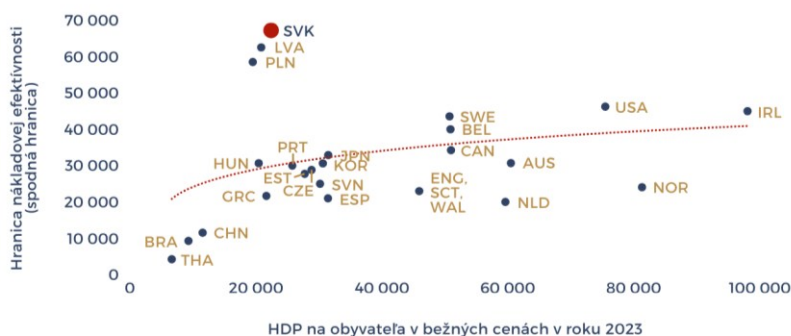
Výdavky na verejné zdravotné poistenie (VZP) dlhodobo rastú a od roku 2015 rastú rýchlejšie ako hrubý domáci produkt SR. Najrýchlejšie rastúcimi oblasťami sú ústavná zdravotná starostlivosť a výdavky na lieky, ktorých podiel na celkových rozpočtovaných výdavkoch VZP v roku 2025 predstavoval 60 %. V oblasti ústavnej zdravotnej starostlivosti rastú výdavky najmä z dôvodu rastúcich miezd zdravotníckych pracovníkov a inflácie. V oblasti liekovej politiky ide o dobiehajúci dopad prudkej kategorizácie nových liekov po novele zákona o liekoch č. 363/2011 z roku 2022, ktorým sa začal opakovane prekračovať rozpočet na lieky. Rast výdavkov na VZP nie je kompenzovaný úspornými opatreniami, ktoré boli schválené pri úprave legislatívy a v Implementačnom pláne Revízie výdavkov na zdravotníctvo.

Zhodnotenie efektívnosti, účinnosti a transparentnosti procesov ministerstva zdravotníctva pri uzatváraní zmlúv v rámci kategorizácie liekov bolo cieľom kontroly [017/2025 Systém kategorizácie liekov v podmienkach SR](#). Z výsledkov vyplýva, že ministerstvo zdravotníctva nemá ochranu verejného záujmu pod kontrolou a pravidlá sú nastavené tak, že nevytvárajú priestor pre vyváženú protiváhu medzi záujmami verejného a súkromného sektora. Rokovania s farmaceutickými firmami nemajú jednotné pravidlá. Štát nemá pevne stanovený spôsob, ako má pri rokovaní postupovať. Záznamy z rokovaní sú v audio formáte s tichými pasážami a rokovaniami pomimo záznamu a MZ SR nevystupuje z pozície ochrany ekonomických záujmov SR. Dokumentovanie rokovaní nie je štandardizované. Nie vždy existuje jasný záznam o tom, čo sa dohodlo a ako sa overila písomná verzia toho, čo sa dohodlo.

Naďalej pretrváva problém s relevanciou dát. Elektronický portál pre komunikáciu pri kategorizácii liekov nemá jasné procesné pravidlá používania, nie sú špecifikované oprávnenia a prístupy, absentuje zálohovanie aj prepojenie na registratúru. Elektronické podpisovanie dokumentov nie je jednoznačne definované. Systém nevedie auditnú stopu operácií a jeho fungovanie stojí viac na praxi než na jasných pravidlách.

Aby bolo možné tok peňazí na liečbu pacientov kvantifikovať, bola vytvorená medzinárodná štandardizovaná jednotka QALY (rok štandardizovanej kvality života), ktorá slúži na meranie hodnoty za peniaze v zdravotníctve. Pri indikovanej liečbe hovorí o rokoch života pacienta v štandardizovanej kvalite. Na Slovensku sa hranica ekonomickej efektívnosti vstupu liekov do úhradového systému výrazne posunula po roku 2022. Pred rokom 2018 bol prah viazaný na priemernú mzdu a pohyboval sa približne na úrovni 42 000 až 45 000 eur za QALY, čo predstavovalo relatívne konzervatívny filter výdavkov. Vyhláška z roku 2022 zaviedla prah viazaný na násobky HDP na obyvateľa. Pre štandardné lieky sa hranica posunula približne na 56 800 až 90 000 eur za QALY a pre lieky na ojedinelé ochorenia a inovatívne lieky až na 140 000 až 300 000 eur za QALY. Zvýšenie navrhol súkromný sektor v medzirezortnom pripomienkovom konaní k novele zákona a ministerstvo to akceptovalo. Významne sa tým na Slovensku rozšíril okruh ekonomicky prijateľných technológií s nižším prínosom, ako aj možnosti pre súkromné firmy získať viac peňazí za QALY z verejného zdravotného poistenia.

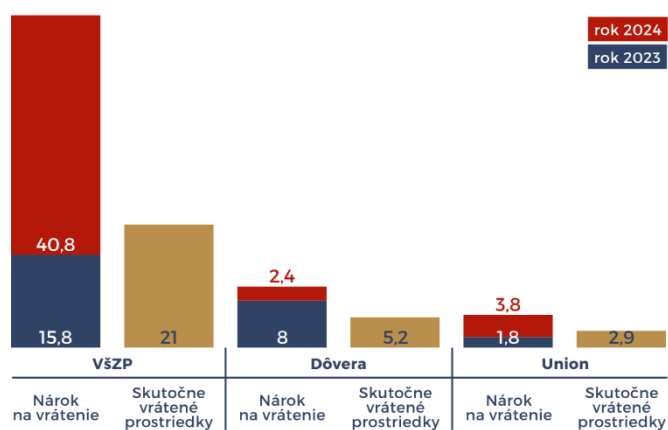
Spodná hranica nákladovej efektívnosti k HDP na obyvateľa v bežných cenách v roku 2023 na 1 QALY (€)

Zdroj: Prahové hodnoty v hodnoteniach zdravotnej ekonomiky a pri rozhodovaní. AIHTA.2024; ASCERTAIN projekt. FF UK. 2025, spracovanie NKÚ SR

Ďalším zistením z kontroly je, že ministerstvo systematicky nesleduje účinnosť nástroja pre uľahčenie vstupu nových liekov na trh Managed Entry Agreements (MEA). Nastavenie úrokov a sankcií pri spätných platbách v rámci MEA nevytvára ekonomickú kompenzáciu časovej hodnoty peňazí. To znamená, že počas obdobia medzi úhradou lieku a vrátením finančných prostriedkov znášajú finančné náklady zdravotné poisťovne. Samotným nastavením systému vrátenia prostriedkov z MEA zmlúv po viac než jeden a pol roku vzniká efekt bezúročného úverovania držiteľov registrácie liekov. Pritom dochádza ešte k oneskoreniu alebo úplnému zablokovaniu vrátenia prostriedkov, čo stojí ministerstvo dodatočné zdroje na právne služby za účelom vymáhania týchto prostriedkov od farmaceutických firiem. Toto nastavenie neposkytuje dostatočnú ochranu verejných financií. Za roky 2023 a 2024 farmaceutické spoločnosti nevrátili zdravotným poisťovniám približne 43,5 milióna eur zo zdrojov verejného zdravotného poistenia, pričom celkový nárokováný objem bol 72,6 milióna eur. Finančné prostriedky, ktoré zdravotné poisťovne zaplatili a mali sa im vrátiť za roky 2023 a 2024, zostali zatiaľ na účtoch farmaceutických firiem bezúročne. Maximálna pokuta pri porušení povinnosti úhrady držiteľom registrácie je 20 000 eur. S prihliadnutím na fakt, že pri niektorých liekoch bola spätná platba niekoľko desiatok miliónov eur, ide o výraznú nevyváženosť. Druhá strana nie je nútená plniť si záväzky včas ani pod hrozbou pokuty, ktorá je k uvedeným zdrojom veľmi nízka.

Finančný nárok zdravotných poisťovní a skutočne vrátené prostriedky od farmaceutických firiem za roky 2023 a 2024 (mil. €)

Zdroj: VŠZP, Dôvera, Union, spracovanie NKÚ SR

Kontrolóri zistili, že proces kategorizácie je riadený viac praxou než normami. Časť procesov funguje na základe zaužívaných postupov, nie podľa jasne napísaných pravidiel. Konzultácie s držiteľmi registrácie vykazovali podmienky netransparentnosti. Nedokumentovali sa v zmysle zákona, zápis štandardne robil držiteľ, nebolo stanovené zastúpenie MZ SR a takto nastavený proces nebolo možné posúdiť z pohľadu vymedzenia tém pre konzultáciu, tak ako to upravuje zákon. Hlasovací systém členov kategorizačnej komisie nie je vyvážený.

Štát v roku 2021 zriadil Národný inštitút pre hodnotu a technológie v zdravotníctve (NIHO). Hlavnou úlohou inštitúcie je prinášať objektívne, vedecky podložené hodnotenie, či je pre štát prínosné investovať peniaze z verejného zdravotného poistenia do konkrétnych liekov, zdravotníckych pomôcok či technológií. Podľa výsledkov kontroly nie je NIHO priamo a dostatočne integrovaný v zákone o liekoch a úhradách. Síce stanovuje nákladovo efektívnu cenu ako jediný zákonný nástroj pre dodržanie princípu hospodárnosti a efektívnosti úhrad liekov, ale jeho odporúčania nie sú záväzné. Súlad rozhodnutí Kategorizačnej komisie s odborným hodnotením NIHO je približne 50 %, čo malo počas piatich rokov za následok vyššie výdavky z verejného zdravotného poistenia o 244 až 356 mil. eur oproti situácii, ak by nákladová efektívnosť bola dodržaná. NKÚ v tomto prípade zistil porušenie finančnej disciplíny.

Komplexné posúdenie kontrolovaných oblastí ukazuje, že systém kategorizácie liekov síce procesne funguje, avšak v jeho súčasnej podobe nevytvára účinný mechanizmus ochrany verejných zdrojov a záujmov. Slabá väzba medzi analytickým hodnotením a konečnými rozhodnutiami, nedostatočne regulované zmluvné mechanizmy, obmedzená kontrola plnenia finančných záväzkov a asymetrické rozdelenie rizík vytvorili stav, v ktorom ekonomické dôsledky rozhodovania nie sú plne riadené ani kontrolované.

Najvýraznejšie nedostatky sú podľa výsledkov kontroly koncentrované v oblasti zmluvného riadenia úhrad MEA, kde procesná flexibilita, rozsiahle dodatkovanie a slabý dohľad nad plnením umožňujú modifikovať finančné záväzky systému bez adekvátnej analytickej protiváhy. Okrem týchto hlavných nedostatkov ide o zmluvy medzi MZ SR a držiteľmi registrácie liekov, ktorých hlavné podmienky sú utajované a odbornej verejnosti nedostupné, čo výrazným spôsobom prispieva k netransparentnosti celého systému.

Rozhodovanie sa tak v praxi presúva z odborne hodnotenej roviny do vyjednávacej, čím sa oslabuje regulačná funkcia systému a znižuje jeho schopnosť zabezpečiť hospodárne využívanie verejných prostriedkov.

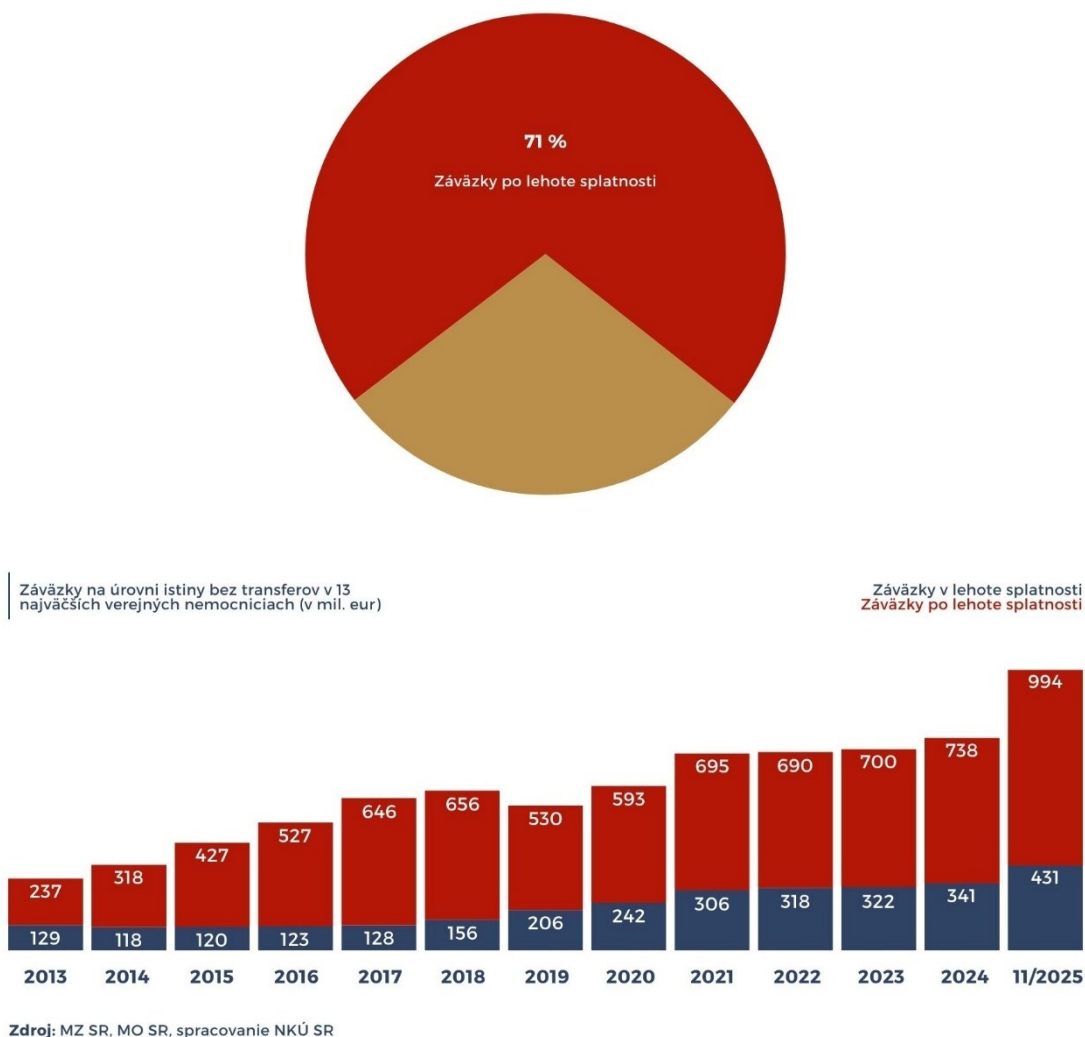
NKÚ v roku 2025 opakovane upozornil na veľmi slabé napĺňanie úsporných opatrení, ktoré by systému VZP mohli ušetriť potrebné zdroje a znížiť neefektívnosť vynakladania verejných zdrojov. V rokoch 2023 a 2024 sa malo v rámci rezortu zdravotníctva ušetriť 443 mil. eur. Podľa údajov úradu vlády sa podarilo za tieto dva roky ušetriť z toho 25 %. Ďalším rizikom v rezorte zdravotníctva boli pozastavené a ukončené úsporné opatrenia zo strany MZ SR, ktoré spolu predstavovali v rokoch 2023 a 2024 nenaplnený potenciál úspor vo výške 228,2 mil. eur.

Ak nedôjde k zásadnej systémovej úprave procesov kategorizácie liekov, možno očakávať pokračovanie negatívneho vývoja charakterizovaného rastúcou výdavkovou záťažou verejného zdravotného poistenia, zvyšovaním rozpočtovej neistoty a kumuláciou záväzkov, ktorých ekonomické dôsledky nebudú plne predvídateľné. Postupne sa tým oslabí schopnosť systému reagovať na tlak nových technológií a riadiť nákladovú efektívnosť úhrad. Súčasný nastavenie preto nemožno považovať za udržateľné z pohľadu dlhodobého riadenia verejných financií. Bez zásadného posilnenia analytickej integrácie, kontrolných mechanizmov a zmluvnej disciplíny hrozí ďalšie oslabovanie hospodárnosti systému a prehlbovanie rizika neefektívneho využívania verejných zdrojov.

Ďalšou z oblastí zdravotníctva, ktorú v roku 2025 NKÚ opakovane negatívne hodnotil, je **prudké zadlžovanie nemocníc**. Dlh 13 najväčších verejných nemocníc, sledovaný prostredníctvom záväzkov na úrovni istiny bez transferov, dosiahol k novembriu 2025 úroveň takmer 1,43 mld. eur. Najväčší dlh nakumulovali vybrané nemocnice voči Sociálnej poisťovni, kde sa záväzky v lehote a po lehote splatnosti na úrovni istiny vyšplhali v novembri 2025 na 647 mil. eur. U dodávateľov nemocníc bol zaznamenaný dlh vo výške 466 mil. eur, pričom len za zdravotnícky

materiál nemocnice dlžia dodávateľom viac ako 180 mil. eur a za dodávky liekov viac ako 127 mil. eur. Kontrola NKÚ potvrdila, že najmä univerzitné a fakultné nemocnice nie sú schopné plniť záväzky voči rôznym dodávateľom tovarov a služieb, ako aj plniť záväzky v oblasti sociálneho poistenia a iných zákonných platieb. Za obdobie viac ako 20 rokov ministerstvo zdravotníctva neprijalo také systémové opatrenia, ktoré by trend zadlžovania nemocníc, poskytovateľov ústavnej zdravotnej starostlivosti, zastavili. Rezort sa dlhodobo stavia do pozície štatistu či monitorovacieho orgánu. Ministerstvo je však zodpovedné za verejnú politiku zdravia a musí byť transparentným regulátorom a kontrolnou inštitúciou v oblasti prerozdeľovania verejných zdrojov a hodnotenia výkonnosti v celom systéme zdravotníctva.

Kontrolné akcie – [031/2024 Záväzky zdravotníckych zariadení](#) a [033/2024 Úhradové mechanizmy vo vybranej zdravotnej starostlivosti poskytovanej na základe verejného zdravotného poistenia](#), potvrdili analytický predpoklad, že nedostatok financií nie je hlavným problémom slovenského zdravotníctva. Problémom je, že v zdravotníctve chýba transparentný systém zúčtovania financií, ktoré doň natečú. Štát vie, koľko do systému vloží, nevie však povedať, čo a v akej kvalite za to dostávajú pacienti a nemá pod kontrolou, ako sa s verejnými zdrojmi nakladá. Kontrolný úrad preto vláde odporučil, aby stanovila ministerstvu zdravotníctva úlohu zaviesť efektívne a transparentné rozdeľovanie zdrojov s merateľnými cieľmi a ich pravidelným verejným odpočítaním. NKÚ upozorňuje aj na výrazný nárast poplatkov pacientov pri poskytovaní zdravotníckych služieb, ktoré nie sú zákonom upravené, sú vyberané bez legislatívnej podpory a zodpovedné štátne inštitúcie túto alarmujúcu situáciu prehliadajú.

Kontrola úhradových mechanizmov ukázala, že DRG systém úhrad podľa diagnóz používame iba čiastočne. Kontrolované nemocnice síce hospitalizačné prípady poisťovniam vykazujú a fakturujú na princípe DRG, ale pri úhradách už poisťovne tento princíp nevyužívajú a postupujú na základe nečitateľných mesačných limitov dohodnutých v individuálnych zmluvách. Systém teda stále neslúži ako všeobecný úhradový mechanizmus.

Nemocnice nie sú financované podľa aktuálnej produkcie, ale majú zmluvne garantovaný fixný príjem, ktorý sa pre nasledujúce obdobie upravuje v každej zdravotnej poisťovni iným spôsobom.

Prístup Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s., k vyhodnocovaniu prospektívneho rozpočtu spôsoboval, že platila za DRG hospitalizačný prípad viac ako súkromné poisťovne. Na základe odhadu NKÚ preplatila VŠZP v rokoch 2019 až 2023 súkromné zdravotné poisťovne v oblasti ústavnej zdravotnej starostlivosti o 333 mil. eur. Vyššie platby VŠZP za DRG hospitalizačné prípady oproti súkromným zdravotným poisťovniam sú jedným z možných vysvetlení jej kumulatívneho stratového hospodárenia.

Zistenia z týchto kontrol boli predložené aj na rokovanie vlády a sumarizujúcu správu dostali aj poslanci Národnej rady SR.

Za pozitívne kroky v oblasti zdravotníctva NKÚ vo svojich stanoviskách v roku 2025 označil aktivity ministerstva smerujúce k posilňovaniu spolupráce najvýznamnejších zainteresovaných strán tohto sektora. V júni 2025 boli podpísané dve memorandá, ktoré môžu prispieť k zlepšeniu fungovania sektora. Konkrétne ide o Memorandum o spolupráci medzi MZ SR a Zväzom ambulantných poskytovateľov a Memorandum o nastolení spravodlivosti vo financovaní ústavnej zdravotnej starostlivosti. Obe dva dokumenty obsahujú aj konkrétne spôsoby implementácie a ich skutočná realizácia bude predmetom záujmu Úradu.

Ďalším významným krokom s potenciálom zlepšiť komunikáciu a rozpočtový proces v zdravotníctve bolo vytvorenie Rady pre tvorbu rozpočtu v zdravotníctve. Tá začala fungovať v roku 2025, pričom NKÚ upozorňoval na pomalý rozbeh jej fungovania. Rada má zvýšiť aj transparentnosť v sektore a zápisnice z jej rokovaní majú byť zverejňované na webovom sídle ministerstva. Napriek tejto povinnosti, definovanej v štatúte Rady, zápisnice počas roka 2025 zverejňované neboli a tento stav naďalej pretrváva aj v ďalšom kalendárnom roku.

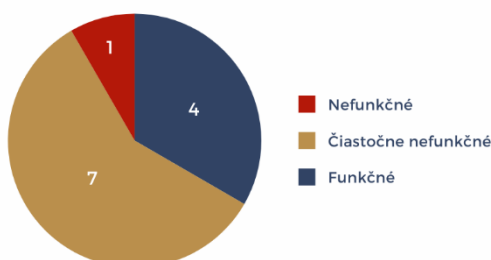
Dlhodobým problémom slovenského zdravotníctva je skutočnosť, že napriek vynakladaniu značného objemu verejných zdrojov do tejto oblasti sú jej výsledky neuspokojivé. NKÚ opakovane dokazuje túto skutočnosť použitím rôznych výsledkových ukazovateľov, ako sú miery úmrtnosti, či priemerného veku dožitia, v ktorých sa Slovensko v porovnaní s krajinami EÚ dlhodobo pohybuje na spodných priečkach rebríčka. V tejto súvislosti Úrad upozornil aj na štúdiu publikovanú v júli 2025 v časopise The Lancet, v ktorej autori vyčíslili mieru neefektivity zdravotníctva pre 201 krajín sveta. Podľa dát tejto štúdie je zdravotníctvo Slovenska šieste najneefektívnejšie spomedzi krajín EÚ a ak by existujúce zdroje v zdravotníctve boli využité efektívne, priemerný občan Slovenska by sa dožil v zdraví o 3,47 rokov viac. NKÚ vo svojom stanovisku upozornil, že aj podľa vlastných hodnotení MZ SR sú zlepšenia výsledkových ukazovateľov, stanovené v strategickom rámci starostlivosti o zdravie do roku 2030, nespĺniteľné.

Kontrola 030/2025 [Národné zdravotné registre Národného centra zdravotníckych informácií – plnenie prijatých opatrení \(follow up\)](#) mala preveriť plnenie opatrení prijatých po kontrole procesov zabezpečujúcich dáta národných zdravotných registrov NCZI, ktorú vykonal NKÚ v roku 2022. Všetky zistenia NKÚ z aktuálnej kontroly opäť poukazujú na pretrvávajúce alarmujúce nedostatky v riadení a spravovaní zdravotníckych dát NCZI v rámci národných zdravotných registrov (NZR). Zároveň odhaľujú aj slabé stránky riadenia MZ SR ako gestora zdravotnej politiky.

Podľa výsledkov opakovanej kontroly bol v roku 2025 z celkového počtu dvanástich národných zdravotných registrov jeden úplne nefunkčný a sedem čiastočne nefunkčných. V oblasti zdravotníckych dát na Slovensku panuje digitálny chaos, ktorý znemožňuje efektívne strategické riadenie verejnej zdravotníckej politiky. NCZI naďalej ani po troch rokoch nemá objektívne informácie o počte novo-diagnostikovaných pacientov v SR. Bez takýchto informácií budú počty, zrejme, naďalej len odhadované a nebude podľa nich možné stanoviť ciele preventívne opatrenia až na úroveň okresov.

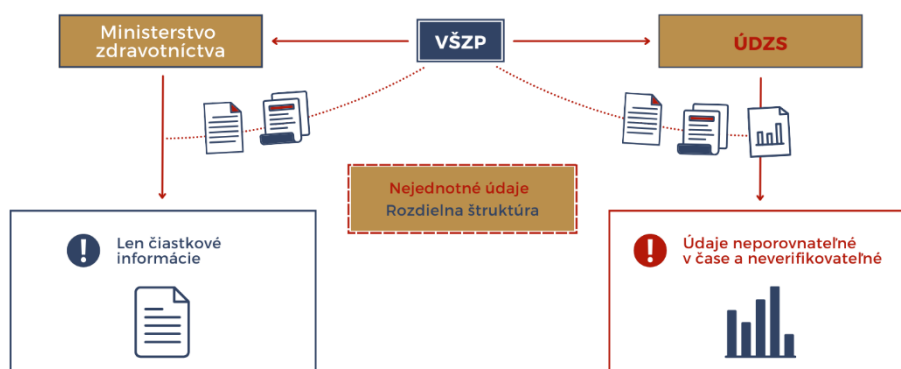
Funkčnosť národných zdravotných registrov v r. 2025

Ani deväťročný časový sklz spracovania kompletných dát v národnom onkologickom registri sa oproti predchádzajúcej kontrole v roku 2022 nezmenil. Ide o ďalší faktor, ktorý má negatívny vplyv na hodnotenie vývoja onkologických chorôb a ich vplyvu na zdravotný stav populácie v SR, ako aj na prijímanie preventívnych opatrení. Kontrolóri tiež zistili, že poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, ktorí NZR naplňali zdravotníckymi údajmi, boli zaťažovaní zberom údajov, ktoré už malo NCZI k dispozícii aj z iných zdrojov. Ak sa nebudú prepájať jednotlivé zdroje údajov, záťaž poskytovateľov sa neobmedzí. Kontrola potvrdila formálnosť pri riadení týchto registrov zo strany NCZI. Vypracovalo síce strategické dokumenty, no chýbali v nich ciele a merateľné ukazovatele. Takéto strategické dokumenty znemožňujú dosahovať a vyhodnocovať reálny pokrok.

Aj výsledky kontroly [029/2025 Financovanie diagnostických a liečebných služieb Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s.](#), potvrdili obrovský dátový chaos v slovenskom zdravotníctve. V dôsledku nedostatočného reportovania o Spoločných vyšetrovacích a liečebných zložkách (SValZ) najväčšou poisťovňou hrozí neefektívny odhad potreby financií pre tento segment. Bez presných dát nie je možné plánovať sieť poskytovateľov, ani kontrolovať efektivitu rozdeľovania a používania zdrojov verejného zdravotného poistenia.

Reportovanie údajov o SValZ

Na príklade prístupu troch verejných zdravotníckych inštitúcií k reportovaniu významných dát možno ukázať, aká vysoká je dnes miera chaosu, argumentačného alibizmu a formalizmu v oblasti dát spravovaných štátom. Pritom do SValZ sa v roku 2024 v rámci zdravotného poistenia investovalo 563 miliónov eur. Podľa zákona o zdravotných poisťovniach a dohľade nad zdravotnou starostlivosťou bola VŠZP v rokoch 2019 až 2024 povinná vypracovať a predkladať Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (ÚDZS) a Ministerstvu zdravotníctva SR údaje vo forme výkazov, hlásení, prehľadov alebo iných správ ustanoveným spôsobom v určenom rozsahu a termínoch. NKÚ však počas kontroly nedostal od VŠZP podklady k týmto údajom s odôvodnením, že VŠZP nearchivuje pravidelné vykazovanie údajov o SValZ. VŠZP tvrdí, že nemá povinnosť archivovať tieto údaje. NKÚ si ich teda vyžiadala od ministerstva a úradu pre dohľad. Ministerstvo malo k dispozícii len čiastkové informácie. ÚDZS predložil údaje, ktoré nie sú porovnateľné v čase, lebo sú získané dvoma spôsobmi v odlišnej štruktúre. Zároveň úrad uviedol, že za ich obsah a pravdivosť nezodpovedá. Štruktúra údajov predložených ÚDZS sa líši od údajov, ktoré VŠZP predložila NKÚ.

NKÚ v rámci špecifikácie najväčších dlhodobých rizík slovenského zdravotníctva popri vyššie spomenutých ukazovateľoch upozorňuje aj na ohrozenie dostupnosti zdravotnej starostlivosti v dôsledku nedostatku niektorých profesií zdravotníckych pracovníkov. Toto riziko je do budúcnosti umocnené vysokým zastúpením zdravotníkov vo vyššom veku bez dostatočného nahrádzania mladšími ročníkmi. Potreba doplnenia ľudských zdrojov do roku 2040 je na celkovej úrovni až 43 tisíc zdravotníckych pracovníkov, z čoho polovicu tvoria sestry.

Treťou najväčšou verejnou politikou s významným dopadom na verejné financie je školstvo. V roku 2025 NKÚ opätovne upozornil na problém pretrvávajúceho netransparentného rozpočtovania kapitoly ministerstva školstva v rámci programovej štruktúry. Aj v roku 2024 bolo až približne 70 % výdavkov alokovaných na jeden program, konkrétne Národný program výchovy, vzdelávania a mládeže. NKÚ poukázal aj na pomalé čerpanie a nedostatočnú adresnosť prostriedkov z plánu obnovy a odolnosti, určených na zvýšenie kapacít materských škôl, veľmi nízke čerpanie prostriedkov na individuálny profesijný rozvoj pedagogických a odborných zamestnancov či žiadny alebo len minimálny vplyv navýšeného štipendia v rámci schémy „Študujem doma, Slovensko ma odmení“ v prípade nedostatkových učiteľských a pedagogických smerov.

Kontrola naplňania cieľov verejných politík

Neefektivita pri riadení verejných politík pretrváva

Verejné politiky sú súborom strategických opatrení, ktoré majú zabezpečiť efektívne fungovanie štátu, podporovať dlhodobý rozvoj spoločnosti a prispievať k zvyšovaniu kvality života občanov. Ich cieľom je vytvárať stabilné, predvídateľné a transparentné prostredie, v ktorom sa verejné zdroje využívajú zodpovedne, účelne a v prospech celku. Za riadenie verejných politík v štáte nesie primárnu zodpovednosť vláda a jednotlivé ministerstvá ako ich gestori, pričom na ich realizácii a výkone sa podieľajú orgány verejnej správy na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Verejné politiky majú zabezpečiť, aby zdravotníctvo, školstvo, sociálne služby, doprava či verejná správa fungovali efektívne, boli dostupné, rýchle a kvalitné. Občan má dostať spoľahlivé služby, ktoré reálne zlepšujú jeho každodenný život a garanciu, že jeho dane sú využívané zmysluplne, hospodárne a bez plytvania. Úlohou verejných politík je riešiť výzvy ako starnutie populácie, dostupnosť zdravotnej starostlivosti, kvalita vzdelávania, stav infraštruktúry alebo dopady kríz. NKÚ systematicky kontroluje efektívnosť a hospodárnosť riadenia verejných politík. Vo výstupoch z kontrolnej činnosti posledné roky opakovane upozorňuje na ich nízku efektivitu a zdôrazňuje potrebu komplexných reforiem.

V predchádzajúcej kapitole, zameranej na fiškálnu politiku, sme sa venovali verejným politikám, ktoré majú zásadný vplyv na verejné financie. V tejto kapitole zhrnieme výsledky kontrol, ktorými NKÚ overoval, ako sa naplňajú ciele ďalších verejných politík, ktoré významne ovplyvňujú život občanov.

Podobne ako v roku 2024, aj v roku 2025 NKÚ pri výkone kontrol zameraných na efektivitu verejných politík, opakovane v štátnych inštitúciách narážal na absenciu strategických dokumentov, absenciu strategického riadenia alebo jeho obmedzenú funkčnosť, absenciu relevantných dát, či dátový chaos. Tiež na nedodržiavanie pravidiel v štátnych inštitúciách a organizáciách, ako aj kultúru nezodpovednosti a beztretnosti politikov či vysokých štátnych úradníkov pri kľúčových rozhodnutiach o nakladaní s verejnými zdrojmi. V roku 2024 NKÚ na základe kontrolných zistení konštatoval, že krajina je v úpadku, pričom rok 2025 potvrdil, že tento úpadok sa prehľbuje.

Absentuje strategické riadenie a relevantné dáta

Strategické riadenie a systematická práca s relevantnými dátami predstavujú základné piliere dobre fungujúcej verejnej správy. Štátne inštitúcie ich nevyhnutne potrebujú na zabezpečenie efektívneho a transparentného výkonu svojich kompetencií, a tým aj na plnenie očakávaní občanov a spoločnosti. Ako ukazujú výsledky kontrol NKÚ, ak verejná správa nepracuje so strategickou víziou a dátami, dochádza k improvizácii, nesystémovosti a znižovaniu kvality verejných politík.

Dobre nastavené strategické riadenie umožňuje štátnym orgánom plánovať dlhodobo, na základe merateľných cieľov, jasných priorít a objektívnych informácií o stave verejných služieb. Relevantné dáta poskytujú podklady pre hodnotenie efektívnosti prijatých opatrení, včasné identifikovanie rizík a prijímanie rozhodnutí založených na dôkazoch. Keďže podľa výsledkov kontrol z roku 2025 dáta absentujú naprieč širokým spektrom rezortov a politík, možno konštatovať, že štát stagnuje, je neefektívny a stráca konkurencieschopnosť.

Absencia kvalitného strategického riadenia vo verejnej správe oslabuje koordináciu medzi rezortmi, reakcie na spoločenské problémy sú oneskorené a prevládajú krátkodobé, často populistické riešenia namiesto komplexných a systémových reforiem. Tento prístup následne znižuje hodnotu poskytovaných verejných služieb pre občanov a dôvera spoločnosti v to, že štát dokáže riešiť jej aktuálne aj budúce výzvy, sa oslabuje.

Kontrolnej činnosti v roku 2025 dominoval problém s dátami. Kontrolóri naprieč širokým spektrom kontrol nachádzali v inštitúciách nesúrodé dáta, nefunkčné prepojenia štátnych databáz, mnohé požadované dáta úplne absentovali. Z toho plynula aj absencia strategického riadenia, ktoré sa musí o relevantné dáta opierať. Situácia v kontrolovaných subjektoch vykazovala znaky systémového rozkladu v oblasti strategického riadenia.

Kontrola 039/2024 [Integračná politika štátu](#) potvrdila, že Slovensko nemá jasnú predstavu, čo chce v integračnej politike dosiahnuť, chýba zastrešujúci orgán, ktorý by zastrešil riadenie a koordináciu úloh v oblasti integrácie cudzincov. Strategické dokumenty sú neaktuálne a programová dokumentácia nevychádza z reálnych analýz. Opatrenia sú všeobecné, absentuje zdieľanie dát medzi rezortmi. V mnohých prípadoch chýbajú aj základné ukazovatele plnenia prijatých opatrení a ak aj existujú, nie sú dostatočne konkrétne, merateľné ani kvalitatívne uchopiteľné. Pritom skúsenosti iných štátov ukazujú, že účinná integrácia migrantov dokáže zásadne podporiť ekonomický rast a znížiť tlak na verejné financie.

Podobné zistenia sú aj v kontrole 003/2025 [Vzdelávanie detí cudzincov v slovenských školách](#). Chýba stratégia vzdelávania detí cudzincov a pre verejné inštitúcie schémy, ako postupovať najmä pri krízových migračných vlnách. Dátové nedostatky v štátnych systémoch evidencie cudzincov neumožňujú školskému systému pracovať s údajmi o prichádzajúcich deťoch vo veku školskej dochádzky. NKÚ odporučil parlamentu požiadať ministerstvo školstva o vypracovanie koncepcie pre vzdelávanie detí cudzincov. Vláde odporučil navrhnúť legislatívne opatrenia, ktorými sa vytvorí systém výmeny údajov o pohybe a zmene štatútu cudzincov od 5 do 16 rokov s cieľom identifikovať počet detí vo veku školskej dochádzky.

Relevantné dáta a jasné pravidlá chýbajú aj v oblasti starostlivosti o duševné zdravie žiakov základných škôl. Podľa výsledkov kontroly 004/2025 [Prevencia a podpora duševného zdravia detí na základných školách](#) Slovensko naďalej čelí kritickému nedostatku školských psychológov. Na jedného pripadalo v septembri 2024 v priemere 710 žiakov, pričom odporúčaný počet je maximálne 500 žiakov. Zodpovedným inštitúciám chýbajú komplexné dáta o duševnom zdraví detí, zložení školských podporných tímov, čo výrazne sťažuje efektívne plánovanie a cieľenú podporu zo strany štátu. Kľúčovým predpokladom pre nastavenie správnych rozhodovacích procesov v oblasti duševného zdravia detí je poznať ich skutočný stav a prostredie, v ktorom žijú a ktoré ich ovplyvňuje. Takéto dáta však Slovensko doteraz nemalo. Prvý celoslovenský reprezentatívny zber údajov má priniesť až národný projekt Dáta, ktorý má byť ukončený národnou správou v roku 2027.

Ukážkovým príkladom dlhodobého zanedbávania strategického riadenia sú aj výsledky kontroly [012/2025 Štátne podniky v zakladateľskej pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR](#). Ministerstvo dlhodobo zanedbávalo riadenie a dohľad nad štátnymi podnikmi Hydromeliorácie a Závodisko. Tieto podriadené organizácie vypracovávali koncepcie rozvoja väčšinou zbytočne, pretože rezort ich neschvaľoval, nesledoval ich plnenie a ani nevyhodnocoval. Úloha ministerstva sa zúžila na pridelovanie dotácií, bez dlhobehnejšej vízie rozvoja a zveľaďovania majetku štátu. Zlyhávajúca komunikácia medzi vedúcimi zamestnancami rezortu a štátnymi podnikmi či absentujúce usmerňovanie prispeli k ich ekonomickej stagnácii. Kontrolné zistenia potvrdili, že opatrenia z predchádzajúcej kontrolnej činnosti boli neúčinné. Dozorné rady oboch podnikov boli významnú časť kontrolovaného obdobia kvôli nečinnosti rezortu pôdohospodárstva dlhodobo nefunkčné a uznášanias neschopné. Oba štátne podniky majú strategický význam, no ich súčasný model fungovania je neudržateľný. Do budúcnosti bude potrebné prehodnotiť ich postavenie, udržateľnosť a strategický rozvoj.

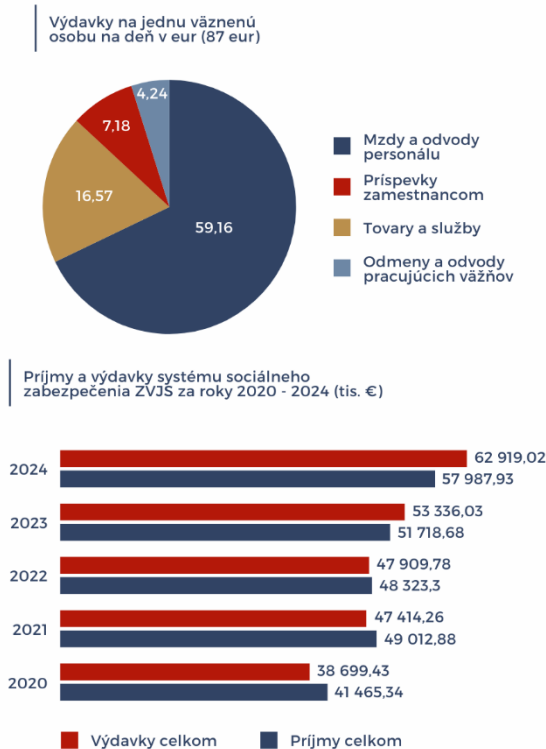
Štát napriek stúpajúcim príjmom z hazardu nemá ucelenú koncepciu ani v tejto oblasti. Podľa výsledkov kontroly [016/2025 Činnosť a hospodárenie Úradu pre reguláciu hazardných hier](#) nedostatočne rieši prevenciu závislosti od hazardu a ochranu zraniteľných skupín, napríklad mladistvých či patologických hráčov. NKÚ upozornil aj na skutočnosť, že Úrad pre reguláciu hazardných hier (ÚRH) v rokoch 2019 až 2025 udelil pre porušenie zákona o hazardných hrách vyše 600 pokút, no v ďalších viac ako 900 prípadoch došlo pre jeho viac ako dvojročnú nečinnosť k zániku možnosti uložiť finančnú sankciu. Dôvodom bola aj skutočnosť, že agende ukladania sankcií v správnych konaniach sa až do roku 2024 venoval len jeden zamestnanec. Národná autorita pre externú kontrolu odporúča, aby v súlade s programovým vyhlásením vlády rezort financií predložil stratégiu štátnej politiky v oblasti hazardných hier a v súlade so zistenými aplikačnými problémami pripravil aj novelu zákona o hazardných hrách.

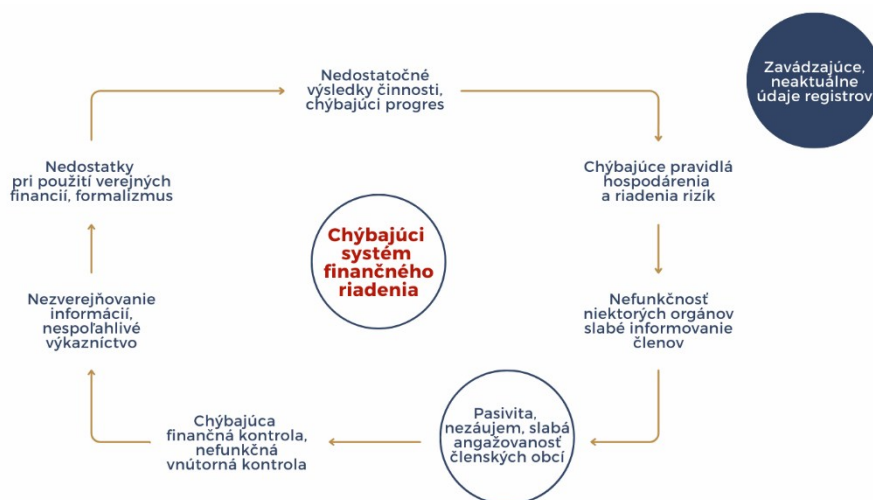
Nedostatočné a nejasné nastavenie zmluvných podmienok v minulosti spôsobilo, že projekt digitálnej transformácie stavebného konania na Slovensku je naďalej neúspešný a ocitol sa v slepej uličke. Úrad pre územné plánovanie a výstavbu (ÚÚPV) uzavrel v októbri roku 2022 s Technickou univerzitou Košice (TUKE) zmluvu o spolupráci, jej výsledkom mala byť práve digitalizácia a zefektívnenie stavebného konania. Projekt mal podľa zmluvy hodnotu viac ako 8,5 mil. eur, ÚÚPV sa mal na ňom podieľať sumou takmer 8,2 mil. eur. TUKE ako realizátor, ktorý disponuje odbornými kapacitami a znalosťami, mal do neho finančne prispieť sumou 429-tisíc eur. Ako ukázala kontrola [040/2024 Dodržiavanie povinností vyplývajúcich z Technickej univerzity v Košiciach zo Zmluvy o spolupráci v oblasti výskumu a vývoja digitálnej transformácie č. 12/2022 a dodatku č. 1](#), zmluva obsahuje nejednoznačnú terminológiu, ktorá pripúšťa rôzny výklad. Keďže zároveň bol projekt nedostatočne riadený, výsledkom je výstup univerzity, ktorý Úrad odmietol prevziať. Národná autorita pre externú kontrolu sa na základe kontroly rozhodla obrátiť na orgány činné v trestnom konaní a Finančnú správu SR. Porušenia zákona sa mohli dopustiť bývalí predstavitelia vedenia úradu.

Aj v rámci kontroly [019/2025 Podmienky výkonu väzenia a hospodárenie ZVJS](#) identifikoval NKÚ prvky neefektívnosti v strategickom riadení. Plnenie úloh z Koncepcie väzenia v odhadovanej výške 30 mil. eur ročne ministerstvo spravodlivosti, ako gestor politiky, nekontrolovalo. Dôsledkom nekonceptného rozhodovania bez systémového strategického plánovania bol fakt, že v rozpočte Zboru väzenskej a justičnej stráže (ZVJS) chýbalo približne 20 mil. eur ročne na realizáciu týchto úloh. Absencia účinnej kontroly zo strany ministerstva môže viesť

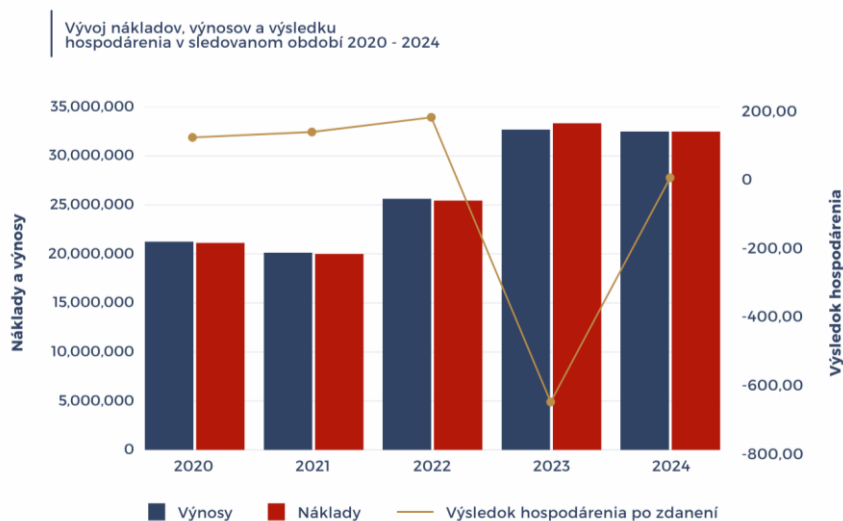
k porušovaniu práv väznených osôb, ktorým prípadné odškodné platí štát. Nový informačný systém ZVJS nebol podľa výsledkov kontroly v plánovanom termíne plne funkčný a väzni nemôžu v dôsledku toho telefonovať podľa podmienok novej zmluvy z roku 2023. Aktuálne stále platia za telefonovanie cez mobilné siete trojnásobne viac, ako by platili, keby bola zmluva účinná. Ak informačný systém platený z eurofondov nebude plne funkčný, hrozí riziko krátenia finančného príspevku. Kontrola upozornila aj na osobitný systém sociálneho zabezpečenia ZVJS, ktorý nie je v súčasnosti samofinancovateľný. Výdavky tohto systému prevyšovali v roku 2024 príjmy o 5 mil. eur.

Nefunkčný systém vnútornej kontroly, neexistujúci systém finančného riadenia, formalizmus, práca s nespoľahlivými dátami a zvýšené riziko neefektívneho hospodárenia. To sú hlavné zistené nedostatky kontroly 031/2025 Činnosť združení obcí a záujmových združení právnických osôb v oblasti odpadového hospodárstva. Hlavným menovateľom významných zistených nedostatkov bol nezáujem a pasivita členských obcí o činnosť a riadenie kontrolovaných združení. Tie vznikajú s cieľom presadzovať a chrániť spoločné záujmy v rôznych oblastiach, vrátane odpadového hospodárstva a ochrany životného prostredia. Audit ukázal, že v združeních chýbali jasné pravidlá hospodárenia, nefungovali niektoré orgány, členské obce boli slabo informované a len minimálne sa zapájali do ich činnosti. Neexistovala účinná finančná ani vnútorná kontrola a povinné informácie sa nezverejňovali.

Pri kontrole [036/2025 Hospodárenie Automobilových opravovní Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, a. s.](#), NKÚ zistil nedostatky pri strategickom riadení. Predstavenstvo spoločnosti nepredložilo valnému zhromaždeniu podnikateľský plán v lehote určenej stanovami spoločnosti. Dozorná rada nemala rokovací poriadok, ktorý definuje spôsob zvolávania, rokovania a rozhodovania, či podrobnosti týkajúce sa jej činnosti, čo je vážnym oslabením činnosti tohto kontrolného orgánu. Kontrolóri zistili aj porušovanie zmluvných podmienok medzi opravovňami a ministerstvom vnútra (ako objednávateľom) v dôsledku fakturácie služieb pred ich dodaním a bez riadneho akceptačného procesu. Jedna zo zmlúv z roku 2021 bola porušená v štyroch prípadoch, keď neboli na základe vystavených faktúr dodané služby a neboli vyhotovené akceptačné protokoly k uvedeným dátumom dodania v celkovej výške takmer 1,6 milióna eur. K postupnému dodaniu služieb došlo na základe podpísaných akceptačných protokolov až v priebehu roka 2023 a 2024. V prípade inej zmluvy z roku 2021 došlo k rovnakému porušeniu zmluvy pri službách za takmer 308 tisíc eur. Kontrola zároveň identifikovala zásadné systémové a procesné pochybenia najmä v súvislosti s činnosťou a riadením Divízie služieb IT, ktorej vznik a prevádzka mali výrazne negatívny dopad na ekonomiku spoločnosti. Nedostatočné riadenie projektov viedlo k strate v celkovom objeme 2,86 mil. eur.

Nesystémovému riadeniu, častým personálnym výmenám a nefunkčnej vnútornej kontrole čelia vybrané organizácie v pôsobnosti ministerstva kultúry. Neefektívne riadenie v rezortu podriadených organizáciách – SNG a SNM, ohrozuje hospodárenie, ochranu kultúrneho dedičstva a dôveru verejnosti; vyplynulo zo záverov kontroly [021/2025 Kontrola vybraných organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR](#). NKÚ odporúča posilniť riadenie, kontrolné mechanizmy a metodiku obnovy národných kultúrnych pamiatok.

V Slovenskej národnej galérii (SNG) zlyhávalo finančné riadenie a nefungoval interný kontrolný systém. Chod organizácie negatívne ovplyvnila vysoká, takmer 55-percentná fluktuácia. Kontrolóri zaznamenali porušenie finančnej disciplíny za približne 232 tisíc eur pri preddavkoch bez zmlúv, neoprávnených odmenách, priamych zadaniach zákaziek, ako aj porušenie zákona o verejnom obstarávaní. Taktiež nedostatky v rozpočtovníctve, účtovníctve, DPH, zverejňovaní zmlúv a pracovnoprávných vzťahoch. V Slovenskom národnom múzeu (SNM) kontrola odhalila systémové zlyhania v strategickom plánovaní a riadení veľkých investícií. Nestabilné projektové riadenie, časté personálne zmeny, slabý zmluvný a finančný dohľad. Kontrolóri zaznamenali porušenie finančnej disciplíny za približne 162 tisíc eur, prekračovanie rozpočtov bez ich úpravy a nedosiahnutie plánovaných príjmov. Taktiež závažné technické problémy sídlovej budovy a dlhodobé nevyhovujúce podmienky ochrany zbierok.

Pri projekte obnovy Spišského hradu kontrola konštatuje dlhodobú nečinnosť pri riešení havarijného stavu Románskeho paláca, zlyhania vo verejnom obstarávaní, spory so zhotoviteľmi, prerušené práce a časové sklzy. Obnova Krásnej Hôrky je, podľa NKÚ, dlhodobým príkladom zlyhania projektového riadenia. Časté personálne zmeny bez odovzdania dokumentácie, slabá kontrola a nejasná zodpovednosť. Napriek dostatku financií hrad ani po štrnástich rokoch od požiaru nie je sprístupnený verejnosti. Obnova hradu sa výrazne predlžuje, narastajú náklady, pribúdli súdne spory a degradácia pamiatky pokračuje.

Vo všetkých vyššie spomenutých kontrolovaných inštitúciách audit potvrdil absenciu alebo nedostatočnosť strategického riadenia. Inštitúcie, ktoré dlhodobo fungujú v takýchto podmienkach, zvyčajne prestávajú plniť svoju funkciu a vykazujú prvky inštitucionálnej paralýzy. Rozmnožuje sa byrokracia bez efektu s nulovými výsledkami.

Najnebezpečnejším prvkom je však kultúra beztrastnosti, pretože ak nie je jasne určené, kto za čo zodpovedá, zlyhania sa stávajú normou. Kolektívna zodpovednosť umožňuje, že rozhodnutia sú rozptýlené medzi toľko orgánov a úrovní, že nie je možné ukázať prstom na vinníka. Bez kľúčových ukazovateľov výkonnosti, teda bez relevantných dát, nemožno vyhodnocovať, či bola politika úspešná alebo či peniaze daňových poplatníkov nevyšli nazmar. Verejné politiky tak neslúžia občanom, ale vytvára sa priestor na to, aby z nich profitovali úzke záujmové skupiny. Bez energie v podobe vložených dát, bez smeru, ktorý určuje stratégia a bez kontroly zahŕňajúcej aj vyvodzovanie zodpovednosti systém prirodzene smeruje k rozkladu. Štát sa v takých podmienkach stáva brzdou rozvoja namiesto toho, aby bol jeho motorom.

Nedostatky pretrvávajú roky

Aby sa NKÚ uistil, že kontrolované subjekty prijímajú jeho odporúčania a dochádza k náprave nefunkčných procesov a systémových zlyhaní, kontrolóri sa do niektorých inštitúcií opakovane vracajú. V roku 2025 vykonali niekoľko tzv. follow-up kontrol. Overujú nimi plnenie prijatých opatrení z predchádzajúcich kontrol. Sledujú, či boli odstránené zistené nedostatky a či opatrenia viedli k reálnemu zlepšeniu riadenia a hospodárenia vo verejných inštitúciách. Tieto kontroly by mali chrániť verejné zdroje pred opakovaným plytvaním a umožňujú hodnotiť trvalé zlepšenie alebo pretrvávajúce problémy.

Follow up kontroly NKÚ potvrdili, že v kontrolovaných subjektoch pretrvávajú systémová neefektívnosť, prejavujúca sa neplnením odporúčaní NKÚ a opakovaným výskytom rovnakých nedostatkov aj po vykonaní predchádzajúcich kontrol. Ak orgán externej kontroly opakovane nachádza tie isté chyby a nikto za to nenesie zodpovednosť, nejde len o náhodný chaos, ale o systémovo vytvorené prostredie, ktoré môže vyhovovať rôznym záujmovým skupinám profitujúcim na úkor štátu. Pretrvávajúce nedostatky aj pri opakovaných kontrolách sú dôkazom, že kontrolované inštitúcie sú v stave vysokej inštitucionálnej entropie. Neporiadok sa v nich nielen udržiava, ale bez vonkajšieho zásahu, akým je napríklad výmena vedenia či reštrukturalizácia, sa bude naďalej prehľbovať. Systém, ktorý rezignoval na nápravu, je neefektívny a občan za to platí vysokú daň. Napríklad v podobe drahších služieb s nižšou kvalitou.

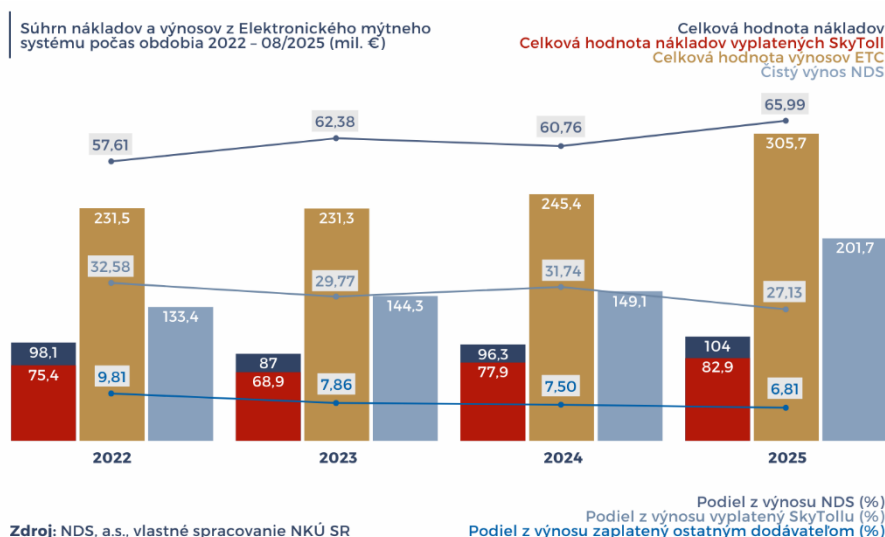
Typickým príkladom opakovane kontrolovaného a pretrvávajúceho problému neehospodárneho nakladania s verejnými zdrojmi je projekt nového mýtného systému. NKÚ ho v roku 2025 opäť kontroloval a hneď v úvode musí konštatovať to, čo aj pri predchádzajúcej kontrole. NDS dodnes nevyriešila vlastníctvo mýtného systému. Napriek tomu, že štát zaplatil náklady na jeho vybudovanie a NDS zaplatila množstvo právnych analýz, posudkov a štúdií, mýtny systém je naďalej v rukách spoločnosti SkyToll. Vyplýva to z výsledkov follow up kontroly NKÚ v Národnej diaľničnej spoločnosti (NDS) [040/2025 Mýtny systém](#).

Nový elektronický mýtny systém mal byť pôvodne spustený od januára 2023, ale znemožnilo to dlhotrvajúce verejné obstarávanie. Pri ukončení kontroly NKÚ v roku 2022 nebolo vlastníctvo časti mýtného systému s názvom Enforcement, ktorý prevádzkuje SkyToll, a. s., definitívne vyriešené. NDS si do konca roka 2021 neuplatnila päťročné predĺženie doby poskytovania služby a do 30. 9. 2022 nevyužila ani oprávnenie vyzvať SkyToll na prevod mýtného systému do vlastníctva NDS. Keďže si neuplatnila opcii, uzavrela k zmluve o ETS dodatok, na základe ktorého sa výber mýta realizuje spoločnosťou SkyToll až do 31. 12. 2026.

SkyToll, a. s., si ponecháva 30-percentný podiel z výnosu mýta a verejné prostriedky sú naďalej využívané neehospodárne, keďže NDS medzitým vysúťažila nového prevádzkovateľa CzechToll, s. r. o., s províziou 10 percent a uzavrela s ním 30. 4. 2024 zmluvu na „Vybudovanie Elektronického mýtného systému a poskytovanie Služieb technickej podpory“.

Podmienkou toho, aby mohol byť mýtny systém spustený od 1. 1. 2027 do prevádzky, je odkúpenie časti systému Enforcement (vynucovanie, mýtné brány a príslušná časť podporných služieb) Národnou diaľničnou spoločnosťou od firmy SkyToll, a. s. Štát teda druhýkrát zaplatí za časť mýtného systému, za ktorého vybudovanie, podľa NKÚ, už raz zaplatil.

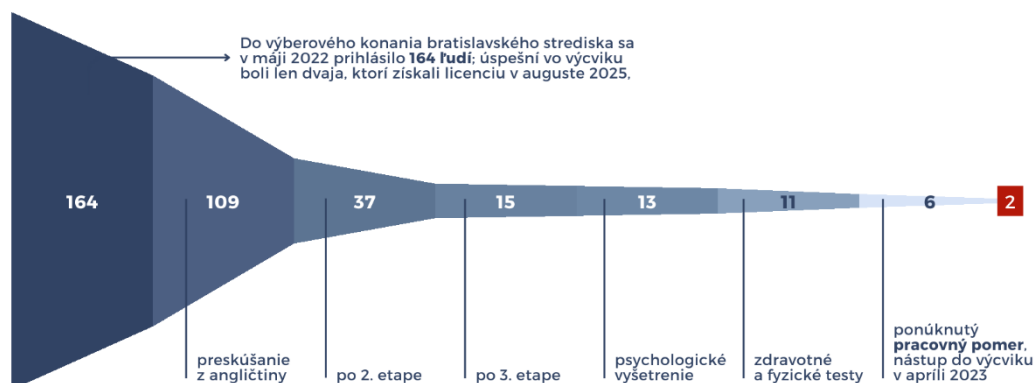
Ku koncu výkonu kontroly bol vysúťažovaný znalec, ktorý vypracuje nový znalecký posudok, ktorým bude stanovená maximálna cena, s ktorou vstúpi NDS do rokovania so SkyToll-om. Následne, po odkúpení (predpoklad do 31. 12. 2026), bude Enforcement prevedený do vlastníctva NDS. Enforcement musí byť okamžite implementovaný do nového mýtného systému, prevádzkovaného CzechToll-om, aby bolo možné spustenie do prevádzky od 1. 1. 2027 a aby sa provízia prevádzkovateľa znížila z 30 na 10 percent. Celková hodnota výnosov mýta počas kontrolovaného obdobia 2022 až 2025 bola 1 013 938 000 eur. Celková hodnota vyplatená spoločnosti SkyToll, a. s., z výnosu mýta počas kontrolovaného obdobia bola 305 119 000 eur.

Pri opakovaných kontrolách projektov by už inštitúcie mali mať prijaté opatrenia, ktoré zamedzia porušovaniu či nedodržiavaniu pravidiel. Opakovaná kontrola v NDS však potvrdila, že nedostatky pretrvávajú. Ďalším kontrolným zistením je fakt, že NDS nevedela jednoznačne zdokladovať, akú časť z výnosov z mýta investuje späť do budovania a údržby ciest a diaľnic. Napriek tomu, že jej novela zákona o výbere mýta ukladá povinnosť viesť evidenciu nákladov a výnosov spojených s prevádzkou elektronického mýta oddelene od evidencie nákladov a výnosov v súvislosti s inými činnosťami. NDS v odpovedi na vyžiadanie NKÚ na jeseň 2025 preukázala využitie čistého výnosu mýta za obdobie rokov 2022 až 2025 vo výške 628,5 mil. eur v pomere 45,74 % na prevádzku, 21,69 % na opravu a údržbu diaľnic a rýchlostných ciest a 32,32 % na investície do nových diaľnic a rýchlostných ciest. Následne 16. februára 2026 tieto údaje na základe vlastného prepočtu zmenila a znížila finančný objem na prevádzku na 19 % celkového objemu využitých čistých výnosov mýta a zvýšila percento vynaložené na opravy, údržbu ciest a diaľnic na 50 %. NDS tak potvrdila, že nemá jednotnú a písomne zdokumentovanú metodiku alokácie čistého výnosu z mýta, vrátane definície alokačných kľúčov, pravidiel reklasifikácie nákladov a postupov pri opravách údajov. Aj kvôli absencii internej metodiky vidí NKÚ riziko v relevantnosti poskytnutých dát.

Po dvoch rokoch sa NKÚ v rámci follow up kontroly [032/2025 Plnenie opatrení z kontroly „Letové prevádzkové služby Slovenskej republiky, štátny podnik“](#) vrátil do tohto štátneho podniku, aby preveril účinnosť opatrení, ktoré mal podnik prijať po kontrole z roku 2023. Závery kontrolórov potvrdili, že Slovensku aj v oblasti letectva stále chýba ucelená stratégia rozvoja. Významné rezervy boli identifikované v systéme zastupovania a v presadzovaní slovenských ekonomických záujmov pred príslušnými orgánmi Komisie Európskej únie, ale taktiež v európskej organizácii Eurocontrol pri poskytovaní leteckých navigačných služieb. Národná autorita pre externú kontrolu poukazuje do budúcnosti aj na riziko zabezpečenia dostatočného počtu radiácií letovej prevádzky. Zároveň NKÚ skonštatoval, že smerovanie LPS malo v rokoch 2023 a 2024 priaznivú tendenciu. Prispeli k tomu nielen

ekonomické opatrenia, ale tiež zrušené protipandemické opatrenia či odklon letov z ukrajinského vzdušného priestoru. V roku 2024 Slovensko poskytlo navigačné služby vyše 592-tisíc letom, čo bolo o 8 % viac ako v roku 2019. V kontrolovaných rokoch 2023 až 2024 mal podnik kladný hospodársky výsledok.

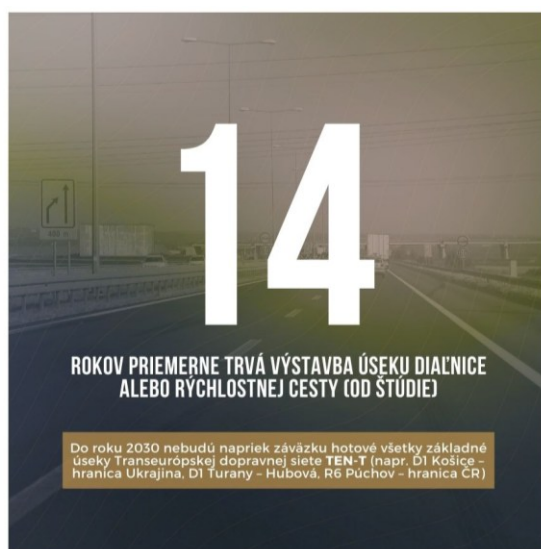
Follow up [001/2025 Kontrola hospodárenia Slovenskej pošty a plnenia opatrení z predchádzajúcej kontroly](#) potvrdila, že táto akciová spoločnosť so 100-percentnou účasťou štátu potrebuje zásadný ozdravný proces. Ku koncu minulého roka dosiahla jej celková strata takmer 66,5 milióna eur a priblížila sa tak k úrovni tretiny základného imania. Spoločnosť mala štyri nesplatené úvery v celkovom objeme 51,5 milióna eur. Problémy v hospodárení Pošty, na ktoré úrad upozornil už v roku 2020, pretrvávajú doteraz. V súčasnej situácii sú nevyhnutné zásadné zmeny aj v súčinnosti so štátom, ktorý v podniku zastupuje Ministerstvo dopravy SR. Potrebná bude, okrem iného, úprava legislatívy a licenčných podmienok pri poskytovaní univerzálnej služby, teda základného súboru poštových služieb, ktoré Pošta musí ponúkať občanom zo zákona. Rozsah univerzálnej služby na Slovensku je širší, ako vyžadujú pravidlá Európskej únie, a ceny za poskytovanie služby štátu, ale aj iným štátnym spoločnostiam alebo úradom prinášajú pri jej poskytovaní stratu. V kontrolovaných rokoch 2021 až 2024 to bolo sumárne bežmála 35 miliónov eur, čo je neudržateľné.

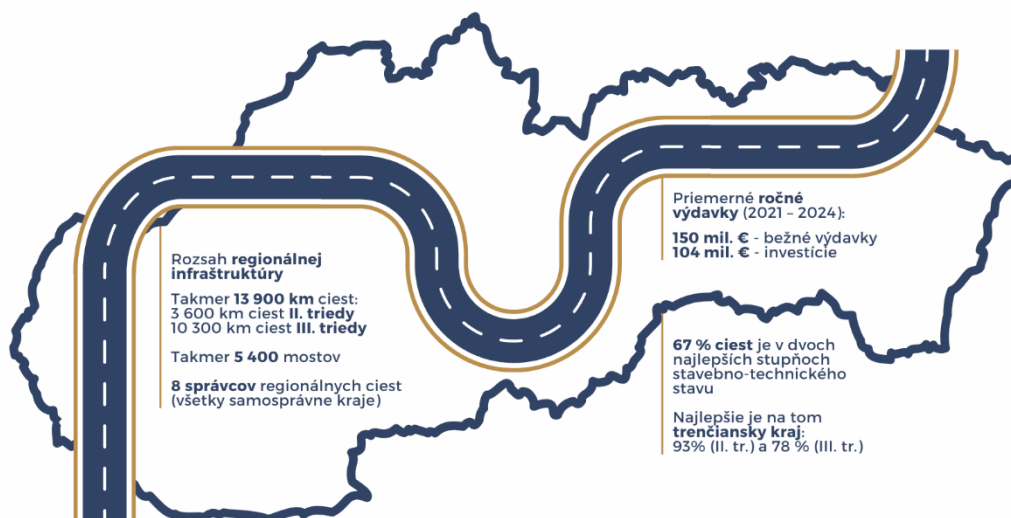
Ministerstvo dopravy síce má stanovené strategické ciele v oblasti cestnej dopravy, nedokáže ich však v rámci investičných projektov naplňovať. Kontrola [006/2025 Investičné projekty v cestnej doprave](#) potvrdila, že celý investičný proces pri diaľniciach trvá v priemere viac ako 14 rokov, čo ohrozuje dokončenie kľúčových úsekov. Do roku 2030 tak nebudú dokončené diaľnice zahrnuté v základnej európskej sieti TEN-T, napr. diaľnica D1 od Košíc po štátnu hranicu s Ukrajinou, D1 Turany/Hubová, rýchlostná cesta R6 v úseku Púchov/štátna hranica s ČR. Na pripravené dopravné projekty je do roku 2030 potrebných 5,6 miliardy, pričom len miliardu z toho pokryjú európske fondy.

Úrad preveroval prínos zrealizovaných projektov na diaľniciach, rýchlostných cestách a cestách I. triedy za roky 2021 až 2024, ako aj účinnosť prijatých opatrení po prierezovej kontrole stavu mostov z roku 2021. Oproti predošlému obdobiu došlo k zlepšeniu starostlivosti o mosty na cestách I. triedy a priemerný počet zrekonštruovaných mostov v priebehu kalendárneho roka vzrástol z 11 na 17. Počet mostov na cestách I. triedy v najhorších stavebno-technických stupňoch sa však oproti roku 2020 zvýšil z 563 na 845 v roku 2024, čo je približne každý druhý most. Počas kontrolovaných rokov 2021 až 2024 pribudlo 35 km diaľnic, najmä na úsekoch D1 pri Prešove a Žiline. Dĺžka siete rýchlostných ciest sa zvýšila o 23 km, napríklad úseky R2 pri Mýtnej a R4 v Prešove. Tempo výstavby je však nedostatočné. Pri súčasnom priemere necelých 15 km ročne by do roku 2050 pribudlo len 375 km. Na splnenie všetkých záväzkov je potrebné do roku 2050 každoročne odovzdať do prevádzky 26 km nových cestných úsekov. Peniaze potrebné na splnenie medzinárodných záväzkov dlhodobo presahujú možnosti Slovenska aj pri zapojení fondov EÚ.

Podobné zistenia má aj kontrola [002/2025 Opravy a údržba ciest v správe VUC](#). Jej výsledky ukazujú, že počas rokov 2021 až 2024 sa celkový stav regionálnych ciest zlepšil len nepatrne. Necelé 2/3 celkovej dĺžky ciest sú v dvoch najlepších stupňoch stavebno-technického stavu z celkových piatich stupňov. Stav mostov na regionálnych cestách sa za rovnaké obdobie výrazne zhoršil. Takmer 40 % z nich bolo v troch najhorších stupňoch zo siedmich stupňov stavebno-technického stavu. Trend zhoršovania stavu bol dlhodobý, keďže v roku 2017 bol tento podiel len 12 % a stúpol v roku 2020 na 22 %. Podobne ako pri cestách 1. triedy, aj v prípade ciest v správe VÚC potreba opráv a modernizácie prevyšuje finančné možnosti samosprávnych krajov aj pri zapojení úverov a nenávratných príspevkov z fondov EÚ.

NKÚ znovu preveril, ako mestá a obce nakladajú so svojim majetkom, najmä pozemkami a stavbami. Nadviazal tak na obdobnú kontrolu z roku 2020. [009/2025 Kontrola nakladania s majetkom obcí](#) ukázala, že viaceré kontrolované obce stále porušujú zákonné povinnosti, nedodržiavajú vlastné pravidlá hospodárenia a majú slabú vnútornú kontrolu pri nakladaní s majetkom. Samosprávy už síce nepredávajú pozemky za symbolické jedno euro, ani novela zákona z roku 2023, ktorú inicioval kontrolný úrad, však v praxi výraznejšie neprispela k tomu, aby predaj verejného majetku vykonávali transparentnejšie a efektívnejšie. Národná autorita pre oblasť externej kontroly preto opakovane apeluje na kompetentných, aby pripravili komplexnú reformu územnej samosprávy. Tá by mala, okrem iného, posilniť odborné riadenie majetku a zabezpečiť, aby sa o verejné budovy, pozemky či infraštruktúru starali tímy či centrá špecialistov s praxou a potrebnými znalosťami. Kontrolóri preverili 207 prevodov majetku v objeme viac ako 6,7 milióna eur, pričom v takmer 59 % prípadov zistili nedostatky alebo významné porušenie pravidiel. Ide o majetok v hodnote vyše 3,9 milióna eur, pri ktorom obce nepostupovali správne.

Naopak, pri kontrole [007/2025 Využívanie dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru v samospráve](#) sa potvrdilo, že samosprávy sa pri uzatváraní pracovných dohôd správajú zodpovednejšie ako ministerstvá či štátne úrady. Audit nadviazal na obdobnú kontrolu z minulého roka, keď NKÚ preveroval proces uzatvárania pracovných dohôd v rizikových ústredných orgánoch štátu. Tam výsledky ukázali, že zamestnávanie a odmeňovanie dohodárov v štáte nemá jasné pravidlá a tie existujúce sa spravidla bez vyvodzovania osobnej zodpovednosti obchádzali. Štatutári obcí a miest, naopak, uzatvárali dohody v súlade s princípmi dobrého hospodára a mimo riadneho pracovného pomeru pracovali pre samosprávy hlavne právnici, projektoví manažéri či zamestnanci podieľajúci sa na riešení mimoriadnych potrieb obyvateľov primárne v sociálnej, kultúrnej či športovej oblasti. Najviac, 6,30% z celkového objemu vyplatených miezd tvorili dohody v Trenčíne a najmenej v Banskej Bystrici a Nitre, kde suma vyplatená dohodárom netvorila ani jedno percento z celkového objemu vyplatených miezd.

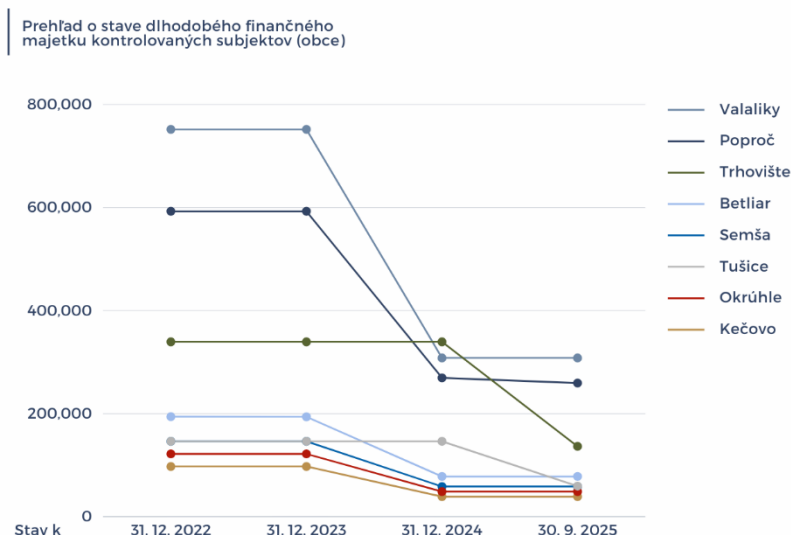

Rozmáha sa porušovanie zákonov a pravidiel

Aj v roku 2025 NKÚ v rámci kontrolnej činnosti zaznamenal v kontrolovaných subjektoch porušovanie zákonov a pravidiel. Vo väčšine prípadov nešlo o účtovné nedostatky, ale o zanedbávanie či porušovanie zákonných povinností, prípadne obchádzanie právnych noriem. Kontroly z predchádzajúcich rokov potvrdzujú, že ide o dlhodobý tolerovaný trend, ktorý je predovšetkým dôsledkom kultúry beztretnosti. Z hľadiska demokratických princípov ide o jeden z najdeštruktívnejších javov, keďže prestáva platiť princíp rovnosti pred zákonom. Opakované porušovanie zákonov vo verejných inštitúciách býva znakom toho, že štát už nedokáže udržať vlastnú štruktúru a pravidlá a lojalita k moci je dôležitejšia než rešpekt k zákonu.

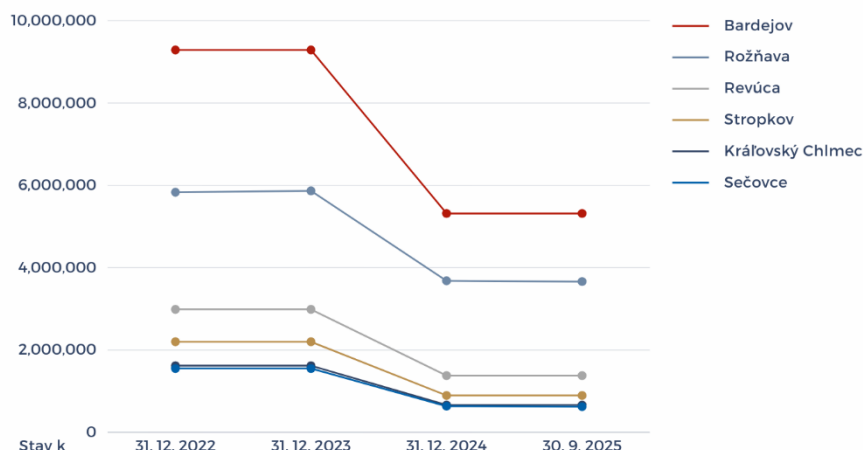
Samosprávy, predovšetkým menšie obce, dlhodobo bojujú s nedostatkom odborného personálu, ktorý by im zastrešoval špecifickú agendu verejného obstarávania či právnu agendu. Z finančných dôvodov takýchto expertov nedokážu zamestnať a mnohé si nevedia takéto služby ani externe zaplatiť. Preto často odsúhlasia ponuky, ktoré sľubujú jednorazový prísun financií do obecnej pokladnice, nemajú však dostatok odborného zázemia, ktoré by kompetentne preverilo tieto ponuky aj z pohľadu súladu s legislatívou. Jeden z takýchto prípadov preveroval NKÚ na východnom Slovensku.

Úrad preto v rámci kontroly [043/2025 Nakladanie s dlhodobým finančným majetkom v obciach a mestách](#) preveril, či konanie samospráv bolo v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a či takéto nakladanie so zvereným majetkom zabezpečilo jeho zveľaďovanie, ochranu a zhodnocovanie.

Kontrolou 14 samospráv zistil, že predajná cena akcií, ktoré vlastnili, bola určená na základe podkladov budúceho súťažiteľa. Rozdiel medzi menovitou hodnotou a predajnou cenou cenných papierov mal negatívny vplyv na výsledok hospodárenia kontrolovaných samospráv. Menovitá hodnota akcie bola 33 eur, predajná cena akcie 13,28 eur. Celková menovitá hodnota akcií VVS, a. s., všetkých kontrolovaných subjektov bola 20,9 mil. eur, celková predajná cena akcií všetkých kontrolovaných subjektov bola 8,4 mil. eur. Kontrolóri ďalej konštatujú, že podmienky obchodnej verejnej súťaže na prevod majetkových účastí kontrolovaných subjektov boli nastavené spôsobom, ktorý nezabezpečoval transparentnú, nediskriminačnú a čestnú hospodársku súťaž. Všetkých 14 kontrolovaných subjektov malo totožné podmienky obchodnej verejnej súťaže na prevod akcií. Vo všetkých prípadoch sa do súťaže prihlásil len jeden subjekt.

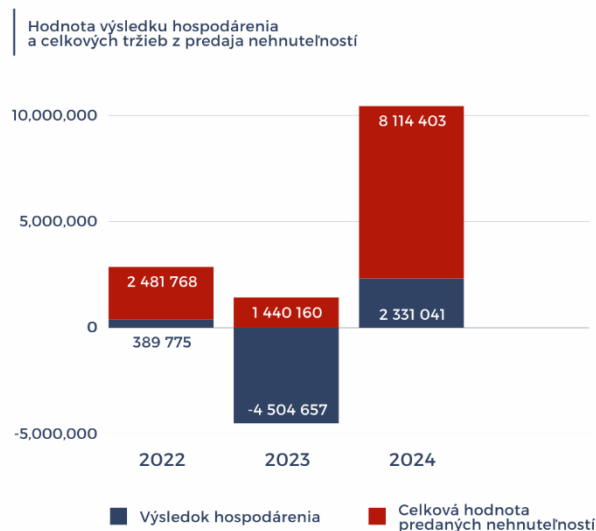
Prehľad o stave dlhodobého finančného majetku kontrolovaných subjektov (mestá)

Samosprávy na východnom Slovensku sa predajom akcií vodárenskej spoločnosti vzdali hlasovacích práv zodpovedajúcich počtu nimi vlastnených akcií. Stratili tak potenciálny vplyv na to, aby bol zisk vodárenskej spoločnosti použitý na obnovu vodárenskej infraštruktúry v najširšom možnom rozsahu. Vzdanie sa hlasovacích práv posilnilo postavenie ostatných akcionárov, ktorí tým získali výraznejší vplyv na rozhodovanie valného zhromaždenia, vrátane rozhodovania o použití zisku, investičnej politike a tvorbe rezerv. Vzdanie sa hlasovacích práv zo strany obcí a miest, spojené s používaním výnosov z dlhopisov vodárenskej spoločnosti na iné účely než na obnovu vodárenskej infraštruktúry, je, podľa NKÚ, porušením princípov riadneho hospodárenia a vybočením z rámca plnenia zákonných úloh v jednej zo zákonom zverených oblastí. Zároveň diskriminuje väčšinu akcionárov, ktorí nevymenili akcie za dlhopisy a túto situáciu by mali riešiť kompetentné štátne inštitúcie.

Pri kontrole [033/2025 Regionálna autobusová doprava](#) NKÚ preveroval, či Trenčiansky samosprávny kraj (TSK) a Nitriansky samosprávny kraj (NSK) pri zabezpečovaní a financovaní regionálnej autobusovej dopravy dodržiavajú nariadenia Európskeho parlamentu a právne predpisy SR. Podľa výsledkov auditu ekonomicky oprávnené náklady vrátane primeraného zisku v regionálnej autobusovej doprave v období 2022 až 2024 rástli rýchlejšie ako počet prepravených osôb. Trenčiansky samosprávny kraj vykázal v tomto období stratu za uskutočnené výkony v regionálnej autobusovej doprave v sume 102 570 314 eur a Nitriansky samosprávny kraj v sume 83 936 741 eur. NSK, ktorý dopravcu vysúťažil na základe verejného obstarávania, platil za jeden tarifný kilometer v priemere o 20 % menej ako TSK, ktorý zmluvných dopravcov nevybral na základe verejného obstarávania.

V kontrolnej činnosti za rok 2025 sa objavili aj prípady potvrdzujúce, že štát nebýva vždy dobrým manažérom, ani hospodárom. V rámci kontroly [035/2025 Hospodárenie Leteckých opravovní Trenčín, a. s.](#), zistil NKÚ porušovanie stanov, interných predpisov a povinnosti konať s náležitou starostlivosťou. Manažment spoločnosti dostal v stratovom roku 2023 odmeny, aj keď podľa interných pravidiel na ne nemal nárok. Spoločnosť vykázala záporný výsledok hospodárenia vo výške 4 504 657 eur, ale manažment dostal odmeny vo výške 211 748,90 eur. Opravovne v minulých rokoch dosahovali svojou činnosťou záporné hospodárske výsledky, ktoré si v roku 2022 a v roku 2024 kompenzovali predajom majetku vo svojom vlastníctve. V roku 2024 bola finančná situácia spoločnosti stabilná, avšak to bolo spôsobené predajom majetku a zvýšením jej základného imania zo strany jediného akcionára.

Kontrola [023/2025 Hospodárnosť pri správe dočasného majetku štátu](#) potvrdila mnohé porušenia či už národnej legislatívy v oblasti majetku štátu v dočasnej správe alebo interných predpisov Ministerstva vnútra SR. NKÚ kontroloval rezort vnútra a osem okresných úradov v sídle kraja, ktoré spravujú dočasný majetok štátu, získaný prepadnutím vecí, zhabaním majetku, odúmrtou, nálezom, či úschovou. V záveroch kontroly konštatuje nedodržanie povinností vyplývajúcich zo zákona o správe majetku štátu, zákona o účtovníctve či pravidiel pre zverejňovanie zmlúv s povinnými náležitosťami v Centrálnom registri zmlúv. Dočasní správcovia a ani ministerstvo vnútra nemajú reálny prehľad o skutočnej hodnote majetku štátu v dočasnej správe. Z 1 036 kontrolovaných prípadov až v 317 z nich boli preukázané neprimerane dlhé konania medzi jednotlivými úkonmi, a to v rozsahu od 91 až do 4 539 dní. Chybovosť v tejto oblasti dosiahla až 31 %. Na okresných úradoch v sídle kraja boli až v 587 z 1 036 kontrolovaných prípadov zistené porušenia právnych predpisov, zmluvných podmienok či interných predpisov Ministerstva vnútra SR. Predpisy boli teda porušené v každom druhom prípade.

Porušenie zákona a aj porušenie podmienok, ktoré si sám rezort stanovil v interných predpisoch, konštatoval NKÚ pri kontrole [011/2025 Vnútný kontrolný systém pri poskytovaní a vyúčtovaní dotácií z rozpočtovej kapitoly Ministerstva obrany SR](#). Na ministerstve obrany sa každý rok rozhodovalo o prídelení približne 4,6 milióna eur. Vnútný kontrolný systém rezortu nebol dôsledný, rovnaké chyby sa každoročne opakovali. Tajomník komisie nad rámec zákonných možností vyzýval na doplnenie údajov v žiadostiach alebo chýbajúcich podkladov, na posúdenie dostávala komisia aj neúplné žiadosti a niektoré anonymizované žiadosti ministerstvo upravovalo. Žiadosti nebolo možné podať elektronicky, ale výlučne len listinnou formou v hrebeňovej väzbe. Pri nedodržaní zmluvných podmienok ministerstvo voči prijímateľom dotácií neuplatňovalo sankcie. Podľa zákona o dotáciách v rezorte obrany, ktorý platil počas rokov 2022 až 2024, neúplné žiadosti nemali byť posudzované. Ale nižšia norma, výnos komisie, umožňoval tajomníkovi vyzvať žiadateľa na doplnenie žiadosti. Takýto postup bol v rozpore so zákonom a tento rozpor bol odstránený až v priebehu výkonu kontroly NKÚ, a to novelizáciou zákona o dotáciách, ktorá bola schválená Národnou radou SR v máji 2025.

Porušovanie pravidiel zaznamenali kontrolóri aj v rámci kontroly [037/2025 Kontrola hospodárenia v Strednej zdravotníckej škole Košice](#). NKÚ preveroval, či škola dodržiava všeobecne záväzné právne predpisy pri hospodárení s verejnými prostriedkami. Audit potvrdil, že škola v rozpore s rozpočtovým opatrením Košického samosprávneho kraja rozpísala nevyčerpané finančné prostriedky z roku 2023 v sume 40 818,15 eur, čím porušila finančnú disciplínu. Zároveň uhradila dohodnutú náhradu miezd v sume o 2 144,59 eur vyššej, čím porušila finančnú disciplínu. Ďalšie zistenia z kontroly presahovali rámec kompetencií NKÚ, preto o nich predseda informoval komisára pre deti. Ide o neetické a nepedagogické správanie sa niektorých pedagogických pracovníkov voči žiakom, vykazujúce až prvky psychického šikanovania.

Ďalší audit, naopak, potvrdil správnosť strategického rozhodnutia zlúčiť štátne teplárne do holdingu. Zo záverov kontroly [013/2025 Hospodárenie spoločnosti MH Teplárenský holding, a. s.](#), vyplýva, že rozhodnutie z roku 2022 zlúčiť šesť štátnych teplární do MH Teplárenského holdingu postupne prinieslo dobré hospodárske výsledky. Kľúčové modernizačné projekty však meškajú a investičný dlh spoločnosti už presahuje 460 miliónov eur. Aktuálne hospodárske výsledky a budúci rozvoj spoločnosti negatívne poznačilo rozhodnutie vedenia rezortu hospodárstva

neposkytnúť v roku 2025 podnikom so 100-percentnou účasťou štátu kompenzácie za vládou schválenú zníženú cenu dodávky tepla. Očakáva sa prepad výsledku hospodárenia pred zdanením za rok 2025 zo zisku viac ako 21 miliónov do straty mínus 3,7 milióna eur. Negatívom sú meškajúce investície do ekologických zdrojov tepla. Ešte v roku 2021 spoločnosť deklarovala, že prestane spaľovať uhlie v roku 2023. Čierne uhlie stále tvorilo v minulom roku v palivovom mixe 4,60 %. Spaľovanie hnedého uhlia dokonca vzrástlo na 20,60 %. Z významných ekologických projektov mešká napríklad investícia v Košiciach na využívanie tepla z projektu GEOTERM, ktorá bola naplánovaná už na rok 2021, no dodnes nie je dokončená.

V rozsiahlej kapitole Kontrolná činnosť sme prierezovo zhrnuli výsledky desiatok kontrol z roku 2025 a pomenovali najvýznamnejšie systémové nedostatky, ktoré je potrebné okamžite začať naprávať. Absencia stratégií a strategického riadenia, absencia relevantných dát, porušovanie pravidiel a kultúra beztretnosti sa rozmohli naprieč verejnou správou. Opakujúce sa zistenia z kontrol naznačujú, že inštitucionálny systém pomaly prichádza o schopnosť riadiť sám seba. Rozhodovanie bez dôkazov sa odpája od reality. Systém sa nemôže učiť z vlastných chýb, lebo nemá spätnú väzbu. Zákony a interné predpisy sa berú skôr ako odporúčania, procesy sa obchádzajú, skracujú alebo plnia formálne. Kvalita rozhodovania klesá a rastie priestor pre svojvôľu. Zodpovednosť sa rozplýva, neefektívnosť sa stáva normou a rovnaké chyby sa opakujú. Keďže follow up kontroly po rokoch potvrdili pretrvávanie identifikovaných problémov bez ich nápravy, systém je, zrejme, už v štádiu, keď dokáže absorbovať kritiku bez zmeny správania. Náprava tohto stavu si vyžaduje systémový reštart a komplexné reformy. Ak sa takýto vývoj nepodarí včas zastaviť a rozmôže sa naprieč celou verejnou správou, štát prestane byť riadeným systémom a začne sa meniť na súbor formálne existujúcich inštitúcií, ktoré spotrebúvajú zdroje, ale nedokážu dlhodobo riešiť problémy spoločnosti. Preto v rámci reforiem nestačí len vymeniť ľudí, je potrebné zmeniť pravidlá tak, aby systém sám osebe trestal nezodpovednosť a odmeňoval efektívnosť.

Impakt

Pridaná hodnota úradu pre krajinu a občana

Impakt je jedným zo strategických pilierov činnosti NKÚ. Predstavuje merateľný a preukázateľný vplyv kontrolnej, metodologickej a vzdelávacej činnosti Úradu na kvalitu riadenia verejných zdrojov, fungovanie verejných politík a úroveň transparentnosti vo verejnej správe. Hodnota impaktu sa prejavuje najmä implementáciou odporúčaní, zlepšovaním procesov, zvyšovaním odbornej kapacity inštitúcií a posilnením verejnej diskusie o správe vecí verejných.

Každoročné stretnutie najvyšších predstaviteľov kontrolných inštitúcií z krajín V4+2 sa v roku 2025 uskutočnilo v máji v Maďarsku. NKÚ spracoval a prezentoval aktuálnu tému zameranú na impakt kontrolnej činnosti, pri ktorej využil výsledky vlastného prieskumu medzi NKI krajín V4+2. Získané poznatky boli využité pri tvorbe metodiky zameranej na impakt kontrol vykonaných slovenským NKÚ.

Impakt prostredníctvom odporúčaní a opatrení

Odporúčania NKÚ sú jedným z najviditeľnejších nástrojov s priamym dopadom na fungovanie verejnej správy. Sú formulované na základe dôkladnej kontrolnej činnosti a reflektujú systémové slabé miesta, nedostatky v riadení, riadiacich procesoch či verejných politikách.

V roku 2025 sa opätovne ukázalo, že implementácia odporúčaní má priamy dopad na posilnenie finančnej disciplíny a odstránenie nehospodárnych postupov, zavádzanie účinnejších interných kontrolných a riadiacich mechanizmov, zlepšenie procesov vo verejných organizáciách vrátane zberu a kvality dát, prípravu legislatívnych úprav a metodických štandardov na úrovni štátu.

Kontrolované subjekty dlhodobo oceňujú najmä adresnosť odporúčaní, ich praktickú aplikovateľnosť a možnosť využiť ich pri nastavovaní vnútorných procesov. Úspešná implementácia odporúčaní zároveň zvyšuje dôveryhodnosť úradu a významne posilňuje jeho postavenie ako partnera pre verejnú správu.

V roku 2025 NKÚ SR identifikoval celkom **779 zistení**, ktoré sa týkali porušenia zákona, až po systémové nedostatky, ktorých dôsledkom bolo, že vynaložené zdroje sa nevyužívali efektívne, hospodárne alebo účinne.

Na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov a dosiahnutie lepších výsledkov prijali kontrolované subjekty **622 opatrení**, v ktorých reagovali na zistené nedostatky v rámci kontrol realizovaných na kontrolovaných subjektoch. Zo 622 opatrení bolo kontrolovanými subjektmi splnených, resp. priebežne plnených 400 opatrení.

Na základe výsledkov kontrol NKÚ v roku 2025 navrhol kontrolovaným subjektom celkom **220 odporúčaní** z rôznych oblastí – od porušenia zákona až po systémové nedostatky. Z toho v správach adresovaných výborom NR SR navrhol 50 odporúčaní, zameraných predovšetkým na systémové nedostatky a na zlepšenie činnosti kontrolovaných subjektov.

Príslušným výborom v roku 2025 NKÚ celkom zaslal správy o výsledku 28 kontrolných akcií. V týchto správach navrhol 28 odporúčaní na zlepšenie aktuálneho stavu v kontrolovanej oblasti. Na lepšie využívanie verejných financií bolo zameraných 24 odporúčaní, z toho 4 odporúčania boli zamerané na legislatívnu úpravu.

Ďalších 22 odporúčaní, uvedených v deviatich správach z kontrolnej činnosti, bolo určených iba pre kontrolované subjekty, ako aj gestorov kontrolovanej problematiky. Tieto správy neobsahovali návrh na uloženie úloh výbormi NR SR pre kontrolované subjekty, resp. pre gestorov kontrolovanej problematiky. Z 22 odporúčaní bolo jedno zamerané na legislatívnu úpravu. V rámci kontroly zameranej na činnosť a poskytovanie finančných prostriedkov Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity bolo vedúcemu úradu vlády navrhnuté novelizovať zákon o poskytovaní dotácií v pôsobnosti úradu vlády s cieľom zefektívnenia a zrýchlenia procesov poskytovania dotácií na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých životných situácií rómskej komunity.

Výbory NR SR prerokovali v roku 2025 celkom 15 správ z plánov kontrolnej činnosti na roky 2023, 2024 a 2025. V predložených a prerokovaných správach v roku 2025 NKÚ navrhol 10 odporúčaní vrátane troch návrhov na legislatívne zmeny.

Na rokovaní výborov vedenie NKÚ uviedlo správy z kontrol, ich závery a navrhnuté odporúčania pre výbory, ako aj pre gestorov kontrolovaných politík a kontrolované subjekty. V rámci rozpravy k tomuto bodu rokovania boli výsledky kontrol a odporúčania NKÚ akceptované prítomnými. Výbory NR SR vzali odporúčania na vedomie. Do uznesenia sa však premietlo len odporúčanie Výboru NR SR pre hospodárske záležitosti, v ktorom uložil úlohu pre Ministerstvo hospodárstva SR. Výbor NR SR v uznesení žiadal podpredsedníčku vlády a ministerku hospodárstva predložiť správy o prijatých opatreniach na odstránenie nedostatkov zistených kontrolou príspevkových organizácií ministerstva hospodárstva.

NKÚ dlhodobo venuje pozornosť verejným politikám, pri kontrole ktorých opakovane zisťuje nedostatky. Významné zistenia z týchto kontrol v roku 2025 zasielal aj na rokovanie **vlády Slovenskej republiky**.

Problematicke zdravotníctva sa venuje dlhodobo. Výsledky kontrol zameraných na úhradové mechanizmy vo vybranej zdravotnej starostlivosti poskytovanej na základe verejného zdravotného poistenia a na záväzky zdravotníckych zariadení predložil Úrad na 88. rokovaní vlády. Vláda 7. 5. 2025 prerokovala materiál ako informatívny a výsledky kontrol i odporúčania vzala na vedomie.

Cestná infraštruktúra je významná nielen pre hospodárstvo v podobe prepravy tovarov a materiálu, ale aj pre každodenný život obyvateľov v podobe hromadnej a individuálnej prepravy osôb za prácou, vzdelávaním alebo inými činnosťami. Zistenia z kontroly zameranej na túto oblasť predložil NKÚ na 98. rokovaní vlády, ktorá ho prerokovala ako informatívny a vzala na vedomie závery kontroly 20. 8. 2025.

Na 67. rokovaní vlády 15. 1. 2025 bola zaradená Ústna informácia k financovaniu mobilných odberových miest ako riadny materiál. Informáciu predniesol predseda NKÚ. Kabinet ju zobral na vedomie bez prijatia uznesenia.

Impakt prostredníctvom Follow up kontrol

Priamy impakt NKÚ sa najvýraznejšie prejavuje prostredníctvom kontrol follow-up, ktoré overujú, či kontrolované subjekty skutočne prijali opatrenia a implementovali odporúčania úradu v praxi. Follow-up kontroly tak predstavujú kľúčový nástroj na meranie reálneho posunu v kvalite procesov, hospodárnosti a efektívnosti riadenia verejných zdrojov.

V roku 2025 sa pri týchto kontrolách opakovane potvrdilo, že odporúčania NKÚ vedú k odstráneniu závažných systémových nedostatkov, k zavedeniu jednotných riadiacich a kontrolných mechanizmov, ako aj k zlepšovaniu dátovej kvality a transparentnosti. Úspešná implementácia odporúčaní preukázateľne zvyšuje úroveň dobrej správy vecí verejných a zároveň posilňuje reputáciu úradu ako kompetentného partnera pre verejnú správu.

Tento priamy impakt zdôrazňuje dôveryhodnosť NKÚ a vysvetľuje, prečo je úrad vnímaný ako autorita doma aj v zahraničí – od verejnosti až po medzinárodné inštitúcie, ktoré si žiadajú jeho odborné výstupy a metodické know-how.

V roku 2025 NKÚ vykonal osem tzv. follow up kontrol, v rámci ktorých sa opakovane vrátil do niektorých inštitúcií alebo opakovane skontroloval nejakú oblasť, kde sa zamerl na plnenie opatrení z predchádzajúcich kontrol. Keďže takýto postup sa osvedčil, NKÚ bude v nadchádzajúcom období pokračovať v tomto type kontrol.

Impakt cez implementáciu odporúčaní do systémových zmien

K najvýznamnejším prejavom impaktu NKÚ patrí situácia, keď odporúčania úradu presiahnu rámec jednotlivých organizácií a premietnu sa do **legislatívnych úprav, vládnych opatrení alebo celospoločenských strategických dokumentov**. Ide o najvyššiu úroveň účinku, keď výsledky kontrol priamo ovplyvnia systémové nastavenia štátu.

V roku 2025 sa ukázalo, že implementácia odporúčaní NKÚ je dôležitým stimulom pre prípravu legislatívnych noriem, ktoré reflektujú zistené nedostatky v riadení verejných zdrojov. Legislatívne zmeny majú navyše multiplikačný účinok: po ich prijatí dochádza k zjednoteniu postupov, zvýšeniu zodpovednosti a obmedzeniu priestoru pre nehospodárnosť naprieč celým sektorom verejného riadenia. Implementácia odporúčaní do legislatívy preto predstavuje zásadný vplyv NKÚ na kvalitu a stabilitu správnych procesov v štáte.

Tento proces je jedným z najvýznamnejších prejavov impaktu, pretože ukazuje, že NKÚ nie je iba kontrolným orgánom, ale aj hodnotným odborným partnerom pre tvorcov politik.

V roku 2025 Parlament prijal na základe odporúčaní z kontrol NKÚ štyri právne predpisy, ktoré nepriamo novelizovali aj ďalšie predpisy. Ide o novelu zákona o vodách, zákona o miestnom poplatku za rozvoj, zákona o hazardných hrách a zákona o kontrole výkonu niektorých rozhodnutí technickými prostriedkami. Na januárové (2026) rokovanie NR SR bol zaradený návrh zákona o cestnej premávke, ktorý zefektívni systém povinného zmluvného poistenia (PZP) a radikálne zníži počet nepoistených vozidiel v cestnej premávke. Zmeny legislatívy sú dôsledkom kontrolných zistení NKÚ. V rámci medzirezortného pripomienkového konania Úrad pripomienkoval viacero zákonov, ktoré reagovali na zistenia kontrol napríklad v oblasti školstva a vodárenstva.

Impakt prostredníctvom vzdelávania

Vzdelávanie predstavuje ďalší dôležitý nástroj impaktu. NKÚ systematicky rozvíja odborné kapacity nielen svojich zamestnancov, ale aj širokého spektra inštitúcií verejnej správy.

Výsledky kontrol často upozorňujú na potrebu posilnenia odbornosti či jednotných metodických štandardov. Aj preto úradu každoročne pribúdajú nové požiadavky od ministerstiev, verejných podnikov či územnej samosprávy, ktoré žiadajú o odborné školenia k témam kontroly, prezentácie výsledkov kontrol s vysvetlením odporúčaní, o tvorbu a zdieľanie metodík a príkladov dobrej praxe, konzultácie pri nastavovaní procesov podľa zistení NKÚ.

Tento dopyt je jasným signálom, že NKÚ je vnímaný ako **autorita v oblasti metodiky, riadenia rizík a dobrej správy**, no zároveň ako partner, ktorý pomáha inštitúciám predchádzať budúcim problémom. Rozvoj vzdelávacích aktivít tak priamo podporuje šírenie výsledkov kontrolnej činnosti do celého systému verejnej správy a zvyšuje profesionálnu úroveň kontroly a riadenia.

Veľmi intenzívna je profesionálna spolupráca NKÚ s prokuratúrou a policajným zborom v rámci memoranda o spolupráci. Celkovo sa v rámci Memoranda o spolupráci uzatvorenom medzi Ministerstvom vnútra SR, Generálnou prokuratúrou SR a NKÚ SR v roku 2025 uskutočnilo 29 pracovných stretnutí, porád a konzultácií na centrálnej a regionálnej úrovni. NKÚ poskytol súčinnosť v 32 prípadoch a oznámil svoje podozrenia orgánom činným v trestnom konaní v 10 prípadoch.

Multilaterálne rokovanie na Generálnej prokuratúre vytvorilo podklady pre systémové legislatívne zmeny v oblasti nezákonného umiestňovania odpadov a upozornilo na nečinnosť orgánov verejnej správy, čím posilnilo tlak na riešenie problému na národnej úrovni. Regionálne konzultácie zlepšili tok informácií o podnetoch, zvýšili kvalitu preverovania majetkových škôd a podporili odbornú pripravenosť OČTK (napr. požiadavky na školenia a odborné konzultácie). Zistenia NKÚ boli využité prokuratúrami pri vlastných previerkach aj legislatívnych návrhoch, najmä v oblasti nakladania s majetkom obcí, čo potvrdilo ich praktickú hodnotu a viedlo k návrhom na spresnenie zákonov.

Spolupráca v rámci memoránd (Žilinská univerzita, ÚVO) podporila odborné rozhodovanie vo verejnom obstarávaní a dopravných projektoch, čím posilnila kvalitu verejných politík.

Impact prostredníctvom spolupráce

Spolupráca na **národnej aj medzinárodnej úrovni** bola a je súčasťou modernej koncepcie impaktu. NKÚ v roku 2025 aktívne pôsobil v pracovných skupinách, konzultoval pripravované legislatívne zmeny a poskytoval odborné stanoviská. Inštitúcie verejnej správy často reagovali na výsledky kontrol a oslovili úrad so záujmom o metodickú podporu pri nastavovaní opatrení, spoločné analytické a konzultačné stretnutia, účasť na odborných fórach a diskusiách.

Zástupcovia NKÚ sa v roku 2025 zúčastnili na viacerých konferenciách, na ktorých prezentovali skúsenosti z vykonaných kontrol, skúsenosti vo využívaní medzinárodných štandardov, ako aj výsledky vykonaných kontrol. Napríklad na odbornej konferencii Asociácie prednostov úradov miestnej samosprávy v marci 2025 v Podbanskom. NKÚ tu prezentoval východiská, poznatky, skúsenosti a závery vyplývajúce z ukončenej kontroly pod názvom Systém programového rozpočtovania v územnej samospráve. Ďalej na odbornej konferencii Združenia hlavných kontrolórov miest a obcí SR, kde sa prezentovali skúsenosti NKÚ pri využívaní medzinárodných štandardov v praxi a ich využiteľnosť aj pre činnosť hlavných kontrolórov.

V septembri sa zástupcovia NKÚ zúčastnili na XXIII. Sneme Združenia hlavných kontrolórov SR, kde v rámci odbornej konferencie odprezentovali podrobné výsledky kontrolnej akcie Dohody v samospráve. Výsledky kontrolnej činnosti NKÚ boli odprezentované na Sneme regionálneho ZMO Jaslovské Bohunice v marci 2025.

Zástupcovia úradu sa tiež zúčastnili na konferencii Drontex a prezentovali výsledky predbežnej štúdie z roku 2023 o účinnosti kontrolného systému súvisiaceho s prevádzkou bezpilotných lietadiel.

V roku 2025 zorganizoval NKÚ tri workshopy; zástupcovia Úradu sa aktívne zúčastnili na 20 odborných konferenciách, snemoch a pracovných stretnutiach. Workshopy NKÚ boli zamerané na prezentovanie výsledkov vykonaných kontrol.

V novembri úrad realizoval workshop **Stav a problémy zverejňovania otvorených údajov**. Otvorené údaje sa stávajú čoraz dôležitejšou súčasťou modernej verejnej správy. Ich zverejňovanie a efektívne využívanie prispieva k vyššej transparentnosti, zlepšuje kontrolu verejných financií a vytvára priestor pre inovácie v celej spoločnosti. Na workshope sa zúčastnilo viac ako 160 profesionálov z analytických jednotiek ministerstiev alebo samospráv.

Workshop **Duševné zdravie detí na základných školách** sa uskutočnil v novembri 2025. Cieľom bolo rozšíriť odbornú diskusiu o ďalšie kroky v tejto oblasti a podporiť spoluprácu medzi všetkými aktérmi, ktorí môžu prispieť k systematickej podpore duševného zdravia detí.

Problemátike **vodárenstva sa venoval workshop** na NKÚ v júni 2025. Udržateľný rozvoj a modernizácia vodárenskej či kanalizačnej infraštruktúry, účinnosť kontroly zo strany akcionárov vodárenských spoločností, ktorými sú obce a mestá, ale aj efektívny nezávislý dohľad zo strany ústredných orgánov štátu sú nosné riziká, na ktoré dlhodobo upozorňuje národná autorita pre oblasť externej kontroly nielen vládu, parlament, ale aj zástupcov miestnych samospráv. V ostatných mesiacoch monitoruje NKÚ predovšetkým dianie vo Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti (VVS), a. s., ktorá patrí medzi najväčšie spoločnosti zodpovedajúce za jednu z podstatných kritických infraštruktúr štátu.

O tom, že voda je nielen strategickou komoditou, ale predovšetkým národným bohatstvom, sa zhodli aj audítori 44 národných kontrolných inštitúcií z celej Európy, vrátane Európskeho dvora audítorov a Izraela v júni 2025 na výročnom stretnutí pracovnej skupiny pre environmentálne audity (Working Group on Environmental Auditing – EUROSAI WGEA). Výsledky kontroly vybraných vodárenských spoločností boli prezentované aj na stretnutí

pracovnej skupiny EUROSAI pre kontrolu životného prostredia (EWGEA), ktorá sa konala v septembri 2025 v Bratislave.

Impakt v medzinárodnom prostredí

NKÚ sa v roku 2025 profiloval nielen ako kľúčová kontrolná autorita na národnej úrovni, ale aj ako rešpektovaný partner v európskom a medzinárodnom prostredí.

Vysoká odborná úroveň úradu a jeho prínos k posilňovaniu dobrej správy vecí verejných boli opakovane potvrdené tým, že **bol poverený vedením pracovných aktivít v rámci európskej organizácie pre bezpečnosť leteckej prevádzky EUROPOL-u**. Je to významné ocenenie dôvery v jeho analytické, metodické a koordinačné schopnosti. Auditná rada spoločnosti EUROCONTROL v roku 2025 zvolila Slovenskú republiku za predsednícku krajinu na obdobie od 1. 7. 2025 do 30. 6. 2027. Mandát člena Auditnej rady je určený na obdobie štyroch rokov pre členské štáty EÚ.

NKÚ aj v roku 2025 zastával pozíciu predsedu Podvýboru pre vzájomné hodnotenie najvyšších kontrolných inštitúcií v rámci medzinárodnej organizácie INTOSAI (Podvýbor pre Peer Reviews). Význam a prínos nestranného hodnotenia nezávislosti a kvality inými najvyššími kontrolnými inštitúciami sa v čase politickej a ekonomickej nestability ešte posilnil. Veľký záujem o uvedenú problematiku bol potvrdený účasťou 70 NKI na eKonferencii o implementácii metodiky Peer Review, ktorú úrad organizoval v júni 2025. Vysokou účasťou NKI z celého sveta potvrdili profesionalitu práce, ktorú Úrad vykonáva. Na tieto trendy nadviazal predseda NKÚ na XXV. kongrese INTOSAI koncom októbra 2025 v egyptskom Sharm-El Shaiku. Na medzinárodnom fóre prezentoval stratégiu rozvoja a smerovania Podvýboru pre Peer Reviews na najbližšie tri roky.

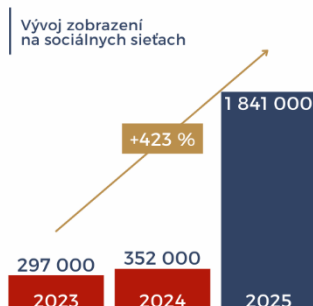
Zahraničné partnerské inštitúcie i medzinárodné organizácie pravidelne žiadajú NKÚ o prezentovanie výsledkov kontrolnej a metodickej činnosti, o zdieľanie príkladov dobrej praxe a o účasť na odborných diskusiách.

NKÚ vypracoval v roku 2025 Metodickú príručku pre Fraud. Nastavovaním a precizovaním vnútorných písomných postupov a procesov kontroly kvality, ako aj svojou kontrolnou činnosťou zvyšuje profesionalitu tak, aby bol na národnej a medzinárodnej úrovni vnímaný ako transparentná a dôveryhodná inštitúcia externej kontroly. NKÚ spolupracoval so stakeholdermi v tejto oblasti (Zastavme korupciu, Transparency International a Protikorupčná jednotka – Úrad vlády SR). Zároveň o príručku prejavili záujem aj niektoré najvyššie kontrolné inštitúcie (NKI Lotyšska, NKI Spojené arabské emiráty). Zástupcovia Úradu sa v roku 2025 zúčastnili na ďalších 13 medzinárodných konferenciách a pracovných stretnutiach v rámci vykonávaných medzinárodných kontrol. Na medzinárodnej úrovni bola prezentovaná aplikácia úradu MUMAP.

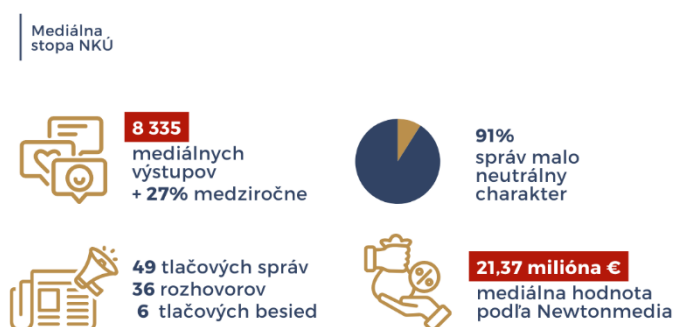
Impakt cez verejnú diskusiu a komunikáciu

Významná časť Impaktu sa prejavuje aj v oblasti **komunikácie a spoločenskej odozvy**. V roku 2025 sa opakovane potvrdilo, že výstupy Úradu sú stabilnou súčasťou odborných mediálnych diskusií, správy úradu sú citované v médiách v kontexte verejných politík, predstavitelia NKÚ sú pozývaní na konferencie, diskusné fóra a odborné podujatia.

Byť viditeľnejší, intenzívnejšie prezentovať výsledky kontrol a dôslednejšie presadzovať zmeny, ktoré môžu priniesť pozitívny posun – to sú v komunikačnej oblasti hlavné ciele národnej autority pre externú kontrolu. V roku 2025 bol tento zámer podporený výraznejšou mediálnou aktivitou, ktorá prispela nielen k širšiemu povedomiu o práci úradu, ale aj k vyššiemu tlaku na realizáciu odporúčaných zmien. Tento trend sa prejavil rastúcim počtom mediálnych výstupov, zvýšenou návštevnosťou webového sídla úradu a dynamickým rastom sledovanosti na sociálnych sieťach. Novým nástrojom komunikácie na sociálnych sieťach boli v roku 2025 videá, ktoré mali hlavný podiel na náraste interakcií a aj počte sledovateľov. Počet zobrazení postov na sociálnych sieťach medziročne vzrástol o 420 %, videá zaznamenali celkovo 1,1 milióna pozretí, počet followerov na Facebooku medziročne vzrástol o 60 %.

Aktivity NKÚ vzbudili aj výraznú mediálnu pozornosť. V uplynulom roku monitoring zachytil 8 335 výstupov, ktoré sa týkali NKÚ. Predstavuje to **27-percentný medziročný nárast**. Až 91 % mediálnych správ o úrade bolo neutrálnych, čo potvrdzuje vecný a profesionálny charakter komunikácie. Monitorovacia spoločnosť Newtonmedia vyčíslila, že mediálne zmienky o aktivitách úradu mali spolu za minulý rok hodnotu 21,37 miliónov eur. Úrad celkovo vydal 49 tlačových správ, jeho predstavitelia poskytli 36 rozhovorov a zorganizovaných bolo šesť tlačových besied.

Webové sídlo NKÚ patrí medzi základné relevantné zdroje informácií o úrade a o výsledkoch kontrolnej činnosti. V uplynulom roku prešlo jeho rozhranie redizajnom v súlade s Jednotným dizajn-manuálom elektronických služieb Slovenska (ID-SK). S prechodom na nový web začal úrad využívať aj iný analytický nástroj na meranie návštevnosti a ďalších aktivít používateľov, a to medzinárodne uznávaný Google Analytics. Podľa meraní dosiahol web NKÚ v minulom roku takmer 180 000 návštev, z toho takmer 75 000 bolo unikátnych. Web úradu si denne priemerne pozrelo 204 návštevníkov, ktorí si za rok zobrazili viac ako 256 000 stránok a takmer 11 900-krát si stiahli niektorý z dokumentov.

Internú komunikáciu smerom k zamestnancom považuje vedenie úradu za mimoriadne dôležitý komunikačný kanál. Vedenie úradu presadzuje otvorenosť v komunikácii nielen smerom navonok, ale aj dovnútra organizácie, pretože zamestnanci sú základným pilierom každej úspešnej inštitúcie. Angažovaní a informovaní zamestnanci prispievajú k pozitívnej pracovnej kultúre, ktorá podporuje spoluprácu, dôveru a celkový rozvoj organizácie. Na komunikáciu so zamestnancami slúži viacero nástrojov – intranet, e-maily a newsletter. Súčasťou internej komunikácie je aj organizovanie rôznych podujatí pre zamestnancov.

V novembri 2025 v rámci záväzku úradu – pravidelne si merať svoj verejný vplyv, vyplývajúci mu z hodnotenia Peer review, sa uskutočnil telefonický prieskum agentúry AKO na vzorke 1 000 respondentov. Na základe jeho výsledkov je poznateľnosť úradu 76,8 %, dôveryhodnosť 55,2 %, spoločenský prínos 84,1 % a ako nezávislý vníma NKÚ 36 % respondentov.

NKÚ zaevidoval v roku 2025 celkom 700 podaní fyzických osôb a právnických osôb. Z podaní patriacich do kontrolnej pôsobnosti NKÚ poukazovala prevažná väčšina na nehospodárne nakladanie s finančnými prostriedkami a majetkom obcí a na porušovanie všeobecne záväzných právnych predpisov, naďalej rezonovala téma vody a zdravotníctva, viaceré podnety sa týkali prideľovania dotácií zo strany ministerstva kultúry alebo ministerstva školstva, častejšie sa začali objavovať aj podnety na nehospodárne nakladanie s majetkom štátnych škôl a podozrenia z porušovania pravidiel zo strany školských zariadení. V roku 2025 Úrad obdržal 9 podnetov od poslancov NR SR.

Na základe podnetov boli v roku 2025 vykonané kontroly v obci Pukanec, Podhájska, Humenné, ďalej kontroly zamerané na fungovanie Slovenskej pošty, v Združení obcí Horného Turca, Regionálnej autobusovej dopravy a centrálného ekonomického systému Ministerstva financií. Z podaní, ktoré nepatria do kontrolnej pôsobnosti NKÚ, išlo najčastejšie, tak ako aj v minulých rokoch, o spotrebiteľské reklamácie týkajúce sa dodávateľov energií, o podania vyjadrujúce nespokojnosť s činnosťou správcu bytového domu, ako aj o podania týkajúce sa nevysporiadaných vlastníckych vzťahov či dedičských konaní.

Impakt a ďalšie aktivity

V roku 2025 dosiahol slovenský kontrolný úrad významný odborný a spoločenský Impakt prostredníctvom aktivít, ktoré posilnili jeho postavenie v oblasti verejnej kontroly aj **v akademickom prostredí**. Výrazným výsledkom je príprava profesijného bakalárskeho študijného programu na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici, zameraného na problematiku kontroly, v rámci ktorého budú gestorovať študijné predmety aj zástupcovia NKÚ. Táto iniciatíva predstavuje nový spôsob systematického prenosu poznatkov úradu do vysokoškolského vzdelávania. Úrad zároveň posilnil svoju úlohu v oblasti zabezpečovania kvality vzdelávania prostredníctvom členstva svojho zástupcu v Rade pre vnútorný systém zabezpečovania kvality vzdelávania na SPU v Nitre, čím prispel k prepojeniu kontrolnej praxe s akademickými štandardmi.

Významným prejavom spoločenského Impaktu bola citácia zistení NKÚ v správe prezidenta Slovenskej republiky o stave republiky. Prezident zároveň ocenil významný kvalitatívny posun v práci NKÚ, ktorý podľa neho prešiel od byrokratických kontrol ku kvalitatívnym kontrolám. V marci 2025 po svojej prvej návšteve v priestoroch NKÚ prezident avizoval, že prezidentská kancelária chce viac spolupracovať s NKÚ.

Na európskej úrovni rezonovali zistenia úradu v súvislosti s kontrolou projektov financovaných z eurofondov, pričom slovenský kontrolný úrad bol označený za jeden z najlepších kontrolných úradov v EÚ. Pozitívny ohlas mala aj predbežná štúdia o stave elektromobility, ktorú ocenila Slovenská asociácia pre elektromobilitu (SEVA). Štúdia presne pomenovala dlhodobé problémy v tejto oblasti a prispela k odbornej diskusii o strategických prioritách štátu. NKÚ naďalej aj v roku 2025 zabezpečoval výkon predsedníctva Výboru pre vnútorný audit a vládny audit.

Impakt nie je doplnkovou aktivitou úradu – je jadrom jeho poslania. Predstavuje skutočný výstup z kontrolnej činnosti a ukazuje, ako NKÚ prispieva k lepšiemu riadeniu verejných zdrojov, posilneniu transparentnosti a integrity, zvyšovaniu kvality verejných politík, profesionalizácii verejnej správy, budovaniu dôvery verejnosti v štátne inštitúcie.

Zahraničná činnosť

NKÚ je od svojho založenia v roku 1993 aktívnym členom INTOSAI – medzinárodnej organizácie združujúcej najvyššie kontrolné inštitúcie z celého sveta, zároveň európskej regionálnej organizácie EUROSAI. Experti NKÚ aktívne pôsobia v rôznych medzinárodných pracovných zoskupeniach a medzinárodných kontrolách.

Výsledkom našej dlhoročnej práce bolo zvolenie predsedu NKÚ 28. mája 2024 za prezidenta EUROSAI pre funkčné obdobie rokov 2027 až 2030. Po voľbe sa predseda NKÚ automaticky stal 1. viceprezidentom EUROSAI až do Kongresu EURSOAI, ktorý bude NKÚ SR organizovať v máji 2027. Následne bude prezidentom európskej kontrolárskej organizácie do roku 2030. Ide o významnú udalosť, na ktorej sa zúčastní približne 300 zahraničných delegátov z viac ako 50 krajín.

Príprava na prevzatie predsedníctva EUROSAI významne ovplyvnila medzinárodné aktivity NKÚ v roku 2025. Zástupcovia NKÚ sa zúčastnili na zasadnutí Správnej rady EUROSAI, ktorá je v období medzi kongresmi najvyšším orgánom EUROSAI. Sú členmi Projektovej skupiny pre vnútorné predpisy EUROSAI. Súčasťou prípravy na predsednícku pozíciu sú bilaterálne stretnutia s technickým sekretariátom z NKI Španielska, ktoré prebiehajú hlavne on-line.

V marci 2025 NKÚ hostil stretnutie najvyšších kontrolných inštitúcií zodpovedných za plnenie dvoch strategických cieľov EUROSAL (SG1 a SG2), ktorými sú podpora odbornej spolupráce a rozvoj inštitucionálnych kapacít. Na stretnutí boli prezentované informácie o činnosti medzinárodných pracovných zoskupení, pripravovaných vzdelávacích aktivitách a prebiehajúcich medzinárodných kontrolách v členských krajinách EUROSAL. NKÚ ako člen správnej rady EUROSAL má spolu s NKI Španielska na starosti Komunikačné portfolio EUROSAL. V rámci týchto činností Úrad založil a spravuje LinkedIn EUROSAL a vydáva dvojmesačník o novinkách a aktuálnych udalostiach v prostredí EUROSAL.

NKÚ sa zapojil do medzinárodných kontrol zameraných na starnutie obyvateľstva, vzdelávanie detí cudzincov, integračnú politiku štátu a kontrolu využívania AI v štátnej správe.

V januári sa v Paríži uskutočnilo spoločné zasadnutie OECD a najvyšších kontrolných inštitúcií z krajín EUROSAL. Hlavnou témou zasadnutia bola udržateľnosť verejných financií, využitie výkonnostných kontrol, revízia výdavkov a komunikácia s verejnosťou. Dve prezentácie NKÚ boli zamerané na udržateľnosť verejných financií v SR a zdieľanie skúseností s organizáciou medzinárodnej konferencie ESG.

Významnou udalosťou v roku 2025 bol **XXV. kongres INTOSAI**, ktorý sa konal v egyptskom Sharm-El Shaiku koncom októbra 2025. Na kongrese predseda NKÚ prezentoval činnosť Podvýboru pre Peer Review, ktorému NKÚ predsedá od roku 2013.

Vo svojej prezentácii predstavil plán činnosti podvýboru na najbližšie tri roky s hlavným strategickým zameraním na rozvíjanie spolupráce s regionálnymi organizáciami INTOSAI, podporu jej členov, ich nezávislosti a profesionality a aktualizáciu Príručky pre Peer Review (GUID 1900). Zároveň bolo toto významné celosvetové podujatie využité na organizovanie bilaterálnych stretnutí so zástupcami najvyšších kontrolných inštitúcií za účelom dosiahnutia uvedených strategických cieľov a zvyšovania povedomia o činnosti NKÚ a podvýboru.

Každoročné stretnutie najvyšších predstaviteľov kontrolných inštitúcií z krajín V4+2 sa minulý rok uskutočnilo v máji v Maďarsku. Organizátori navrhli nový formát rokovania – každá najvyššia kontrolná inštitúcia spracovala vybranú tému, pričom si potrebné informácie vyžiadala od všetkých zúčastnených krajín. NKÚ spracoval a prezentoval aktuálnu tému zameranú na impakt kontrolnej činnosti. Získané poznatky boli využité pri tvorbe metodiky zameranej na impakt kontrol vykonaných NKÚ.

Predstavitelia najvyšších kontrolných inštitúcií z členských krajín Európskej únie sa stretávajú každý rok na zasadnutí tzv. **Kontaktného výboru**. Na svojom zasadnutí v novembri 2025 na Malte diskutovali na tému konkurencieschopnosť Európskej únie.

NKÚ každý rok vysiela svojho zástupcu na zasadnutie **Medzinárodného dvora audítorov pre NATO**. Zastúpenie kontaktných pracovníkov je povinné pre všetky členské štáty NATO. Na minuloročnom zasadnutí sa v máji 2025 v Bruseli mimoriadne zúčastnil generálny tajomník NATO, ktorý je najvyšším predstaviteľom aliancie. Vzhľadom na program rokovania sa na zasadnutí okrem kontaktných pracovníkov zúčastnili aj najvyšší predstavitelia kontrolných inštitúcií členských krajín NATO. NKÚ zastupoval podpredseda Jaroslav Ivančo.

Experti NKÚ zastupujú úrad v rôznych medzinárodných pracovných zoskupeniach. Aktívne pôsobia v Pracovnej skupine EUROSAL pre kontrolu miestnej samosprávy, ktorá podporuje výmenu skúseností v oblasti kontroly samosprávy. Zástupkyne úradu v pracovnej skupine v roku 2025 zhromaždili informácie z rôznych krajín o výsledkoch kontrol z oblasti predprimárneho vzdelávania.

Zasadnutie Pracovnej skupiny EUROSAL pre kontrolu životného prostredia sa uskutočnilo v októbri v Bratislave. Kontrolóri NKÚ na zasadnutí zdieľali skúsenosti z kontroly vybraných vodárenských spoločností. NKÚ dlhodobo upozorňuje na potrebu systémových opatrení a legislatívnych zmien, ktoré majú zabezpečiť obnovu a rozvoj vodárenskej infraštruktúry, implementáciu účinných nástrojov regulačnej politiky a minimalizáciu rizík skrytej privatizácie.

Expert z odboru stratégie a analýz NKÚ dlhodobo zastupujú úrad vo viacerých medzinárodných zoskupeniach a získané poznatky implementujú v kontrolárskej aj analytickej činnosti. Na výročnom zasadnutí Sieť pre kontrolu fiškálnej politiky vo Varšave prezentovali závery kontroly strednodobého riadenia dlhu a likvidity na Slovensku. Popísali súčasný stav programového rozpočtovania na Slovensku a prístup NKÚ k hodnoteniu verejných politík v rámci vypracovania stanovísk k návrhu štátneho rozpočtu a návrhu štátneho záverečného účtu. Prezentované výsledky kontroly inšpirovali zahraničné najvyššie kontrolné inštitúcie k vykonaniu kontroly v tejto oblasti.

Na zasadnutí Pracovnej skupiny pre dáta a technológie prezentovali skúsenosti v oblasti dátovej analytiky – záložky o kvalite života v mestách a obciach v aplikácii MuMap, ktorá bola vyvinutá expertmi NKÚ a je inšpiráciou pre zahraničné najvyššie kontrolné inštitúcie. V uvedenej pracovnej skupine zastupujú Slovenskú republiku ako jedinou krajinu zo strednej a východnej Európy. Na zasadnutí Projektovej skupiny k analýze obalových dát (DEA) a ďalších metód benchmarkingu prezentovali analýzu NKÚ o hospodárení nemocníc, v ktorej použili metódu DEA v prostredí softvéru Pioneer. V blízkej budúcnosti úrad plánuje v MuMap spustenie novej záložky zameranej na fondy z EÚ, ktorá poskytne prehľad projektov realizovaných na území Slovenska v programových obdobiach 2007 až 2013 a 2014 až 2020 s využitím uvedeného analytického nástroja

Zasadnutie Pracovnej skupiny INTOSAI pre hodnotenie verejných politík a programov bolo v roku 2025 zamerané na analýzu dát a ich zakomponovanie do činnosti najvyšších kontrolných inštitúcií, budovanie kapacít pre dátovú analytiku a vizualizáciu výsledkov dátovej analýzy. Na zasadnutí experti prezentovali svoje skúsenosti a prax na NKÚ. Zástupca NKÚ je členom Projektového tímu pre hodnotenie dopadu evaluácií a kontrol výkonnosti, ktorý bol vytvorený v rámci uvedenej pracovnej skupiny. Cieľom projektového tímu je vytvorenie príslušnej metodiky v uvedenej oblasti.

Skúsenosti z metodiky, kontrolnej a analytickej činnosti si zástupcovia NKÚ vymieňali aj na bilaterálnych stretnutiach, ktoré sa na pozvanie predsedu uskutočnili v Bratislave. NKÚ navštívili zástupcovia z najvyšších kontrolných inštitúcií Česka, Slovinska a Turecka.

Okrem bilaterálnych stretnutí s národnými kontrolnými úradmi sa v máji v Bratislave uskutočnilo stretnutie s prezidentom najvyššej kontrolnej inštitúcie Európskej únie Európskeho dvora audítorov Tonym Murphym. Na stretnutí sa zúčastnila aj slovenská členka EDA Katarína Kaszasová. Hlavnými témami rokovania boli úlohy a poslanie najvyšších kontrolných inštitúcií na národnej a európskej úrovni a budúca spolupráca v oblasti metodiky a vzdelávania. Okrem rokovania na NKÚ sa uskutočnilo stretnutie s prezidentom SR, ministrom financií, poslancami Výboru SR pre financie a rozpočet a rektorom a študentami Ekonomickej univerzity.

Zástupcovia NKÚ sú v medzinárodnej kontrolárskej komunite vnímaní veľmi pozitívne, preto sú vyzývaní zdieľať svoje skúsenosti a pôsobiť ako lektori v rôznych vzdelávacích projektoch. Od roku 2025 je NKÚ zapojený do implementácie projektu financovaného z UNDP – rozvojového programu OSN, ktorého cieľom je vzdelávanie kontrolórov v oblasti zodpovedného riadenia v samospráve. Projekt bude realizovaný do roku 2029 a zapojení sú kontrolóri z najvyšších kontrolných inštitúcií zo Severného Macedónska, Čiernej Hory, Srbska, Bosny a Hercegoviny, Albánska a Moldavska.

Záver

Rok 2025 potvrdil dlhodobý nepriaznivý trend vo fungovaní verejnej správy na Slovensku. Výsledky kontrol NKÚ poukazujú na to, že napriek čiastkovým pozitívnym krokom je štát naďalej výrazne zaťažený systémovými problémami, ktoré brzdia jeho rozvoj. Úpadok, na ktorý úrad upozorňoval už v predchádzajúcich rokoch, sa v roku 2025 prehĺbil. Zlyhania v strategickom riadení, absencia kvalitných dát, oslabená kontrola, neefektívnosť procesov a kultúra beztrestnosti sa prejavili naprieč všetkými úrovňami a sektormi verejnej správy.

Najkritickejším problémom zostáva dátový chaos. Štát dlhodobo nie je schopný zabezpečiť dôveryhodné a prepojené údaje, ktoré sú predpokladom pre strategické rozhodovanie, plánovanie verejných investícií či riadenie verejných politík. Neaktuálne, neúplné alebo nesúrodé dáta znižujú schopnosť štátu reagovať na krízové situácie – či už ide o energetické, demografické alebo sociálne výzvy. V mnohých oblastiach sa tak namiesto analytických podložených rozhodnutí presadzujú riešenia založené na emóciách, tlaku rôznych záujmových skupín alebo politickej krátkozrakosti.

Kontroly zároveň opakovane odhalili nedostatočné plnenie kompetencií orgánmi verejnej správy, nefunkčné vnútorné kontrolné mechanizmy a absenciu strategických dokumentov alebo ich formálnosť bez reálneho využitia v riadení. Problémy sa vyskytujú nielen na úrovni centrálnej štátnej správy, ale aj v samosprávach, štátnych podnikoch či rozpočtových a príspevkových organizáciách. Mnohé z nich zápasia s nedostatočným odborným zázemím, radiacou nečinnosťou alebo neprehľadnými rozhodovacími procesmi.

Závažné sú aj zistenia týkajúce sa verejných financií. Slovensko zápasí s dlhodobou narastajúcim dlhom, pretrvávajúcimi deficitmi a nízkou kvalitou rozpočtového riadenia. Kľúčové konsolidačné opatrenia nepriniesli očakávaný efekt a výdavková stránka rozpočtu ostáva výrazne zaťažená povinnými sociálnymi výdavkami, rastúcou zadlženosťou verejných nemocníc či pomalým nábehom investičných projektov. Kontroly poukazujú na absenciu dlhodobej vízie a nedostatočné využívanie analytických nástrojov, ktoré by mohli stabilizovať financie v strednodobom horizonte.

V oblasti zdravotníctva kontroly odhalili pretrvávajúce štrukturálne problémy – od neefektívnych úhradových mechanizmov cez rastúce zadlženie nemocníc až po chýbajúce relevantné dáta o poskytovanej zdravotnej starostlivosti. Zistenia potvrdzujú, že nedostatok financií nie je hlavným problémom zdravotníckeho systému. Kľúčovým zdrojom neefektívnosti je skôr nedostatočná regulácia, nekvalitné riadenie, slabé dohľadové mechanizmy a absencia strategických priorít. Dôsledkom je zhoršujúca sa dostupnosť zdravotnej starostlivosti, pretrvávajúca regionálna nerovnosť a nadpriemerná finančná záťaž pacientov.

Rovnako závažné sú zistenia týkajúce sa systémových sociálnych politík, kde neprehľadné financovanie, či slabá adresnosť opatrení ohrozujú kvalitu a dostupnosť vzdelávania. V sociálnej oblasti dominujú rastúce výdavky na dôchodkový systém bez primeraných reforiem, pričom riziká spojené so starnutím populácie sú naďalej riešené nedostatočne.

Alarmujúca je situácia v oblasti čerpania eurofondov, kde Slovensko opätovne patrí medzi najpomalšie krajiny EÚ. Pomalé zazmluvňovanie projektov, meškajúce výzvy, nesystematické riadenie integrovaného územného rozvoja a nedostatočná pripravenosť gestorov ohrozujú plné využitie dostupných finančných prostriedkov. Nedostatky sa ukázali aj pri kontrole konkrétnych projektov, kde sa objavili administratívne chyby, neefektívnosť alebo neplnenie podmienok.

Stimulujúcim prvkom je rastúci dôraz NKÚ na impakt kontrolnej činnosti, systematické sledovanie implementácie odporúčaní a posilňovanie spolupráce so štátnymi inštitúciami, samosprávami aj medzinárodnými partnermi. Aj keď je implementácia odporúčaní nerovnomerná, v mnohých oblastiach prispela k zlepšeniu procesov, efektívnejšiemu riadeniu či zvýšeniu transparentnosti. NKÚ zároveň významne posilňuje svoju úlohu v oblasti vzdelávania a metodického usmerňovania verejného sektora.

Správa o výsledkoch kontrolnej činnosti za rok 2025 tak prináša jasný obraz: Slovensko potrebuje hlbokú a komplexnú modernizáciu verejnej správy. Nestačí kozmetická úprava jednotlivých procesov. Kľúčom je zmena prístupov k riadeniu, konsolidácia dátových systémov, zlepšenie kvality legislatívneho procesu, posilnenie vnútornej kontroly a profesionalizácia verejného sektora. Rovnako dôležité je odstránenie kultúry beztriestnosti a vytvorenie prostredia, v ktorom sa zodpovednosť, transparentnosť a efektívnosť stanú základnými princípmi fungovania štátu.

Slovensko stojí na križovatke. Výsledky kontrol NKÚ ukazujú, že súčasný model riadenia verejných politík je dlhodobou neudržateľný. Ak má krajina napredovať, zlepšovať kvalitu života občanov a posilniť svoju konkurencieschopnosť, je nevyhnutné začať uplatňovať systémové riešenia a opierať sa o objektívne dáta, profesionálnu správu a stabilné strategické vedenie. Správa NKÚ je v tomto smere dôležitým varovaním, no zároveň aj návodom, ako môže Slovensko vyjsť zo súčasnej stagnácie a prehľbujúceho sa úpadku.

Správa o vybraných ukazovateľoch ESG

NKÚ ako jeden z prvých subjektov verejnej správy predkladá historicky prvú správu o udržateľnosti. Cieľom tejto správy je transparentné zverejnenie vplyvov externého prostredia, primárne klimatických zmien na fungovanie Úradu, ako aj činnosti Úradu na tri hlavné oblasti v spoločnosti. Označujú sa anglickou skratkou ESG – životné prostredie (E – environment), sociálne prostredie (S – social) a spôsob riadenia a spravovania Úradu (G – governance). Ide o dvojicu k finančným výkazom, ale z nefinančného pohľadu.

Dobrovoľné prezentovanie týchto nefinančných údajov je reflexiou Úradu na svoju činnosť z pohľadu Agendy 2030, resp. 8 zo 17 Cieľov dlhodobej udržateľnosti (SDGs – Sustainability Development Goals):

- * Životné prostredie: 6 – živá voda a hygiena, 7 – dostupná a čistá energia, 12 – zodpovedná spotreba a výroba, 13 – ochrana klímy, 15 – život na pevnine;
- * Sociálna oblasť: 3 – kvalita života a zdravia, 8 – dôstojná práca a ekonomický rast;
- * Riadenie a správa: 16 – mier, spravodlivosť a silné inštitúcie.

NKÚ vníma správu aj ako príležitosť identifikovať miesta možného zlepšenia úradu v oblasti udržateľnosti a systematicky implementovať, monitorovať a objektívne vyhodnocovať nadväznú opatrenia. Zámerom vypracovania tejto správy je preto jednak transparentne komunikovať súčasný vplyv Úradu v oblastiach ESG, ako aj podporiť odolnosť úradu v krátkodobom aj dlhodobom horizonte. To si vyžaduje aj zabezpečenie udržateľného financovania, ako nutného predpokladu realizovateľnosti zodpovedajúcich SDGs.

Podľa legislatívy NKÚ nespadá do skupiny subjektov, ktorým povinnosť vykazovania informácií o udržateľnosti vyplýva zo zákona. Pri výbere metodiky tak bol zvolený Dobrovoľný štandard pre vykazovanie udržateľnosti (VSME – *Voluntary Small and Medium Enterprise European Sustainability Reporting Standards*), vypracovaný Európskou poradnou skupinou pre finančné výkazníctvo (EFRAG).

Metodika

VSME je primárne určený pre podnikateľské subjekty a explicitne neuvádza použitie v podmienkach verejných inštitúcií. EFRAG napriek tomu podporuje prenos metodiky aj mimo súkromný sektor. V porovnaní s východiskovým komplexnejším štandardom bolo posudzovanie dvojitej významnosti nahradené prístupom „ak je relevantné“. V správe sa tak nevyhodnocuje vplyv dodávateľsko-odberateľských reťazcov, ale posudzujú sa výhradne činnosti Úradu. Pri prvom zverejnení VSME rovnako nevyžaduje porovnanie s minulým obdobím.

Vynechanie vybraných informácií (VSME: B4.32, B5.34, B6.36, B7.37, B8.39, C3.54-56)

Za oblasť životného prostredia boli vynechané informácie, ktoré sa týkali znečistenia ovzdušia, vody a pôdy, biodiverzity, vôd, využívania zdrojov v rámci obehového hospodárstva a nakladania s odpadom, ako aj plán prechodu na zmiernenie zmeny klímy a zníženie emisií skleníkových plynov. Taktiež príjmy z vybraných sektorov spolu s vylúčením z referenčných ukazovateľov EÚ, keďže tieto parametre nie sú pre NKÚ vzhľadom na jeho činnosť relevantné. Uvedené sa týka aj štatistik o pracovnej sile zamestnávanej v zahraničí, pre ktoré nemá NKÚ náplň. Z dôvodu nedostatku potrebných údajov boli vynechané aj štatistiky o emisiách podľa Rozsahu 3 (SCOPE 3). Emisie, a teda aj uhlíková stopa zo spotreby energetických komodít bola vo vybraných prípadoch Rozsahu 1 a 2 (SCOPE 1 & 2) z dôvodu absentujúcich podkladov, predovšetkým v prípade prenajatých priestorov, počítaná aj na základe údajov z roku 2024.

Všeobecné zverejnenia

Táto správa pokrýva všetky aktivity NKÚ od 1. januára 2025 do 31. decembra 2025, čiže obdobie totožné, za aké bola zostavená Súvaha a Výkaz ziskov a strát.

Z pohľadu segmentov trhu sa NKÚ zaraďuje do verejného sektora, ktorého činnosť je navyše vymedzená zákonom č. 39/1993 o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky Z. z. v znení neskorších predpisov (zákon o NKÚ).

Predmet činnosti (C1)

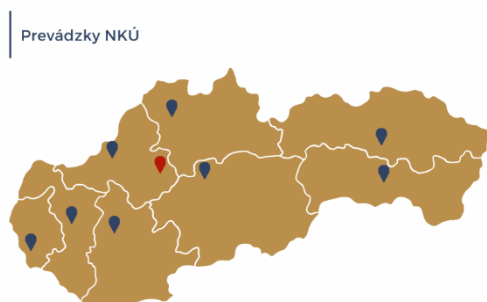
Predmet činnosti NKÚ vymedzuje zákon o NKÚ, ktorý hovorí najmä o kontrolnej činnosti, tvorbe stanovísk k návrhu štátneho rozpočtu SR (vrátane návrhu rozpočtu verejnej správy) a k návrhu štátneho záverečného účtu SR, ako aj o medzinárodnej spolupráci a zastupovaní SR v medzinárodných organizáciách združujúcich najvyššie kontrolné inštitúcie členských štátov.

Podstata hlavnej činnosti pozostáva zo získavania vstupných údajov, informácií a dát, ktoré sú spracované na základe presných pravidiel a postupov ovplyvnených najmä medzinárodnými kontrolorskými štandardmi INTOSAI (tzv. ISSAI) a ktorých výsledkom sú dokumenty so systémovým dopadom ako na kontrolovaný subjekt, tak na verejnosť s cieľom zlepšovať správu vecí verejných a zvyšovať kvalitu života obyvateľov SR.

Dodávateľský reťazec NKÚ (UPSTREAM) tvoria predovšetkým dodávatelia energií (plyn, elektrina) a ďalších komodít (voda), dodávatelia prevádzkových služieb (pohonné hmoty, servis služobných motorových vozidiel, nájomné, strážna služba, telekomunikačné služby a internet, zber a likvidácia odpadu, revízie, servis, a pod.) a materiálov (kancelárske potreby, prostriedky na čistenie a údržbu vo vlastnej réžii a i.). Z pohľadu sektorového zamerania medzi najvýznamnejších dodávateľov patria spoločnosti dodávajúce služby a tovary v oblasti IT a komunikáciách.

Prevádzky NKÚ (B1.24)

NKÚ vykonával v roku 2025 svoju činnosť v 9 prevádzkach. Jednou z prevádzok je Školiace stredisko v Bojniciach, ktoré je využívané najmä v mesiacoch, ktoré negenerujú vysoké prevádzkové náklady, t. j. mimo letných a zimných mesiacov.

Hospodárenie NKÚ

Pre kapitolu NKÚ bol Ministerstvom financií SR na rok 2025 stanovený rozpočet vo výške 14 075 382 eur. Vzhľadom na skutočnosť, že tieto limity pokrývali výlučne základné potreby kapitoly a čiastočne náklady na prevádzku, bola v priebehu roka predložená žiadosť o navýšenie rozpočtu, a to najmä na účely mzdových výdavkov, prevádzkových nákladov a licencií Microsoft. Rozhodnutím Ministerstva financií SR došlo k zvýšeniu rozpočtu prostredníctvom rozpočtových opatrení a refundácie o 1 882 123,66 eur. Celkový rozpočet po týchto úpravách dosiahol výšku 15 957 505,66 eur.

Najvýznamnejšiu položku v rámci čerpania rozpočtu za rok 2025 predstavovali mzdy a odvody, ktoré tvorili 80 % celkových výdavkov. Nasledovali prevádzkové výdavky (vrátane energií) s podielom 11 % a IT výdavky vo výške 7 %. Kapitálové výdavky predstavovali zvyšné 2 %. Pri realizácii opatrení sme kládli dôraz na hospodárnosť, čo viedlo k optimalizácii nákladov, zvýšeniu efektivity práce a vytvoreniu stabilného zázemia pre ďalšie fungovanie úradu.

Opatrenia a politiky NKÚ so zameraním na prechod k udržateľnejšiemu hospodárstvu (B2.26-28, C2)

NKÚ postupne implementuje viacero politík, postupov a iniciatív na účely posilnenia environmentálne aj spoločensky udržateľného rozhodovania v súlade so záväzkami SR naplňať SDGs.

Iniciatívy a opatrenia zamerané na znižovanie environmentálnej záťaže

Úrad znižuje svoju uhlíkovú stopu prostredníctvom systematickej digitalizácie, obmedzovania spotreby kancelárskych materiálov, úspor energie v budovách a preferovania ekologicky šetrných interných riešení. Úrad pravidelne investuje do zvereného majetku štátu s cieľom jeho ochrany, obnovy a modernizácie. Tieto opatrenia prispievajú nielen k zodpovednej prevádzke Úradu, ale vytvárajú aj príklad dobrej praxe v oblasti udržateľného hospodárstva vo verejnom sektore.

V roku 2025 sa investičná činnosť úradu sústredila na elimináciu havarijných stavov, modernizáciu pracovného prostredia a zvyšovanie energetickej a prevádzkovej efektívnosti objektov v správe NKÚ. Úspešne boli ukončené tri kľúčové investičné akcie, ktoré priamo nadväzovali na schválený plán rozvoja infraštruktúry.

Iniciatívy v oblasti vlastnej pracovnej sily

K významným iniciatívam NKÚ tiež patrí rozvoj odbornej prípravy zamestnancov, ktorá zahŕňa témy environmentálnej udržateľnosti, klimatických rizík, digitalizácie, moderných analytických metód a práce s údajmi.

V oblasti digitálnej transformácie a dátovej analytiky Úrad pokračuje v zavádzaní technologických nástrojov, ktoré zvyšujú rýchlosť, presnosť a kvalitu kontrolnej práce. Digitalizácia zároveň priamo prispieva k environmentálnym cieľom, keďže znižuje potrebu tlače a fyzickej archivácie dokumentov a podporuje elektronickú komunikáciu.

Týmto spôsobom NKÚ významne prispieva nielen k udržateľnému výkonu vlastnej činnosti, ale aj k transformácii verejnej správy smerom k modernejšiemu, ekologicky udomelému a systémovo hodnotnému fungovaniu v prospech občanov a budúcich generácií.

Iniciatívy v oblasti IT

V priebehu roka 2025 boli do produkčného prostredia Kontrolárskeho informačného systému (KIS NKÚ SR), ktorý zabezpečuje digitalizáciu kontrolnej činnosti a podporných procesov Úradu, nasadené viaceré nové funkcionality podporujúce plánovanie a výkon kontrolnej činnosti. Medzi najvýznamnejšie patrí nový modul na spracovanie návrhov tém kontrolných akcií, či modul na plánovanie kapacít kontrolnej činnosti. Významným posunom bolo aj nasadenie nového modulu umelej inteligencie (AI) do produkčného prostredia. Umožňuje sumarizáciu protokolov do záverečných správ, spracovanie textových dokumentov, automatizovaný prevod reči na text (napr. zápisy, titulky, prepisy), ako aj poskytovanie chatbota zamestnancom. V oblasti infraštruktúry úrad v roku 2025 realizoval viaceré modernizačné opatrenia. Postupne boli preinštalované všetky pracovné stanice zamestnancov na operačný systém Windows 11 a prebehla implementácia produktov a služieb Microsoft 365.

NKÚ 1. októbra 2025 s platnosťou do roku 2030 uzavrel novú servisnú zmluvu na Kontrolársky informačný systém, ktorý zabezpečuje digitalizáciu kontrolnej činnosti a podporných procesov úradu. Jej celková hodnota po uplatnení 3 % zľavy, vyrokovanej v rámci verejného obstarávania, predstavuje 5 012 810 € s DPH, pričom na rozvoj systému je vyčlenených 1 727 012 € s DPH. Mesačný paušál za servisné služby je vo výške 68 454 € s DPH.

Prepojenie udržateľnosti so strategickými dokumentmi NKÚ (B2, C2)

Udržateľnosť a princípy dobrej správy sa postupne stávajú stabilným a prirodzeným rámcom strategického smerovania Úradu. Oba strategické dokumenty (Stratégia NKÚ SR 2023 až 2025 a Stratégia NKÚ SR 2026 až 2030) reflektujú potrebu modernizácie verejnej správy, zvyšovania jej odolnosti a efektívnosti, ako aj posilňovania dôvery verejnosti. Zároveň vytvárajú pevný rámec, kompatibilný s požiadavkami zverejnenia podľa štandardu VSME, pre politiky, postupy a iniciatívy, ktoré prispievajú k udržateľnejšiemu fungovaniu Úradu.

Na túto líniu nadväzuje Stratégia NKÚ SR 2026 až 2030, ktorá rozširuje pohľad úradu na udržateľnosť ako na dlhodobú schopnosť verejnej správy fungovať odolne, profesionálne a s využívaním moderných technológií. Stratégia smeruje k výraznému posilneniu odolnosti úradu voči spoločenským, technologickým a environmentálnym výzvam a zdôrazňuje technologickú pripravenosť v oblastiach, ako je digitalizácia, dátová analytika, využívanie veľkých dát či umelá inteligencia. Tieto prvky sú zásadné aj pre efektívnu identifikáciu príležitostí aj rizík, ktoré majú vplyv na udržateľnosť rozhodnutí vo verejnom sektore.

Súčasťou tejto strategickej orientácie je aj prechod na analyticky riadenú kontrolu, ktorá umožňuje lepšie hodnotiť efektívnosť verejných výdavkov či dopady verejných politík na oblasť udržateľnosti, a to napríklad v energiách, životnom prostredí či sociálnych službách. Stratégia 2026 až 2030 posilňuje aj spoločenský dopad odporúčaní NKÚ, čo znamená väčšie prepojenie medzi zisteniami Úradu a následnými zmenami vo verejných politikách. Tento prístup priamo podporuje princípy udržateľnej správy, keďže kvalitné rozhodovanie a spätná väzba sú kľúčové pre dlhodobú stabilitu verejných inštitúcií aj pre efektívne využívanie verejných zdrojov.

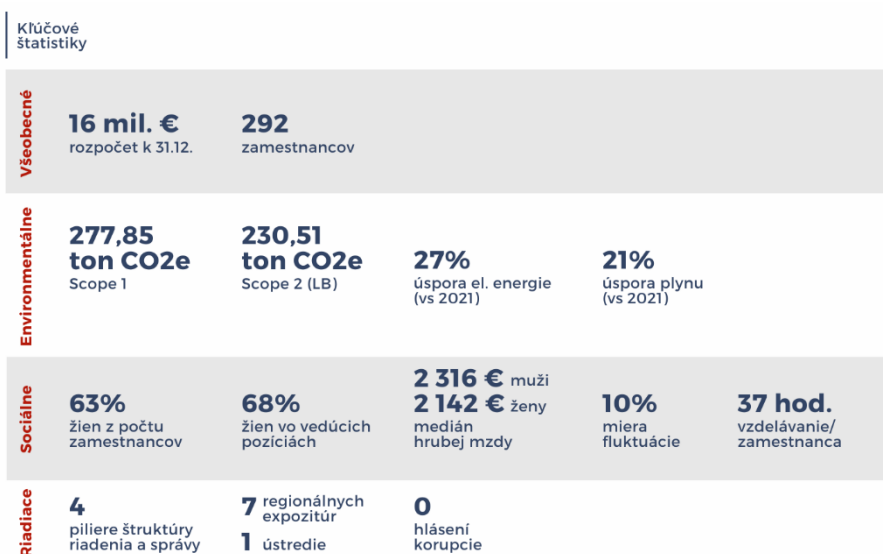
Participácia zainteresovaných strán (stakeholder engagement) (B2.15)

NKÚ dlhodobo a systematicky rozvíja dialóg so svojimi stakeholdermi s cieľom posilňovať transparentnosť, dôveru verejnosti a spoločenskú relevanciu svojej činnosti. Participácia stakeholderov patrí podľa VSME medzi kľúčové prvky moderného riadenia a predstavuje dôležitý aspekt prechodu na udržateľné fungovanie.

Medzi kľúčových partnerov Úradu patria NR SR ako hlavný ústavný partner a verejnosť, ktorú Úrad pravidelne informuje o výsledkoch kontrolnej činnosti prostredníctvom zverejňovaných správ a tlačových výstupov. Súčasťou otvoreného prístupu je aktívna komunikácia s médiami a účasť na verejnej odbornej diskusii.

Úrad zároveň vytvára priestor na odborný dialóg prostredníctvom organizovania okrúhlych stolov, diskusií, metodických workshopov, školení, prednášok a odborných vystúpení na univerzitách. Významnú úlohu zohrávajú aj memorandá o spolupráci s orgánmi činnými v trestnom konaní, regulačnými a kontrolnými orgánmi, vedeckými inštitúciami a ďalšími odbornými organizáciami. Rovnako na medzinárodnej úrovni sa Úrad aktívne zapája do spoločných iniciatív, odborných projektov a výmeny skúseností v rámci organizácií EUROSAI a INTOSAI. Medzinárodná spolupráca prispieva k prehĺbovaniu odbornej kapacity Úradu, ktorý už nie je iba v postavení príjemcu, ale aj nositeľa osvedčených postupov a zvyšovania kvality najvyšších kontrolných inštitúcií.

V súlade so strategickým cieľom na obdobie 2026 – 2030 bude NKÚ podporovať participatívny prístup a rozvíjanie partnerstiev tak, aby viac ako 1/3 kontrolných akcií vznikala v spolupráci so stakeholdermi. Túto ambíciu podporuje snaha prispievať k napĺňaniu cieľa 16 SDGs, keďže jej výsledkom je lepšia zrozumiteľnosť, aktuálnosť a praktická využiteľnosť činnosti Úradu.

Environmentálna oblasť

NKÚ si uvedomuje svoj podiel negatívneho vplyvu na životné prostredie, preto systematicky prijíma opatrenia na znižovanie negatívneho vplyvu a jeho prevenciu. Ambície znižovať spotrebu energií a vody nie sú iba formálne alebo deklaratívne, ale, naopak, deklarovateľné prostredníctvom konkrétnych investičných aktivít a rozhodnutí usmerňujúcich prevádzku vlastných nehnuteľností a využívanie prenajatých priestorov v súlade so stratégiami a politikami Úradu.

Investície do znižovania environmentálnej záťaže v roku 2025

Kompletnou rekonštrukciou prešli **stúpacie vedenia v Ústredí NKÚ v Bratislave**. Cieľom obnovy v objekte centrálne bola kompletná výmena morálne a fyzicky zastaraných rozvodov vnútorného vodovodu, kanalizácie a vzduchotechniky naprieč všetkými podlažiami. Týmto Úrad zamedzuje vzniku havarijných situácií a následných škôd, čím sa zodpovedne stará o zverený majetok štátu do jeho správy a nekumuluje investičný dlh. V kontexte prechodu k udržateľnejšiemu hospodáreniu bude vďaka novému systému merania umožnený precízny monitoring spotreby vody, čo v strednodobom horizonte (15 – 20 rokov) povedie k významnému zníženiu prevádzkových nákladov na údržbu.

Úspora v spotrebe vody sa očakáva aj v prípade **expozitúry v Košiciach**, kde prebehla **obnova sociálnych zariadení** vrátane vodovodných rozvodov a elektroinštalácie, inštalácia hydroizolácií a moderných zariadeníacich predmetov.

V neposlednom rade NKÚ pristúpil k zníženiu environmentálnej záťaže **rekonštrukciou strešného plášťa** – demontážou a likvidáciou pôvodnej azbesto-cementovej strešnej krytiny – na objekte prístavby **expozitúry Banská Bystrica**. Vzhľadom na pamiatkový charakter budovy Úrad pri obnove zohľadnil aj spoločensko-kultúrnu hodnotu nehnuteľnosti a aplikoval postupy, ktoré plne rešpektovali pôvodný vizuálny ráz stanovenej strechy. Touto investíciou NKÚ zamedzil degradácii stavebných konštrukcií a vnútorného vybavenia v dôsledku zatekania, zvýšil tepelno-technický štandard podkrovia a predĺžil životnosť objektu.

Zásady environmentálne udržateľného správania

NKÚ integroval zásady udržateľnosti do prevádzkových postupov, v rámci ktorých aplikuje niekoľko dôležitých zásad energetickej hospodárnosti. Ide o súbor praktických opatrení počnúc optimalizovanou prevádzkou vykurovacieho systému počas nočných hodín, víkendov a sviatkov, cez energeticky úsporné systémy interiérového aj exteriérového osvetlenia, zahŕňajúce systémy automatizácie a časovačov, až po komplexné rekonštrukcie a výmeny armatúr. Tieto opatrenia dopĺňa pravidelná údržba zariadení (ako napríklad výťahy, kotly a klimatizačné zariadenia) a ich obmena energeticky efektívnejšími alternatívami, čo umožňuje zabezpečiť ich efektívnu prevádzku, minimalizovať opotrebenie a minimalizovať odpad.

B3.29 Energie sa darilo znižovať aj v roku 2025, kedy sa v porovnaní s rokom 2021 podarilo dosiahnuť **viac ako 27-percentnú úsporu elektrickej energie**.

Podobne aj spotreba plynu bola o 1/5 nižšia v porovnaní s rokom 2021, a to aj napriek medziročnému nárastu o 9 %, ktorý súvisel predovšetkým s vývojom počasia (vysokým počtom chladných dní v roku) a s opatreniami na zvýšenie kvality podmienok pracovného prostredia.

Spotreba vody (B6)

Pri spotrebe vody v nehnuteľnostiach vo vlastníctve sa predpokladá, že hodnoty dosiahnu úroveň roka 2024, avšak v nadväznosti na investičné aktivity v roku 2025 sa očakáva, že práve obnova infraštruktúry a armatúr prispeje k zníženiu konečných hodnôt. V prípade prenajatých budov nie je spotreba vody vyčísľovaná prostredníctvom samostatných meračov, ale rozpočítaním spoločných hodnôt v rámci priestoru externých vlastníkov.

Odpady

NKÚ v roku 2025 neevidovalo objem vyprodukovaného odpadu v objemových jednotkách, keďže tieto objemy boli vyhodnotené ako nevýznamné v kontexte výkonu činnosti. S cieľom znižovať environmentálnu záťaž boli prijaté opatrenia na triedenie plastového a papierového odpadu, v čom sa bude pokračovať aj v roku 2026. Zároveň bude prírodný odpad v rámci areálu školiaceho strediska Bojnice zhodnocovaný kompostovaním a následným

zapracovávaním do zelene v správe Úradu. Pri činnosti NKÚ nevznikajú odpady, ktoré podliehajú samostatnému hláseniu a likvidácii nebezpečného odpadu.

Zverejnenia v sociálnej oblasti

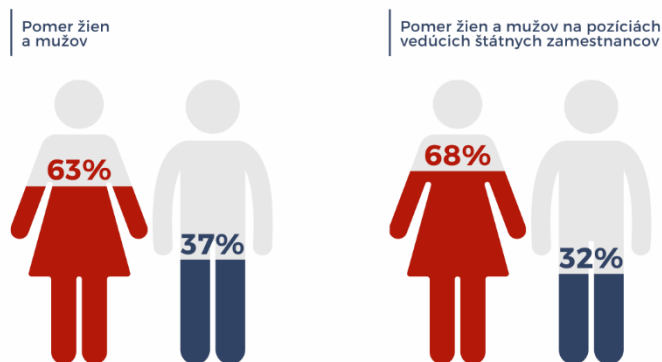
Sociálna oblasť v prostredí NKÚ sa zameriava na zamestnancov ako kľúčový prvok fungovania inštitúcie. Činnosť Úradu sa prejavuje najmä v pracovných podmienkach, rovnosti príležitostí, pracovnej kultúre, spôsobe riadenia, internej komunikácii a podpore odborného rozvoja. Stabilná a rôznorodá zamestnanecká štruktúra je dôležitým predpokladom efektívneho fungovania a kontinuity plnenia úloh. Transparentné zverejňovanie údajov o počte zamestnancov a ich členení podľa pohlavia, veku a typu pracovného pomeru umožňuje hodnotiť rovnosť príležitostí a charakter pracovného prostredia.

NKÚ informuje o štruktúre pracovnej sily v súlade s požiadavkami VSME-štandardu, vrátane údajov o celkovom počte zamestnancov a rozdelení podľa typu pracovného vzťahu, čo umožňuje posúdiť stabilitu personálneho nastavenia. Súčasťou zverejňovaných informácií je aj rodové rozdelenie zamestnancov, ktoré poskytuje prehľad o personálnej štruktúre a slúži ako základ na sledovanie trendov v oblasti zamestnanosti a pracovných podmienok.

Tím NKÚ: rovnováha a stabilita (B8.39a, B8.39b)

K 31. 12. 2025 zamestnával NKÚ **292 zamestnancov**, z toho 281 v štátnozamestnaneckom pomere a 11 pri výkone práce vo verejnom záujme. V dočasnej štátnej službe bolo evidovaných 11 osôb. Pracovná sila bola rozdelená medzi ústredie (163) a regionálne expozitúry (129), čo zodpovedá organizačnému usporiadaniu a **zabezpečuje primerané geografické pokrytie kontrolnej činnosti**.

C5 Ženy tvorili 63 % všetkých zamestnancov, čo sa výrazne premietalo aj do úrovne vedenia. V roku 2025 bola manažérska štruktúra Úradu, okrem zvolených ústavných činiteľov – predsedu úradu, podpredsedníčky a podpredsedu úradu – tvorená generálnymi riaditeľmi, riaditeľmi a vedúcimi oddelení. **V 25 organizačných jednotkách zastávalo vedúce pozície 17 žien (68 %) a 8 mužov (32 %).** Podiel žien na pracovnej sile **neklesol za poslednú dekádu pod 60 %** a ich zastúpenie vo vedení zostáva nad touto hranicou už **šesť rokov**.

NKÚ vytváral priestor aj pre študentov vysokých škôl – v roku 2025 absolvovali stáž štyria študenti na ústredí aj v expozitúrach v Košiciach a Nitre. Stáž umožnila študentom získať praktické skúsenosti v oblasti verejnej kontroly a prispela k lepšiemu porozumeniu fungovania verejnej správy.

Personálna štruktúra NKÚ v roku 2025 vykazovala stabilné rozloženie pracovnej sily, dlhodobu vyváženú rodovú zastúpenie a primerané využívanie flexibilných foriem práce, čo vytváralo pevný základ pre riadenie ľudských zdrojov a kontinuitu výkonu mandátu. Tieto charakteristiky sa odrazili aj v externom hodnotení: NKÚ sa v ankete Najzamestnávateľ 2025 umiestnil v kategórii Štátna a verejná správa na **2. mieste, najvyššie spomedzi subjektov štátnej správy**, čo naznačuje priaznivé vnímanie pracovného prostredia a zamestnávateľskej atraktivity Úradu.

Dynamika 2025: Stabilita a pohyb zamestnancov

Sledovanie pohybu zamestnancov a fluktuácie je dôležité pre posúdenie stability pracovnej sily a schopnosti NKÚ udržiavať odborné kapacity. Analýza ukazovateľov umožňuje identifikovať prirodzené personálne zmeny aj riziká spojené s odchodom skúsených pracovníkov alebo nerovnomernou fluktuáciou v jednotlivých skupinách.

B8.40 V roku 2025 odišlo 29 zamestnancov a prijatých bolo 27. Čistý pokles o dvoch ľudí nepredstavoval výrazné oslabenie personálnych kapacít z hľadiska celkového počtu. **Miera fluktuácie dosiahla 10 %**, pričom veľkú časť tvorili odchody do starobného či predčasného dôchodku, čo odráža **prirodzenú generačnú obmenu** typickú pre verejnú správu.

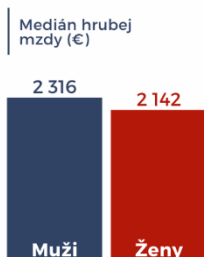
Stabilita a pohyb zamestnancov

Pracovné podmienky a rozvoj zamestnancov

V roku 2025 nepoberal žiaden zamestnanec NKÚ mzdu nižšiu ako zákonom stanovenú minimálnu mzdu. Odmeňovanie sa riadilo jednotným právnym rámcem štátnej služby a internou smernicou prijatou v roku 2025, ktorá upravuje pravidlá kariérneho rastu, hodnotenia výkonu a odmeňovania. Pracovné pozície sú systematicky zaradené do kariérnych stupňov (grade), ktoré transparentne prepájajú náročnosť pracovnej pozície, jej pridanú hodnotu a možnosti finančného aj profesijného rozvoja. Výška odmeňovania je viazaná na jasne definované požiadavky na kvalifikáciu, prax, odborné zručnosti a dosahované výsledky.

B10 V roku 2025 dosiahol medián hrubej mzdy mužov 2 316 eur a medián mzdy žien 2 142 eur. Vyššie zastúpenie žien vo vedúcich pozíciách by samo osebe indikovalo vyšší medián mzdy žien, avšak výsledný rozdiel bol ovplyvnený najmä štruktúrou pracovných pozícií a rozdielnym zastúpením žien a mužov v jednotlivých typoch pracovných miest. Ženy sú v rámci organizácie vo významnej miere zastúpené aj v nižšie ohodnotených administratívnych a podporných pozíciách na ústredí aj v expozitúrach, čo malo vplyv na celkovú výšku mediánovej mzdy.

Všetci zamestnanci NKÚ boli v roku 2025 zahrnutí do kolektívnej zmluvy, ktorá zabezpečovala jednotné uplatňovanie pracovných podmienok, benefitov a pravidiel zamestnávania v rámci celého Úradu. **Kolektívne vyjednávanie prebiehalo prostredníctvom dvoch odborových organizácií pôsobiach na NKÚ – SLOVES a AIOS**, čo prispievalo k rovnakému zaobchádzaniu so zamestnancami, transparentnosti pracovnoprávných vzťahov a ich stabilite.

Úrad pravidelne využíva prieskumy na mapovanie spokojnosti zamestnancov s pracovnými podmienkami, spoluprácou a internou komunikáciou. V roku 2025 sa do prieskumu zapojilo 65 % zamestnancov, ktorých index angažovanosti dosiahol 94 %. Na základe výsledkov z predchádzajúcich prieskumov začal Úrad od roku 2025 rozvíjať tému psychologického bezpečia na pracovisku. Workshopy zamerané na túto tému zvyšovali povedomie, no najmä vytvárali priestor na pomenovanie aktuálnych potrieb. V tejto oblasti nadviazal Úrad spoluprácu s Inštitútom aplikovanej psychológie Fakulty sociálnych a ekonomických vied Univerzity Komenského v Bratislave.

Systematické vzdelávanie predstavuje kľúčový nástroj podpory odborného rozvoja zamestnancov NKÚ a je nevyhnutné pre udržiavanie kvalifikačnej úrovne pracovnej sily. Podpora vzdelávania prispieva k rozvoju odborných znalostí a zručností zamestnancov a zvyšuje schopnosť úradu reagovať na meniace sa požiadavky výkonu kontrolnej činnosti.

V roku 2025 absolvovali zamestnanci NKÚ v priemere 37,44 hodín školení. Plány vzdelávania boli vytvárané v spolupráci zamestnanca a vedúceho štátneho zamestnanca s cieľom zabezpečiť primeraný rozvoj odborných kompetencií v súlade s pracovným zaradením a nárokmi konkrétnej pozície. Úrad v oblasti vzdelávania neuplatňuje sledovanie údajov podľa pohlavia, keďže prístup k odbornému rozvoju je rovnaký pre všetkých zamestnancov a vychádza z pracovného zaradenia a individuálnych potrieb vyplývajúcich z výkonu pracovnej činnosti.

Etické zásady v činnosti NKÚ (C6)

Existencia jasných pravidiel a oznamovacích nástrojov podporuje zodpovednosť a upevňovanie profesionálnej kultúry, v ktorej je etické správanie prirodzenou súčasťou každodenného výkonu práce.

Etické správanie na NKÚ je upravené Etickým kódexom štátneho zamestnanca a interným Etickým kódexom kontrolóra NKÚ, ktorý vychádza z medzinárodného štandardu ISSAI 130. Kódex stanovuje záväzný rámec etických princípov pre kontrolórov a ďalších zamestnancov zapojených do kontrolnej činnosti a vytvára jednotné východisko pre ich profesionálne správanie. Etický kódex NKÚ definuje päť základných hodnôt – bezúhonnosť, nezávislosť a objektivita, kompetentnosť, profesionálne správanie a dôvernosť. Súčasťou kódexu sú aj pravidlá predchádzania konfliktu záujmov, povinnosť konať vo verejnom záujme a požiadavky na ochranu dôverných informácií získaných pri výkone kontroly.

Integrita a bezpečné pracovné prostredie (B9)

Etický kódex kontrolóra NKÚ neupravuje oblasti súvisiace s pracovnými podmienkami, ako sú zákaz detskej a nútej práce, obchodovanie s ľuďmi, diskriminácia ani prevencia pracovných úrazov, keďže tieto oblasti sú upravené všeobecne záväznými právnymi predpismi a nadväzujúcimi internými predpismi Úradu. **V roku 2025 NKÚ neevidoval žiadne incidenty v uvedených oblastiach.** Vzhľadom na charakter činnosti Úradu, bez významnej väzby na výrobu alebo dodávateľský reťazec, je miera expozície voči rizikám v oblastiach detskej a nútej práce či obchodovania s ľuďmi nízka, preto tieto informácie neboli aktívne preverované. Pracovnoprávne vzťahy v NKÚ sú založené na princípe rovnakého zaobchádzania a zákaze diskriminácie v súlade s platnou legislatívou.

Spoločenská zodpovednosť a vzťah k širšej komunite

V oblasti spoločenskej zodpovednosti sa Úrad dlhodobo zameriava na podporu zdravia, solidarity a pomoci zraniteľným skupinám, pričom aktívne zapája zamestnancov do dobrovoľníckych a charitatívnych iniciatív.

V hodnotenom období bola realizovaná Kontrolórska kvapka krvi, ktorá umožnila zamestnancom dobrovoľne darovať krv a podporiť zodpovedný prístup k zdraviu a solidaritu na pracovisku. Ďalšou významnou aktivitou bol vianočný projekt Strom splnených prianí, zameraný na podporu rodín v núdzi z celého Slovenska prostredníctvom darovania darčiekov pre deti a rodiny.

Riadenie a správa (governance)

Riadenie a správa patria medzi kľúčové piliere fungovania Úradu ako nezávislej najvyššej kontrolnej inštitúcie. Primerane nastavený systém riadenia vytvára predpoklady pre stabilný a profesionálny výkon verejnej kontroly, posilňovanie dôvery Národnej rady Slovenskej republiky aj verejnosti a zároveň podporuje schopnosť úradu efektívne reagovať na meniace sa spoločenské, ekonomické a inštitucionálne podmienky.

Systém správy a riadenia v podmienkach NKÚ je nastavený v súlade s jeho ústavným postavením, zákonným mandátom a medzinárodne uznávanými princípmi fungovania najvyšších kontrolných inštitúcií. Tento rámec určuje spôsob prijímania rozhodnutí, nakladania s verejnými zdrojmi a riadenia a monitorovania rizík. Zároveň zabezpečuje kontinuitu plnenia úloh a vytvára predpoklady na podporu integrity a profesionálnej organizačnej kultúry.

Aj pri stabilnom a funkčnom nastavení systému správy a riadenia zostáva jeho dlhodobá udržateľnosť podmienená schopnosťou reagovať na rastúcu komplexnosť verejných politík, technologické zmeny a zvyšujúce sa nároky na odbornosť a kapacity úradu.

Nezávislosť ako základ výkonu verejnej kontroly

Nezávislosť NKÚ je základným predpokladom dôveryhodného výkonu kontrolnej činnosti. Je garantovaná Ústavou Slovenskej republiky a osobitnými zákonmi, ktoré vymedzujú postavenie úradu mimo výkonnej moci a jeho zodpovednosť voči Národnej rade Slovenskej republiky. Tento právny a inštitucionálny rámec vytvára podmienky pre objektívne vykonávanie kontroly bez politických zásahov a zabezpečuje autonómiu pri určovaní kontrolných priorit a vnútornom riadení.

NKÚ vykonáva svoju činnosť v súlade s medzinárodne uznávanými princípmi nezávislosti najvyšších kontrolných inštitúcií, ktoré sú zakotvené v dokumentoch Medzinárodnej organizácie najvyšších kontrolných inštitúcií (INTOSAI). Limská deklarácia vymedzuje základné zásady externej verejnej kontroly a zdôrazňuje význam nezávislosti od kontrolovaných subjektov a ochrany pred vonkajšími vplyvmi ako podmienky účinného výkonu kontrolnej činnosti. Nezávislosť je v tomto kontexte chápaná nielen ako právne postavenie, ale aj ako praktická schopnosť konať nestranne, odborne a bez obmedzení pri výkone kontrolnej činnosti.

Boj proti korupcii a úplatkárstvu (B11.43)

NKÚ uplatňuje politiku nulovej tolerancie voči korupcii a úplatkárstvu. Protikorupčný rámec je založený na kombinácii právnych, organizačných a preventívnych opatrení a na spolupráci s národnými a medzinárodnými inštitúciami, vrátane zapojenia do pracovnej skupiny Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF).

Protikorupčný program NKÚ, aktualizovaný v auguste 2023, bol v roku 2025 platným nástrojom prevencie korupčného a protispoločenského správania a dopĺňal Etický kódex zamestnanca NKÚ. Program reflektuje postavenie úradu ako najvyššej kontrolnej inštitúcie, pričom jeho revízia je plánovaná v nadväznosti na Národnú protikorupčnú stratégiu SR na roky 2026 – 2029.

Súčasťou rámca integrity sú aj opatrenia v oblasti hospodárenia a verejného obstarávania. NKÚ postupuje pri výbere dodávateľov v súlade s príslušnou legislatívou a uplatňuje princípy transparentnosti, hospodárnosti a rovnakého zaobchádzania. Finančné operácie podliehajú zákonnej finančnej kontrole a interným schvaľovacím procesom, pričom zapojenie do Centrálného ekonomického systému zabezpečuje jednotnú evidenciu a kontrolovateľnosť finančných tokov.

Riadenie kvality ako podmienka relevancie a odolnosti

Riadenie kvality patrí medzi základné nástroje, prostredníctvom ktorých NKÚ zabezpečuje odbornú úroveň, konzistentnosť a dôveryhodnosť kontrolnej činnosti. V podmienkach rastúcej zložitosti verejných politík, zvyšujúcich sa očakávaní verejnosti a technologického vývoja je systematické riadenie kvality nevyhnutným predpokladom zachovania relevancie a odolnosti najvyššej kontrolnej inštitúcie.

NKÚ dlhodobo rozvíja vnútorný systém riadenia kvality, založený na uplatňovaní medzinárodných štandardov ISSAI, pravidelnom hodnotení kontrolných procesov a priebežnom zlepšovaní metodík. Súčasťou tohto systému je aj rozvoj odborných kapacít prostredníctvom vzdelávania, metodickej podpory a diskusie v rámci odborných skupín a metodickej rady.

Riadenie kvality je podporované aj aktívnou medzinárodnou spoluprácou, vrátane pôsobenia vo vrcholných pozíciách EUROSAl, vedenia Podvýboru pre vzájomné hodnotenia (Peer Reviews) a účasti v ďalších platformách INTOSAI a európskych inštitúcií (ako napr. Eurocontrol). Tento prístup prispieva k zvyšovaniu efektívnosti a pripravenosti úradu reagovať na meniace sa podmienky vo verejnej správe.

Transparentnosť ako komunikačný nástroj

Transparentnosť patrí medzi základné princípy správy a riadenia NKÚ a je dôležitým nástrojom zodpovednosti voči Národnej rade Slovenskej republiky a verejnosti. Ako nezávislá najvyššia kontrolná inštitúcia NKÚ zabezpečuje otvorený prístup k informáciám o svojej činnosti, čím umožňuje verejnú kontrolu vlastného fungovania.

NKÚ systematicky zverejňuje výsledky kontrol, výročné správy, plán kontrolnej činnosti, strategické dokumenty, analýzy a odborné stanoviská, vrátane stanovísk k návrhu štátneho rozpočtu a k záverečnému účtu Slovenskej republiky. Sprístupňovanie týchto informácií v zrozumiteľnej podobe podporuje transparentné rozhodovanie a zúčtovateľnosť verejnej správy.

Komunikácia úradu je postavená na:

- * zrozumiteľnom a vecnom jazyku,
- * vizualizácii dát a prehľadnom prezentovaní zistení,
- * vysvetľovaní súvislostí medzi kontrolnými zisteniami a dopadmi na verejné politiky,
- * aktívnej spolupráci s verejnosťou, odborníkmi aj parlamentom.

Súčasťou dlhodobej stratégie NKÚ je rozvoj modernej dátovej infraštruktúry, vrátane podpory projektov zameraných na spracovanie a vizualizáciu dát (napr. MUMAP), ako aj rozširovanie spolupráce s verejnosťou, odbornými komunitami a parlamentom. Tieto aktivity zvyšujú využiteľnosť kontrolných výstupov pre verejnú diskusiu a tvorbu verejných politik.

Systém riadenia rizík

Riadenie rizík je integrálnou súčasťou systému správy a riadenia NKÚ a podporuje dosahovanie strategických cieľov, stabilitu fungovania a kontinuitu výkonu kontrolnej činnosti. Systém riadenia rizík vychádza zo zákonných požiadaviek, záväzných predpisov a interných pravidiel a zabezpečuje systematickú identifikáciu, posudzovanie a riadenie rizík súvisiacich s činnosťou úradu.

Cieľom riadenia rizík je včasné rozpoznávanie možných ohrození, ich zohľadňovanie pri rozhodovaní a priebežné sledovanie. Tento prístup prispieva k ochrane reputácie úradu a k posilňovaniu dôvery v nezávislý a profesionálny výkon kontrolnej činnosti.

Osobitná pozornosť je venovaná rizikám v oblasti ľudských zdrojov a pracovných podmienok, vrátane rovnakého zaobchádzania, diskriminácie a odmeňovania, ako aj rizikám súvisiacim s korupciou a úplatkárstvom. Súčasťou hodnotenia sú aj reputačné faktory, vrátane krízových alebo výnimočných situácií, ktoré by mohli ovplyvniť funkčnosť úradu, jeho personálne kapacity alebo dôveru verejnosti a zainteresovaných strán.

Riadiace orgány

Stabilná a profesionálna štruktúra riadenia predstavuje dôležitý predpoklad efektívneho fungovania Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky a naplňania jeho dlhodobej strategickej vízie. Systém riadenia NKÚ je založený na jasnom rozdelení kompetencií, zodpovednosti a kolektívnom rozhodovaní na najvyššej riadiacej úrovni.

Najvyššie riadiace orgány Úradu tvoria **predseda a dvaja podpredsedovia**, ktorí zabezpečujú strategické vedenie, koordináciu činností a jednotné smerovanie úradu. Táto štruktúra podporuje kontinuitu riadenia, efektívne rozhodovanie a zosúladenie strategických cieľov s každodenným fungovaním organizácie.

Prehľad kontrolných akcií zaradených do Správy o výsledkoch kontrolnej činnosti NKÚ za rok 2025

1. **KA-031/2024** – Závazky zdravotníckych zariadení
2. **KA-033/2024** – Úhradové mechanizmy vo vybranej zdravotnej starostlivosti poskytovanej na základe verejného zdravotného poistenia
3. **KA-039/2024** – Integračná politika štátu
4. **KA-040/2024** – Dodržiavanie povinností vyplývajúcich Technickej univerzite v Košiciach zo Zmluvy o spolupráci v oblasti výskumu a vývoja digitálnej transformácie č. 12/2022 a dodatku č. 1
5. **KA-041/2024** – Systémový audit k implementácii druhého Švajčiarskeho príspevku
6. **KA-001/2025** – Kontrola hospodárenia Slovenskej pošty a plnenia opatrení z predchádzajúcej kontroly
7. **KA-002/2025** – Opravy a údržba ciest v správe VÚC
8. **KA-003/2025** – Vzdelávanie detí cudzincov v slovenských školách
9. **KA-004/2025** – Prevencia a podpora duševného zdravia detí na základných školách
10. **KA-006/2025** – Investičné projekty v cestnej doprave
11. **KA-007/2025** – Využívanie dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru v samospráve
12. **KA-008/2025** – Systém implementácie integrovaného územného rozvoja v podmienkach SR (IÚS NUTS 3 a IÚS UMR)
13. **KA-009/2025** – Kontrola nakladania s majetkom obcí
14. **KA-010/2025** – Vykazovanie vybraných údajov v individuálnej účtovnej závierke a záverečnom účte kapitoly Ministerstva hospodárstva SR
15. **KA-011/2025** – Vnútny kontrolný systém pri poskytovaní a vyúčtovaní dotácií z rozpočtovej kapitoly Ministerstva obrany SR
16. **KA-012/2025** – Štátne podniky v zakladateľskej pôsobnosti Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR
17. **KA-013/2025** – Hospodárenie spoločnosti MH Teplárenský holding, a. s.
18. **KA-014/2025** – Program cezhraničnej spolupráce Interreg V-A za programové obdobie 2014 – 2020
19. **KA-016/2025** – Činnosť a hospodárenie Úradu pre reguláciu hazardných hier
20. **KA-017/2025** – Systém kategorizácie liekov v podmienkach SR
21. **KA-018/2025** – Stanovisko NKÚ SR k návrhu štátneho záverečného účtu SR za rok 2024
22. **KA-019/2025** – Podmienky výkonu väzenia v SR a hospodárenie ZVJS
23. **KA-021/2025** – Kontrola vybraných organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR
24. **KA-023/2025** – Hospodárnosť pri správe dočasného majetku štátu
25. **KA-024/2025** – Stanovisko NKÚ SR k návrhu štátneho rozpočtu SR na rok 2026
26. **KA-025/2025** – Implementácia vybraných investičných projektov z Plánu obnovy a odolnosti SR
27. **KA-026/2025** – Žiadosť o platbu NP „CES“ OP II
28. **KA-027/2025** – Systémový audit k implementácii druhého Švajčiarskeho príspevku – „Audit účtov a audit výdavkov“
29. **KA-029/2025** – Financovanie diagnostických a liečebných služieb Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, a. s.
30. **KA-030/2025** – Národné zdravotné registre NCZI – plnenie prijatých opatrení (follow up)
31. **KA-031/2025** – Činnosť združení obcí a záujmových združení právnických osôb v oblasti odpadového hospodárstva

32. **KA-032/2025** – Plnenie opatrení z kontroly „Letové prevádzkové služby Slovenskej republiky, štátny podnik“
33. **KA-033/2025** – Regionálna autobusová doprava
34. **KA-035/2025** – Hospodárenie Leteckých opravovní Trenčín, a. s.
35. **KA-036/2025** – Hospodárenie Automobilových opravovní Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, a. s.
36. **KA-037/2025** – Kontrola hospodárenia v Strednej zdravotníckej škole Košice
37. **KA-038/2025** – Komunitné služby pre seniorov
38. **KA-039/2025** – Účinnosť rekvalifikačných kurzov
39. **KA-040/2025** – Mýtny systém
40. **KA-043/2025** – Nakladanie s dlhodobým finančným majetkom v obciach a mestách